

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**AFET EĞİTİMİ ALGILAMASI :
İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN
AFET EĞİTİMLERİNİN ALGILAMASINI
ÖLÇMEK ÜZERE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şengül COŞKUN

Enstitü Anabilim Dalı : İşletme
Enstitü Bilim Dalı : Üretim Yönetimi ve Pazarlama

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erman COŞKUN

ŞUBAT - 2011

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AFET EĞİTİMİ ALGILAMASI :
İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN AFET
EĞİTİMLERİNİN ALGILAMASINI ÖLÇMEK
ÜZERE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şengül COŞKUN

Enstitü Anabilim Dalı: İşletme
Enstitü Bilim Dalı : Üretim Yönetimi ve Pazarlama

Bu tez 15/02/2011 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Doç.Dr. Erman COŞKUN

Jüri Başkanı

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Yard.Doç.Dr. Ayhan SERHATERİ

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Yard.Doç.Dr. Mustafa Lütfi ŞEN

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Şengül COŞKUN

15.02.2011

ÖNSÖZ

“Afet Eğitimi Algılaması: İlköğretim Öğrencilerine Verilen Afet Eğitimlerinin Algılamasını Ölçmek Üzere Bir Uygulama” çalışmasının konusu, birinci derece deprem kuşağında yer alan ülkemizde, halka afet bilinci kazandırılması zorunluluğu noktasından hareketle, verilen afet eğitimlerinin küçük yaşlardan itibaren başlayarak, bireyin tüm hayatı boyunca devam etmesi gereken bir süreç olarak kabul edildiği için üzerinde durulmaya değer bulunmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Erman COŞKUN'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Araştırma sonuçlarının değerlendirilmesi aşamasında yardımcı olan hocam Yard. Doç. Dr. Ayhan SERHATERİ'ne, uygulama çalışması kısmında verdikleri destekten dolayı Adapazarı Merkez Atatürk İlköğretim Okulu Müdürü Sn. Fevzi GÖKCAN'a, 5-C Sınıfı Öğretmeni ve Sivil Savunma Kulübü Sorumlusu Sn. Havva ULU'ya ve 5-C sınıfı öğrencilerine teşekkür ederim. Ayrıca, bu günlere ulaşmamda emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim aileme, çalışmam süresince bana değerli katkıları olan Mak. Müh. Ahmet ÇETİN, End. Müh. Mehmet ÖZGEN başta olmak üzere tüm arkadaşlarıma şükranlarımı sunarım. Yetişmemde katkıları olan tüm hocalarıma da minnettar olduğumu ifade etmek isterim.

Şengül COŞKUN

15.02.2011

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	iii
ŞEKİL LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1 :AFET KAVRAMI	7
1.1. Afet Kavramına Genel Bir Bakış.....	7
1.1.1.Afet Nedir?.....	7
1.1.2. Afet İle İlişkili Bazı Kavramlar.....	7
1.2.Afet Yönetim Süreci Kavramı.....	9
1.2.1.Afet Yönetiminin Amaçları	10
1.2.2.Afet Yönetim Süreci Evreleri	11
BÖLÜM 2 :TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ'NDE AFET EĞİTİMİ İLE	
İLGİLİ UYGULAMALAR	16
2.1.Eğitim ve Öğretim.....	16
2.1.1.Eğitim ve Öğretim Kavramları.....	16
2.2.Eğitim Sistemleri	16
2.2.1.Örgün Eğitim Sistemi	16
2.2.2. Yaygın Eğitim Sistemi.....	17
2.2.3.Halk Eğitimi.....	17
2.3.Öğretim Sistemleri	18
2.3.1.Öğretim Stratejileri.....	18
2.3.2.Öğretim Yöntemleri.....	22
2.3.3.Öğretim Stratejileri ve Öğretim Yöntemleri Arasındaki İlişki	28
2.4.Afet Yönetim Sürecinde Eğitimin Önemi.....	28
2.4.1.Afet Eğitimini Etkileyen Faktörler.....	31
2.4.2.Bilgiye Erişim, Eğitim ve Öğrenim Konularında Kuşaklararası Algılama Farklılıkları ve Sebepleri.....	32
2.4.3.Sayısal Uçurum Kavramının Eğitim Faaliyetlerine Etkisi	32
2.5.Uygulamada Afet Eğitimleri	33

2.5.1.Yurtiçinde Verilen Afet Eğitimleri.....	33
2.5.2.Yurtdışında Verilen Afet Eğitimleri.....	39
BÖLÜM 3 : AFET EĞİTİM YÖNTEMLERİNİN ALGILANMASI	
ÜZERİNE BİR ANKET ÇALIŞMASI VE İLKÖĞRETİM	
ÖĞRENCİLERİ İLE BİR UYGULAMA.....	42
3.1.Çalışmanın Amacı ve Araştırma Modelleri.....	42
3.1.1.Anket Çalışması Özellikleri	42
3.1.2.Anket Çalışması Sonuçları ve Değerlendirmeler	49
3.1.3.Uygulama Çalışması Özellikleri	87
3.1.4.Uygulama Çalışması Sonuçları ve Değerlendirmeler	92
SONUÇ.....	102
KAYNAKÇA.....	107
EKLER.....	113
ÖZGEÇMİŞ	125

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Eğitim Sonrası Öğrenilenlerin Hatırlanma Tablosu.....	18
Tablo 2: Öğretim Stratejileri ve Öğretim Yöntemleri Arasındaki İlişki Tablosu	28
Tablo 3: Ankete Katılan Kişilerin Şehirlere Göre Dağılım Tablosu.....	44
Tablo 4: Anketin Güvenilirlik Analizi Tablosu.....	47
Tablo 5: Ankette Bulunan LİKERT Ölçekli Soruların Dağılım Tablosu	48
Tablo 6: Yaş Dağılımı Tablosu.....	49
Tablo 7: Medeni Durum Dağılımı Tablosu	49
Tablo 8: Meslek Dağılımı Tablosu	50
Tablo 9: Eğitim Düzeyi Dağılımı Tablosu	50
Tablo 10: Anne Eğitim Düzeyi Dağılımı Tablosu.....	51
Tablo 11: Baba Eğitim Düzeyi Dağılımı Tablosu	51
Tablo 12: Aylık Gelir Düzeyi Dağılımı Tablosu	51
Tablo 13: Daha Önce Bir Afet Yaşamış Olma Durumuna Göre Dağılım Tablosu.....	52
Tablo 14: Afet Eğitimi Bilgi Düzeyine Göre Dağılım Tablosu	52
Tablo 15: Afet Eğitiminin Gerekli Olup Olmadığını Düşünen Bireylerin Dağılım Tablosu	53
Tablo 16: İlk Yardım Bilgisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılım.....	53
Tablo 17: Deprem Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu	53
Tablo 18: Yangın Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu	54
Tablo 19: İlk Yardım Eğitimlerine Katılım Durumu Dağılım Tablosu.....	54
Tablo 20: Deprem, Yangın Tatbikatı ve İlk Yardım	54
Tablo 21: Deprem Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)	54
Tablo 22: Yangın Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)	55
Tablo 23: İlk Yardım Eğitimlerine Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)	55
Tablo 24: Afet Eğitimlerine Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)	55
Tablo 25: Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-1	55
Tablo 26: Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-2	55
Tablo 27: Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-3	56
Tablo 28: Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-4	56

Tablo 29: Afet Yardım Kuruluşları Dağılım Tablosu.....	56
Tablo 30: Bilgisayar Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu	57
Tablo 31: Bilgisayar Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu.....	57
Tablo 32: Evde Kullanılan Cihazlara Sahip Olma Dağılım Tablosu.....	58
Tablo 33: Evde Kullanılan Cihazlara Sahip Olma Durumu İle Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu	59
Tablo 34: Bilgisayar Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu	60
Tablo 35: Bilgisayar Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu (%).....	60
Tablo 36: Bilgisayar Programları Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu	61
Tablo 37: İnternet Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu	62
Tablo 38: İnternet Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu (%)	62
Tablo 39: İnternet Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu.....	63
Tablo 40: Bilgisayar Programlarını Kullanım Düzeyine Göre Dağılım Tablosu.....	64
Tablo 41: Bilgisayar Programlarını Kullanım Düzeyine Göre Dağılım Tablosu (%).....	64
Tablo 42: Afet Deneyimi ile Yaş Grupları Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu ..	65
Tablo 43: Afet Deneyimi ile Meslek Grupları Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu.....	66
Tablo 44: Afet Deneyimi ile Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu.....	67
Tablo 45: Hipotez Tablosu	68
Tablo 46: Hipotez Tablosu (%)	69
Tablo 47: Hipotezler ile Yaş Grupları Arasındaki İlişki Tablosu.....	70
Tablo 48: Hipotezler ile Eğitim Düzeyi Grupları Arasındaki İlişki Tablosu	72
Tablo 49: Hipotezler ile Aylık Gelir Grupları Arasındaki İlişki Tablosu	74
Tablo 50: Yaş Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi.....	76

Tablo 51: Eğitim Düzeyi Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi.....	79
Tablo 52: Aylık Gelir Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi.....	83
Tablo 53: H22 - H23 Scheffe Testi Tablosu	85
Tablo 54: Uygulama Çalışması Öğretim Stratejileri ve Öğretim Yöntemleri ile Deney Grupları Arasındaki İlişki Tablosu.....	88
Tablo 55: Sorgulama Matrisi1 Güvenilirlik Analizi Tablosu.....	89
Tablo 56: Sorgulama Matrisi2 Güvenilirlik Analizi Tablosu.....	89
Tablo 57: Sorgulama Matrisi3 Güvenilirlik Analizi Tablosu.....	90
Tablo 58: Uygulama Çalışması Sınav Soruları Tablosu	91
Tablo 59: Eğitim Sonrası Öğrenilenlerin Hatırlanma Tablosu ile Uygulama Sonuçları Arasındaki İlişki	93
Tablo 60: Uygulama Çalışması Sınav Sonuçları Değerlendirme Tablosu.....	93
Tablo 61: Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	94
Tablo 62: Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	95
Tablo 63: Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 3.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	95
Tablo 64: Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	96
Tablo 65: Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	96
Tablo 66: Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 3.Sorgulama Sonuçları	97
Tablo 67: Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	97
Tablo 68: Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	98
Tablo 69: Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 3.Sorgulama Sonuçları.....	98
Tablo 70: Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	99

Tablo 71: Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	99
Tablo 72: Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 3.Sorgulama Sonuçları Tablosu.....	100
Tablo 73: Uygulama Çalışması 1.Sorgulama-2.Sorgulama-3.Sorgulama Sonuçları Tablosu	100

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Uygulama Çalışması Sınav Sonuçları Değerlendirme Grafiği..... 94

Tezin Başlığı: Afet Eğitimi Algılanması : İlköğretim Öğrencilerine Verilen Afet Eğitimlerinin Algılanmasını Ölçmek Üzere Bir Uygulama Çalışması

Tezin Yazarı: Şengül COŞKUN

Danışman: Doç. Dr. Erman COŞKUN

Kabul Tarihi: 15 Şubat 2011

Sayfa Sayısı: ix(ön kısım) + 106(tez) + 12(ekler)

Anabilimdalı: İşletme

Bilimdalı: Üretim Yönetimi ve Pazarlama

Afet, Kriz veya Acil Durum olarak ifade edilen ani gelişen olaylar, günlük yaşantıyı kesintiye uğratarak, insan topluluklarını olumsuz yönde etkilemektedir. Geçmişten günümüze yaşanan bu durumlara karşı, ne şekilde bir tedbir alınması gerektiği konusu çeşitli bakış açılarıyla değerlendirilmekte ve tartışılmaktadır. Tarihsel süreçte, olumsuz yaşanan herhangi bir olayın, yaratıcı tarafından insanlara bir ders olması için meydana getirildiği inancının hakim olduğu görülmektedir. Dünya üzerinde canlıların yaşayabileceği bölgeler, genel olarak bakıldığında, bir takım riskleri de beraberinde getirecek bölgelerdir. İklimsel değişiklikler, savaşlar, hastalıklar, insan topluluklarını, bazen göçe zorlamış, bazen de toplumların tamamen yok olmasına sebep olmuştur. Bu nedenle, insan toplulukları, yaşamlarını sürdürebilmek için, yaşamlarını riske sokacak durumların bilincinde olarak, gerekli tedbirleri almak zorundadır.

Bu çalışmanın araştırma problemi, Türkiye’de ilköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin ne şekilde algılandığı belirlemek olarak ifade edilebilir. Afet olgusu, bir toplumu, birey ayrımı olmadan tümüyle etkilemekte olup, halkın eğitilmesi birinci derece öneme sahiptir. Bu durum göz önüne alınarak, çalışmanın temel amacı şu şekilde ifade edilebilir:

Toplumun farklı kesimlerine mensup bireylerin, afet eğitim çalışmalarına bakış açısını belirlemek, ilköğretimde verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek ve bu eğitimlerin verilmesi için en uygun yöntemleri belirlemektir.

Yapılan çalışmada, iki ayrı model kullanılarak veri toplanmıştır. Birinci modelde, genel bir anket yapılmıştır. Bu anket ile toplumun değişik kesimlerinden bireylere yöneltilen sorularla, afet eğitim çalışmalarına bakış açısı belirlenmiştir. İkinci modelde bir uygulama çalışması yapılmıştır. Toplumun farklı kesimlerinden bireylerinin Afet Eğitimine bakış açısı belirlendikten sonra, spesifik bir grup olarak ilköğretim öğrencileri seçilmiştir. İlköğretim öğrencilerinin seçilmesinin sebebi, afet bilincinin küçük yaşlardan itibaren kazandırılması gerekliliğinin, afet ile ilgili tüm otoriteler tarafından kabul edilmiş olması ve bu konuda daha önce yapılmış bir çalışma olmamasıdır. İlköğretim öğrencilerine yönelik uygulamada, bir eğitim programı içeriği, farklı eğitim metotlarıyla öğrencilere aktarılmıştır. Eğitim sonunda yapılan ölçüm çalışmasıyla algılanma derecesi ölçülerek, eğitimlerin verilmesi için en uygun yöntemler belirlenmiştir.

Bu kapsamda yapılan çalışma sonucunda, yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi ve gelir düzeyi gibi demografik faktörlerin Afet Eğitimine bakış açısını önemli ölçüde etkilediği belirlenmiştir. Bakış açısına etki eden faktörler arasında, bilgi teknolojilerine yakınlık derecesi ve sayısal uçurum kavramı da bulunmaktadır. Uygulama çalışmasının sonucunda, görsel, işitsel cihazlar kullanılarak verilen eğitimlerin daha kalıcı olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, tek bir eğitim metodu ile Afet Eğitimi verilmesinin uygun olmadığı belirlenmiştir. Her bir bireyin öğrenme biçimine göre değişiklik gösterecek şekilde, afet eğitim programları çeşitlendirilmesi gerekliliği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Afet, Afet Yönetim Süreci, Afet Eğitimi, Eğitim Yöntemleri, Sayısal Uçurum

Title of the Thesis: Perception of Disaster Training: A practise study for the purpose of measure to perception of Disaster Training which is given to Primary School students.

Author: Şengül COŞKUN

Supervisor: Assoc.Prof. Dr. Erman COŞKUN

Date: 15 February 2011

Sayfa Sayısı: ix(pre text)+106(main body)+12(appen.)

Department:Business Administration **Subfield:** Production Management and Marketing

The events that happen suddenly which are expressed as disaster, crisis and emergency which interrupt daily life, affect to human societies negatively. From past to present, against experiences these cases, in what way the subject of taking precautions utilized and is discussed with various points of view. In historical process, it is observed that the belief of any negative event caused by God to notice human is dominated among human. In general, the parts of the World which creatures can live carry on several risks. Climatic changes, wars, diseases sometimes force human societies to migrate or sometimes causes to vanish population completely. For this reason, by being conscious of situations which risks life, human societies have to take necessary precautions in order to survive.

The research problem of this study can be expressed as to define how emergency training is percieved by Primary School students in Turkey. Disaster event affects society without distinguishing individuals, for that reason training public has primary importance. By considering this fact, main purpose of this study is expressed as:

To detect different point of views of different members of society, to measures perception of Disaster Training which is given in Primary School and to detect the most suitable methods for these training given.

Datas are picked by using two different models in this research. In the first model, a general survey is practiced. With this survey, the point of view of different branches of the society about disaster traing studies are determined. In the second model, a practice study is achieved. After determining different point of views of different parts of society about Disaster Training studies, Primary School students are chosen as a specific group. The reason to choose Primary School students is; the authorities which are releated with disaster studies accept that disaster awareness needed to teach from little ages and any specific study about this subject coincided before. The application for Primary School students, a training program's content is given by appling different education methods. By the measurement study after given education, the optimal methods of education methods about disaster traing are determined.

The reason of this study about this context is determines that demographic factors as age, genus, education degree and income degree affects to the point of view about disaster trainig significantly. The other factors affecting disaster training point of view are information technology skills and digital divide term. It is observed that the education given by using visual and audio devices are permanent at the result of this practice study. However, it is determined that it is not appropriate to apply only one education method for disaster training. It is established that the Disaster Training programmes shoud be diversified according to each individuals learning manner.

Key words: Emergency, Disaster, Emergency Management System, Disaster Training, Education Methods, Digital Divide

GİRİŞ

İnsan iradesi dışında gelişen ve toplumsal yaşamı doğrudan etkileyen olaylar, *Afet*, *Kriz* ve *Acil Durum* kavramları adı altında karşımıza çıkmaktadır. Bu olaylar, zaman zaman doğanın iç dinamikleri sonucu oluşmaktadır. Beklenmedik anlarda ortaya çıkan herhangi bir durum, insan iradesinin tamamen dışında gelişmekte veya yetersiz kalmasına sebep olabilmektedir. Birdenbire gelişen bu durumlar, toplumsal yaşamı etkilemektedir. Oluşan etkinin derecesi, olayın türüne, niteliğine göre değişkenlik göstermektedir. Belli bir bölgedeki bir afet, o bölge için ciddi zararlar meydana getirirken, başka bir bölge için afet niteliği dahi taşımayabilir. Aynı şekilde, bir durum, bir toplumun belli bir kesimi için kriz niteliği taşırken, toplumun başka bir kesimi için aynı özelliği göstermeyebilir. Bir diğer kavram *Acil Durum*'dur. *Acil Durum* denildiğinde akla ilk olarak, sağlık hizmetleri gelmektedir. *Acil Durum* kavram olarak, birdenbire ortaya çıkan ve acil müdahale gerektiren bir durumu ifade eder. İlk yardım çalışmaları, arama kurtarma faaliyetleri *Acil Durum* kapsamında yer almaktadır. Birbirinden tamamen bağımsız olmayan *Afet*, *Kriz* ve *Acil Durum* olayları, insan yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir.

Dünya, oluşumundan itibaren sürekli devinim halindedir. Karalar yer değiştirmekte, su kütleleri zaman zaman çekilmekte, bir diğer ifadeyle yer kabuğu hareket etmektedir. İnsanların, hayvanların, bitkilerin yaşayabileceği koşulları sağlayan bölgeler oluşmaktadır. Bu durumun tam tersi de gerçekleşebilmektedir. Mevcut bir yaşama alanı, büyük bir değişiklik sonucu yaşanamaz hale gelebilmektedir. Bu büyük değişiklikler, deprem, sel, kuraklık, hastalık, savaş olarak farklı nitelikler taşıyan olaylardır. Hepsinin ortak noktası, canlı yaşamını tehdit edecek boyutlara varan özellikte olmalarıdır. İnsan toplulukları yaşama elverişli bölgeleri seçerken, su kaynaklarına yakın olmasına birinci derecede önem vermişlerdir. Yaşanan bölgede, su kaynaklarında bir azalma, veya yokolma durumu, insan hayatını tehdit edeceği için, önleyici tedbirler alma yoluna gidilmiştir. Alınan önlemlerin yetersiz kaldığı durumlarda, iki sonuç gerçekleşmiştir. Birincisi; bulunulan bölgeyi terketmek, ikincisi ise insan yaşamının son bulmasıdır. Deprem, kuraklık, hastalık ve savaş gibi afetlerde de karşılaşılan sonuçlar aynı şekilde olmuştur. Genel olarak bakıldığında, yaşamaya elverişli alanlarda, yaşam koşullarını destekleyen unsurlar kadar, engelleyen riskler de mevcuttur. Toplumlar, hayatta

kalabilmek için, destek unsurlarını iyileştirme, risk unsurlarını ise minimize etme yoluna gitmişlerdir.

Türkiye, coğrafi konumu itibariyle, doğal afetlerin sık yaşandığı bir ülkedir. Türkiye toprakları, Anadolu ve Trakya yarımadalarından oluşmaktadır. İki yarımadadan oluşması ve üç kıtayı birbirine bağlayan bir köprü konumunda olması sebebiyle, yeryüzünde, doğal afetlerin en sık yaşandığı sayılı bölgelerinden biridir. Coğrafi yönden düşünüldüğünde, ülkemizin konumunun değiştirilmesi veya mevcut coğrafyaya müdahale edilmesi mümkün değildir. Ayrıca, müdahale sözkonusu olduğunda bunun farklı sonuçları doğabilir. Örnek olarak, risk taşıyan bir bölgede yerleşim alanı oluşturmak için yapılan düzenlemelerin, zaman içinde sürekli kontrol edilerek iyileştirilmesi gerekir. Afet hali söz konusu olduğunda, bu yerleşim alanları zarar görmekte, hatta yok olmaktadır. Bir diğer ifadeyle, doğa, kendi döngüsü içinde sürekli kendini yenilemekte, insan eliyle yapılan herşeyi yok edebilmektedir.

Üç kıtanın kesişme noktası olan Anadolu ve Trakya yarımadaları, bu bölgelerin yalnızca topraklarını birbirine bağlamakla kalmamış; ticari, ekonomik ilişkilerinin gelişmesinde de önemli rol üstlenmiştir. Doğal afetlerin sık yaşanmasının yaratmış olduğu can ve mal kayıplarına ek olarak bölgenin konumu itibariyle ekonomik kayıplar da olmuştur. Can ve mal kayıplarının asgari düzeye düşürülmesi için yapılan çalışmalar, ekonomik kayıplar için de zorunlu hale gelmiştir. Çünkü can ve mal kayıpları afet bölgesini direk, diğer bölgeleri dolaylı olarak etkilerken, ekonomik anlamdaki kayıplar zincirin diğer halkalarını en az afet bölgesi kadar etkisi altına almaktadır. Anadolu yarımadası tarihte ilk uygarlıkların kurulduğu bir bölgedir. Bu bölgede, yıkıcı depremler, heyelanlar, seller meydana gelmiştir. Doğal ve insan kaynaklı afet riskleri, teknolojik ve endüstriyel gelişmelerin nüfus yoğunluğunu artıran düzensiz kentleşmeyle paralel gelişmesiyle artmıştır. Afetler söz konusu olduğunda, kent merkezindeki kayıplar kırsal kesime göre daha fazla olmaktadır. Günümüzde, ekonomik anlamda en gelişmiş bölgemiz olan Marmara bölgesi, nüfus yoğunluğu olarak, ülkenin diğer bölgelerine göre daha kalabalık bir popülasyona sahiptir. Marmara bölgesi, ülke topraklarının kuzey batısında bulunmaktadır. Bulunduğu yer itibariyle Kuzey Anadolu fay hattının üzerinde yer almaktadır. Marmara bölgesinde meydana gelebilecek olası bir deprem, ülkenin her bir köşesini, farklı açılardan olumsuz olarak etkileyecektir. 1999 yılı Marmara depreminin

sonuçları, coğrafi, ekonomik, teknolojik ve eğitimsel boyutlarıyla yıllardır tartışılmaktadır. Ülkemiz, bir deprem kuşağında yer almasına karşın, Marmara depremine kadar, afet kavramı geri planda kalmıştır. Yaşanan bu acı tecrübe ile tüm dikkatler, ülkemizin karşı karşıya bulunduğu bu risk üzerinde toplanmıştır. Toplumun farkındalığı artmıştır. Bu farkındalık, afet kavramı ile başlayarak, ani gelişen diğer tüm olaylara aşamalı olarak yayılmaktadır.

Beklenmedik zamanlarda ortaya çıkan herhangi bir olayın, topluma etkisi her zaman öngörülememektedir. Bir trafik kazası, bir yangın ya da bir terör saldırısı durumunda, insanlar olayın ani gelişimi sebebiyle ne yapacaklarını bilememekte ve panik yaşanmaktadır. Bu durum, Acil Durum Yönetimi veya Afet Yönetimi olarak ifade edilen kavramların doğmasına zemin hazırlamıştır. Afet Yönetimi, afet öncesinde muhtemel afet türünün tespit edilmesi ve niteliğine göre önlem alınması, afet anında afet bölgesinde kriz masalarının oluşturulması ve afet sonrasında ilk müdahalelerinin yapılması ile uzun vadede iyileştirme süreçlerinin uygulanması ifade eder.

Bir doğa olayı olarak afetin önüne geçilememektedir. Ancak, alınacak önemlerle afet zararlarının asgari düzeye indirgenmesi mümkündür. Afet bir sonuçtur. Afet hazırlığı ise bir süreçtir. Sürecin başarılı seyretmesi, afet sonucunu değiştirmeyecek, afetin zararlarını asgari düzeye indirgeyecektir.

Toplumlar afete karşı bilinçli olmak zorundadır. Kurulan afet yönetim sistemleri ile toplumdaki afet algılaması takip edilmekte ve afet yönetimleri gelişim göstermektedir. Afet hali söz konusu olduğunda kontrol edilebilir değişkenler çok az, hatta çoğu zaman hiç yoktur. Böyle bir durumda, ilk olarak, zihinsel hazırlık, sonrasında ise, fiziksel hazırlıklar yapılmalıdır. Zihinsel hazırlık, afet bilincinin bireylere kazandırılmasıdır. Afet bilincinin oluşturulması gerekir. Afet bilinci, afet eğitimi ile oluşturulabilir. Afet öncesinde, bu konuda farkındalık yaratmak eğitim ile mümkündür. Her şey düşüncede başlar. Bilgisizlik korkuyu körükler. Özellikle afet gibi birey tarafından kontrol edilemeyen durumlarda hissedilen korku paniğe dönüşmektedir. Panik durumunda ise afetin muhtemel zararı katlanarak artmaktadır. 1999 Marmara depremi sonrasındaki ruhsal travmaların başlıca sebebi panik olma halidir. Afet anında ve sonrasında, çok az sayıda insan, soğukkanlılığını muhafaza etmektedir. Ancak bu öğrenilebilir bir davranış biçimidir. Bu da sistemli bir afet eğitimi ile mümkün olabilir. Afetle mücadelede en

önemli araç eğitimidir. Toplumda afet bilincinin geliştirilmesi için eğitime önem verilmelidir. Halka ulaşmak için yerel yönetimler diğer yürütme organlarından daha etkin bir işleve sahiptir. Afet öncesi ve sonrası dönemde yapılacak çalışmalar için kaynak sağlanmalı, yapılaşma ve üretimde afet faktörünün planlama ve maliyete mutlaka dahil edilmesi gereklidir. Afet yönetiminde yerel kuruluşlar, devlet kuruluşlarının yanı sıra gönüllü kaynaklar da görev almaktadır. Afet sürecinin iyileştirme aşamasında rol alan gönüllü kaynaklardan, iyileştirmenin doğru şekilde plânlanıp, başarılı bir şekilde uygulanmasındaki kritik faktörlerden biri olan fiziksel kaynakların ve insan kaynağının doğru şekilde kullanılmasında yararlanılabilir. Çünkü, afet sonrası süreçte resmi ve özel kurum ve kuruluşların kaynaklarının yetersiz kalma ihtimali mevcuttur.

Afet bilincinin oluşturulması için verilecek afet eğitiminin sistemli ve kapsamlı olarak değerlendirilmesi gerekliliği mevcuttur. Tüm bireylere aynı eğitim programı uygulanması sırasında bir takım problemlerle karşılaşılabilir. Bu problemler her bir öğrenme grubunun farklı öğrenme şekillerinin bulunmasından kaynaklanır. Yaşa bağlı olarak bir değerlendirme yapılacak olursa, karşımıza çıkabilecek problemlerden biri; çocuklardan oluşan bir grup ile yetişkinlerden oluşan bir grup arasında öğretilenleri algılanma derecesinin farklı olması örnek olarak gösterilebilir. Bu tip örnekleri çoğaltmak mümkündür. Çünkü öğrenme grupları çeşitlidir. İçerik özünde sabit kalmak şartıyla, sunuluş biçimleri değişkenlik göstermesi uygun olacaktır. Bireylerin mevcut eğitim düzeyleri, afet eğitim programının içeriğine etkisi olan unsurlardandır. İlköğretim düzeyinde bir birey ile yüksek öğrenim düzeyindeki bir bireye verilecek eğitim içeriği birbirinden farklılık gösterecektir. Eğitim düzeyi, aylık gelir düzeyi gibi demografik faktörler de eğitim programlarının içeriklerini etkilemektedir. Afet Eğitimi verilirken, dikkate alınması gereken etmenler yukarıdakilerin yanı sıra, daha önce bir afet yaşamış olma durumu, afet hakkında bilgi düzeyi, herhangi bir afet eğitimine katılmış olma durumu ve eğitim almaya istekli olma durumu olarak sıralanabilir. Bütün bu etkenler, afet eğitimlerinin içeriklerini belli bir ölçüde etkilemekte, bu etkinin toplumdaki yansımaları, zaman içinde kendini göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı; afet eğitimlerinin kime, nasıl verileceğinin tespit edilmesi ve ilköğretim öğrencileri ile test edilmesidir. Bunu gerçekleştirmek için 1.bölümde, afet

kavramına değinilmiştir. Afet yönetim süreci ve evreleri açıklanmıştır. 2.bölümde eğitim ve öğretim kavramları, eğitim sistemleri, öğretim strateji ve yöntemleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bu bölümde Türkiye’de hali hazırda verilmekte olan afet eğitimleri ile Türkiye dışındaki ülkelerde verilen eğitimlerin neler olduğu anlatılmıştır. 3.bölümde yapılan araştırma anketi ve uygulama çalışmasının özellikleri açıklanmıştır. 4.bölüm ise çalışmanın bulgu ve sonuçlarını sunmakta ve geleceğe dönük değerlendirmeler içermektedir.

Çalışmanın amaçları iki ayrı kısma ayrılarak incelenmiştir. Birinci amacı; toplumu oluşturan bireylere afet bilincinin kazandırılması için, bireylerin afet eğitim çalışmalarına bakış açısını belirlemektedir. İkinci amacı ise; bireylerin eğitim çalışmalarında verilenleri algılamasını ölçmek ve bu eğitimin verilmesi için uygun yöntemleri belirlemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki belirtilen alt amaçlara cevap aranacaktır:

Birinci amaca ulaşmak için cevap aranan sorular şunlardır:

1. Türkiye’de ve Türkiye dışında verilen afet eğitimleri hangileridir ve ne şekilde uygulanmaktadır?
2. Türkiye’de verilen afet eğitimlerini etkileyen faktörler nelerdir?

Bu amacı gerçekleştirmek için öncelikle literatür araştırması yapılmıştır. Türkiye’de ve Türkiye dışında verilen afet eğitimleri hangileri olduğu tespit edilmiştir. Ne şekilde uygulandığına dair bilgilere yer verilmiştir. Literatürde yer alan, Türkiye’de verilen afet eğitimlerini etkileyen faktörlerin neler olduğu incelenmiştir. Anket çalışması yapılarak bu faktörler dışında etkileyen unsurların olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

İkinci amaca ulaşmak için cevap aranan sorular ise şunlardır:

1. Türkiye’de verilen afet eğitimlerinin algılanma derecesi nedir?
2. Türkiye’de ilköğretim öğrencilerine verilecek afet eğitimleri için kullanılacak en uygun eğitim yöntemleri hangileridir?

İkinci amacı gerçekleştirmek için uygulama çalışması yapılmıştır. Türkiye’de verilen afet eğitimlerinin algılanma derecesinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla yapılan

uygulama çalışmasında farklı eğitim metodları kullanılarak verilen eğitim içeriğinin hatırlanma oranları tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda en etkili eğitim metodunun hangisi olduğu belirlenerek oneriler haline sunulmuştur.

BÖLÜM 1 : AFET KAVRAMI

1.1. Afet Kavramına Genel Bir Bakış

1.1.1. Afet Nedir?

İnsanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olan, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi imkân ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olayların sonuçlarına “afet” denilmektedir (Özmen ve Diğerleri, 2005). Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, bir olayın afet olarak tanımlanabilmesi için insanları, yerleşim yerlerini ve sosyal hayatı olumsuz etkilemesi gerekmektedir. Afetlerin sonuçları ise can kaybı, yaralanmalar, yapısal hasarlar, sosyal, ekonomik ve çevresel kayıpların büyüklükleri ile ölçülmektedir. Afet, birdenbire ortaya çıkan ve bölgesel kaynakların yok olmasına sebep olabilen, bölge dışından yardım talebi gerektiren boyutlara ulaşabilen bir durumdur. Önceden tahmin edilemeyen afetler, bölgede ciddi yıkım ve tahribatlara yol açarlar. Afet yardım kuruluşlarının, afet sonrası dönemde bölgeye acil müdahale için, afet öncesi dönemde konuyla ilgili olarak ciddi planlama yapması gereklidir.

1.1.2. Afet ile İlişkili Bazı Kavramlar

Afet, *Acil Durum* ve *Kriz* kavramları birbirinin yerine kullanılan terimler haline gelmiştir. Bu kavramların tanımlanması, Afet ve Afet Yönetim Süreci kavramlarının anlaşılması açısından yararlı olacaktır.

İlk olarak kriz kavramı açıklanacak olursa, *kriz*; genel güvenliği bozan, milli menfaatleri tehlikeye düşüren ve sonuçları itibariyle sosyal, siyasal ve ekonomik yaşayışa zarar veren süreçler olarak tanımlanabilir. Bu durumların hızlı bir şekilde cevaplanıp en az zararla atlatılması için olağan yönetsel faaliyetlerden farklı olarak, özel olarak tasarlanmış bir metot ile durumun yönetilmesi gereklidir (Özmaya, 2010). *Kriz*, belli bir bölgedeki bireylerin yaşamının sürekliliğini tehdit eder ve gerilimli bir durum olarak olumsuz algılanır (Kahraman, 2009).

Kriz, beklenilmeyen, çabuk ve acil cevap verilmesi gereken, örgütün önleme, uyum mekanizmalarını yetersiz hale getirerek mevcut değerlerini, amaçlarını ve

varsayımlarını tehdit eden gerilim durumudur (Özdemir, 2002). Kavramın bir diğer tanımlaması ise şu şekildedir: *Kriz*, bir kişi, örgüt veya toplumun yaşamında görülen, yavaş yavaş ya da birdenbire oluşabilen, dar veya geniş bir alanı kapsayabilen; belirsizliği, zarar görme olasılığını ve riski içeren zor bir an, buhran dönemidir. *Kriz*, Türkçe bir kelime değildir. *Kriz* kelimesinin karşılığı olarak “buhran” kelimesi Tanzimat dönemiyle birlikte dilimize girmiş ve kullanılmaya başlamıştır. *Kriz* ya da buhran olarak isimlendirilen bu durum için genel bir tanım yapılacak olursa; beklenmedik bir sosyal, ekonomik veya psikolojik gelişme karşısında normal ilişkilerin ciddi olarak sarsılması, karşılaşılan sorunun halledilmesi için mevcut çözüm yollarının yetersiz kalması sonucu ortaya çıkan ve çaresizlikle iç içe gelişen gerilim durumu denilebilir (Olgun, 2006).

Bir diğer kavram ise acil durumdur. *Acil Durum*, can ve malı tehlikeye sokan ve toplumsal rutin kaynak ve prosedürleri uygulamaya sokmak suretiyle hemen tepki verilmesi gereken, beklenmedik bir olay olarak tanımlanabilir (Çelik, 2004). *Acil Durum* olaylarına müdahale etmede olayları etkileyen nedenlerin coğrafi kurallar içerisinde değerlendirilmesi gereklidir. *Acil Durum* müdahale kuruluşlarının dağılışında nüfus, yerleşme, iklim, topografya ve ulaşım faktörü gibi coğrafi faktörler göz önüne alınmaktadır (Değerliyurt, 2009). *Acil Durum* öncesinde, sırasında ve sonrasında izlenmesi gereken kural ve süreçlerin detaylı olarak bulunduğu plan, Acil Durum Müdahale Planlaması ve Uygulaması Planı adını alır. Bu plan, *Acil Durum* yönetimi için yapılan çalışmaların bir ürünü olarak nitelendirilebilir (Maytalman, 2007).

Sözlükte *Acil Durum* terim olarak; aniden ortaya çıkan ve derhal müdahale gerektiren durum olarak ifade edilmektedir. Hemen eyleme geçilmesini gerektiren durum olarak da nitelenebilir. Sağlık hizmetleri açısından *Acil Durum*; ani bir hastalık, kaza veya yaralanma sonucu meydana gelen ve hastanenin acil servisinde 24 saat içinde müdahale edilmediği hallerde bireyin hayatını tehlikeye sokan durumlardır. Örnek olarak, suda boğulma, trafik kazası, travma sonucu oluşan kırık ve yaralanma ve uzuv kopmaları, elektrik çarpması, donma, sıcak/güneş çarpması, yanık, göz yaralanmaları, zehirlenme (kimyasal madde ve besin zehirlenmesi), ciddi alerji, ani şok, kalp krizi ve ciddi ritm bozuklukları, astım krizi ve akut solunum yetmezliği, şuur kaybına neden olan her tür

hal, beyin kanaması, yüksek ateş (39.5 üzeri) halleri verilebilir (Kesişim Brokerlik, 2010).

1.2. Afet Yönetim Süreci Kavramı

Afet Yönetim Süreci, afet öncesinde beklenen afet türünün belirlenmesi ve bu afete göre önlem alınması, afet anında acil kriz masalarının oluşturulması ve afet sonrasında Acil Durum müdahalelerinin yapılması ile uzun vadede iyileştirme politikalarının uygulanması süreçlerinin tamamını ifade eder (Durduran, Geymen, 2006). Sözlükte yer alan “Afet Yönetim Süreci” kavramı tanım olarak, bir afet olayını izleyen ve bir sonraki afete kadar birbirini takip eden aşamaların tümünü ifade eder. Bu evreler; Afete Müdahale, İyileştirme, Yeniden inşa, Zarar Azaltma ve Afete Hazırlık olarak tanımlanmaktadır. Afet yönetiminin evreleri olarak da anılırlar. Her evrede yapılan çalışmaların başarısı büyük ölçüde, bir sonraki evredeki çalışmaların başarısını etkilemektedir (Ergünay, Gülkan ve Güler, 2009). Afet Yönetim Süreci'nin performansı bir takım faktörlerden etkilenmektedir.

- 1.Acil Durum Yardım Destek Sistemi iyi bir planlama ile oluşturulmalıdır.
- 2.Organizasyonel yapının akla uygun bir şekilde tasarlanmış olması gerekir.
- 3.Yapılan planın uygulanabilir olması gerektiğinde değişiklik yapılmasına imkan verecek şekilde esnekliğinin olması gerekir.
- 4.Finansal açıdan ölçülebilmelidir.
- 5.Dağıtım merkezlerinin ve sığınakların planlaması önceliklidir.
- 6.Afet hazırlığı ve afete müdahalede eğitim kampanyaları yapılması gerekir.
- 7.Modern lojistik teknolojilerinin uygulanması önemlidir.
- 8.İstatistik ve kayıp bilgilerinmin geri bildirimi yapılmalıdır
- 9.Afet Yönetim Süreci'nin operasyonel sisteminin sürekli geliştirilmesi gerekir (Huang, Zhang ve Zhou, 2010).

Afetler, doğal afetler ile insan veya teknolojik kaynaklı afetler olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Doğal afetler başlığı altında; kuraklık, sel, toprak kayması, volkan

patlaması, rüzgâr, deprem, kasırga sayılabilir. İnsan veya teknolojik kaynaklı afetler denildiğinde ise, nükleer ve kimyasal kazalar, büyük yangınlar, terör olayları, savaşlar, barajların yıkılması, feci yokluk adı verilen enerji veya malzeme yokluğu gibi durumlar gösterilebilir.

Afet öncesi ve sonrası dönem olarak süreç açısından bakıldığında, afet öncesi dönemde risk yönetimi yani zarar azaltma, afet sonrası için ise kriz yönetimi kavramları karşımıza çıkmaktadır. Risk, mevcut bir durumu, arzu edilen düzeye ulaştırmak için gözden çıkarılabilecek her şeyden vazgeçebilme kararını almaktır. Bir fırsatı değerlendirmek için, vazgeçilen başka bir fırsatı ya da durumu ifade eder. Bir durumun gerçekleşmesi sonucu, kaybedilecekleri öngörüp, bunları gözden çıkarabilme kararı risk almak olarak tanımlanır. Mevcut bir durumun risk olarak nitelenmesi, risk yönetiminin ilk adımını oluşturur. Kabul edilebilir bir risk düzeyi belirlenerek, mevcut riskin, kabul edilebilir risk düzeyine indirgenmesi için yapılan çabaların toplamı risk yönetim sürecini ifade etmektedir. Risk yönetimi kapsam olarak, kabul edilebilir risk düzeyine indirgenen mevcut riskin bu düzeyde kalması için gereken adımları içerir.

1.2.1. Afet Yönetiminin Amaçları

Afet Yönetimi; doğal, insan kaynaklı ve teknolojik afetler ve tehditler karşısında, zarar azaltma, hazırlanma, müdahale etme ve iyileştirme kapasitelerini oluşturmak, sürdürmek, geliştirmek için gerekli tüm faaliyetleri birleştirmek, koordine etmek yoluyla toplulukları korumaktır.

Afet Yönetim Süreci, insanları, binaları, alt yapıyı ve ekonomiyi tehdit eden tüm tehlikeleri kapsar. Gelecekteki afetlere hazırlıklı olunması, afete dirençli ve dayanıklı toplumlar için gerekli hazırlıkların yapılması, önlemlerin tamamlanması için öncelikleri ve kaynakları belirlemede tehlike belirleme, risk analizi, etki analizi, uyarı ve tahmin gibi risk yönetimi ilkelerini kullanır. Merkezi ve yerel yönetim kademelerini, toplumsal birimlerden özel sektör, sivil toplum kuruluşlarını ve bireyleri bir araya getirir.

Afet yönetim sürecini Afet Öncesi ve Afet Sonrası olarak ikiye ayırdıktan sonra, bunları da kendi içlerinde gruplandırabiliriz. Şöyle ki; zarar azaltma ve hazırlıklı olma durumları afet öncesi dönemin unsurları iken, afet sonrasında müdahale ve iyileştirme çabaları gözlemlenmektedir. Afetler beklenmedik olaylar olup hassas bir nitelik taşıması

itibariyle son derece dikkatli, yoğun ve özverili çalışmalar ile risk azaltma yoluna gidilmelidir. Beklenmedik durumlara önceden hazırlıklı olmak durumunda, afet sonrası dönemde müdahale ve iyileştirme eylemleri, hazırlıksız döneme göre çok daha hızlı gerçekleştirilebilecektir (Ergüder, 2006).

1.2.2. Afet Yönetim Süreci Evreleri

Afet Yönetimi Süreci dört aşamadan oluşmaktadır. Bunlar,

1. Zarar Azaltma
2. Hazırlıklı Olma
3. Müdahale Etme
4. İyileştirme

evreleri olarak sıralanmaktadır (Ergin, Balas, 2005).

Bazı kaynaklarda bu evreler, Önleme, Hazırlık, Cevap Verme, İyileştirme başlıkları halinde de verilmektedir (disasterprepped.com, 2010).

1.2.2.1. Zarar Azaltma Aşaması

Afetler birdenbire ortaya çıkan durumlar oldukları için, verebileceği zararları önceden kestirmek zordur. Ancak öngörülemez durum değildir. Hazırlıklı olmak hayati önem taşır. Bunun öncesinde ise Zarar Azaltma kavramı karşımıza çıkmaktadır. Doğal afetler söz konusu olduğunda, temel prensibin doğayla uyumlu bir yerleşim düzeni oluşturmaktan geçtiği su götürmez bir gerçektir. Tarihsel sürece bakıldığında, dünyanın oluşumundan itibaren doğal kaynaklı afetler sürekli yaşanmıştır ve günümüzde de yaşanmaya devam etmektedir. Doğayla uyumlu yerleşim düzeni oluşturulmamasına örnek olarak yanardağ eteklerine kurulan yerleşim yerleri gösterilebilir. Yanardağların püskürttüğü katı atıkların külleri rüzgârın etkisi ile çok geniş bir alanı kaplamakta ve üst üste birikerek derin bir katman oluşturmaktadır. Sonradan sertleşerek taşlaşan bu katman, istenildiğinde insan eli ile kolayca işlenebilir özellik taşımaktadır. Tuf taşından oluşan bu kayalar kolay işlenebilmeleri nedeniyle çok eski dönemlerden bu yana insanların dikkatini çekmektedir. Arkeolojik bulgular, yanardağ eteklerinin, prehistorik dönemlerden günümüze yerleşim yeri olarak kullanıldıklarını göstermektedir.

Yanardağın ikinci bir hareketinde, bu yerleşim alanları zarar görecektir. Belki de tamamen yok olacaktır. Bu durum, çok açık bir şekilde, doğa olayının gerçekleşme ihtimalini görerek, bunu dikkate almamaktır. Benzer şekilde heyelan (toprak kayması) olaylarına bakıldığında, dere yatağına yapılmış olan evler veya benzeri yapılar ilk anda zarar görmekte dirler. “Dere yatağını bulur” atasözü, burada anlamını yeniden bulmakta ve insanoğluna bir kez daha doğaya karşı gelinemeyeceğini hatırlatmaktadır (İşçen, 2004).

Zarar Azaltma aşaması, afetler sonucunda meydana gelmesi muhtemel zararları azaltma konusunda uluslararası ve ulusal bilgi ve deneyimin paylaşılmasını kapsayan çalışmalar bütünüdür. Bu çalışmalar kapsamında; jeolojik, meteorolojik afet tehlikelerinin araştırılması, bölgesel ve yerel ölçekte risk değerlemeleri (makro ve mikro bölgeleme) ve haritaların üretilmesi için araştırmalar yapılmaktadır. Bunun yanı sıra, risk azaltıcı mühendislik önlemlerinin geliştirilmesi, erken uyarı, izleme ve ikaz sistemlerinin oluşturulması, arazi kullanım planlamasına ve imar planlarına afet verilerinin entegrasyonu, yapılaşma standartlarının oluşturulması, afet ve imar mevzuatlarının bütünlüğünün sağlanması konuları üzerinde durulmaktadır (Çalıştay Raporu, 2009).

1.2.2.2. Hazırlıklı Olma Aşaması

Afetlerde birincil öncelik, insan hayatını korumaktır. Olası bir afet durumunda can kurtarmak, müdahale ve yeniden yapılanma operasyonlarını kolaylaştırmak için gerekli olan tüm plan ve düzenlemeler hazırlık safhasında belirlenmektedir. Hazırlıklı olma aşaması, afet öncesinde tüm yönetim kademeleri, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların, zarar görebilirliği, kaynak gereksinimlerini belirlemek amacıyla hareket ederek gösterdikleri çabaları içeren ve sürekli olan bir süreçtir (Çakın, 2008). Doğal ve insan kaynaklı afet riskleri, teknolojik ve endüstriyel gelişmelerin nüfus yoğunluğunun fazla kentleşmeyle paralel gelişmesiyle artmıştır. Bu nedenle, toplumlar afete karşı bilinçli olmak zorundadır. Kurulan afet yönetim sistemleri ile toplumdaki afet algılanması takip edilmekte ve afet yönetimleri gelişim göstermektedir. Afet yönetimindeki iyileştirmeler yasal düzenlemelerdeki ve örgütsel yapıdaki eksiklikleri gidermeye yöneliktir. Afet Öncesi ve Afet Sonrası dönemde yapılacak çalışmalar için kaynak sağlanarak, yapılaşma ve üretimde afet faktörünün planlama ve maliyete dahil edilmektedir.

Afetle ilgili olarak, eğitim en önemli araçtır. Toplumda afet bilincinin geliştirilmesi için eğitime önem verilmelidir. Halka ulaşmak için yerel yönetimler diğer yürütme organlarından daha etkin bir işleve sahiptir. Belediyelerin denetimi önemlidir. Diğer yandan meslek odaları da bu konuyla ilgilidir. Ancak yapılan araştırmalara göre; meslek odaları kendilerini yalnızca, denetimin formalite kısmında görevli addetmektedir. Proje yürütülmesi aşamasında ikinci planda kalmayı tercih etmektedirler (Esen, 2006). Toplumda afet kültürünün oluşturulması için yapılan eğitimler, başta yerel yönetimler olmak üzere kurum yöneticilerinin afet hizmetleri ve afet olayları üzerine eğitimi, yerel gazeteler, TV'ler, konferanslar v.b. yoluyla halkın eğitimi, gibi hazırlıklı olma aşamasındaki çalışmalardır. Afet planlarının aksayan yönlerinin belirlenebilmesi ve bilgi ve tecrübe alışverişini arttırıcı şartların oluşturulması için yerel ve ulusal tatbikatlarla bu çalışmalar daha da zenginleştirilir (Çalıştay Raporu, 2009).

1.2.2.3. Müdahale Etme Aşaması

Müdahale aşaması, afet sonrası ilk anda yapılması gereken, arama ve kurtarma, ilk yardım, tedavi, yiyecek, su, ilaç temini ve dağıtımı, genel olarak ihtiyaçların ve kaynakların uyumunu sağlamaya yönelik çalışmalar bütünüdür (Çalıştay Raporu, 2009). Afet yönetiminde yerel kuruluşlar, devlet kuruluşlarının yanı sıra gönüllü kaynaklar da görev almaktadır. Afet sürecinin iyileştirme aşamasında rol alan gönüllü kaynaklardan, iyileştirmenin doğru şekilde plânlanıp, başarılı bir şekilde uygulanmasındaki kritik faktörlerden biri olan fiziksel kaynakların ve insan kaynağının doğru şekilde kullanılmasında yararlanılabilir. Çünkü afet sonrası süreçte resmi ve özel kurum ve kuruluşların kaynaklarının yetersiz kalma ihtimali mevcuttur. 2004 yılında uygulamaya konulan, afetlerde Sağlık Organizasyonu Projesi ile Sağlık Bakanlığı kendi bünyesinde, afetlere hazırlık ve zarar azaltma çalışmaları kapsamında, afetlerde yaralılara sağlık müdahalesinde bulunacak Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) kurmuştur. UMKE, personelin yetiştirilmesi, afet eğitimlerinin yapılması, afetlerde kurum içi ve kurumlar arası iletişim ve koordinasyonun sağlanması ile afet sağlık lojistiği faaliyetlerini yürütmektedir. Bugün 81 ilde, afetlerde görev yapacak özel eğitimi ve donanımı olan UMKE personeli sayısı yaklaşık 2400'e ulaşmış olmasına karşın, ülkemizde, afetlerin sık yaşandığı gerçeği göz önüne alındığında bu sayı kesinlikle yeterli değildir (Arslan, Şahinöz ve Kaya, 2007).

Gönüllü kaynakların kullanımında Olay Komuta Sistemi adıyla anılan bir komuta, kontrol ve koordinasyon aracı bulunmaktadır. OKS sisteminde, olağan dışı durumlarda yönetsel bir yapı sağlayan, önceden tanımlanmış görevlerin uygulanmasını içeren bir yapı mevcuttur. Afet planlaması ile insan kaynakları planlamasının kesişim noktasındaki gönüllü kaynakların planlanmasında, OKS sisteminin rolü olmakla birlikte, aslında gönüllü kuruluşlar sivil toplum örgütlerinin çabalarının sonucunda oluşan ve gelişen topluluklardır. Sivil toplum örgütleri tarafından yürütülen gönüllü çabaların yanında, meslek odaları tarafından da, afetlerle ilgili olarak insan kaynağının değerlendirilmesi ele alınmaktadır (İskender, Erdoğan, 2006).

1.2.2.4. İyileştirme Aşaması

İyileştirme aşaması, afet sonrasında hayatın normal akışına dönüşünü sağlamaya yönelik çabaların toplamı olarak tanımlanabilir. Bu çabalar, afet bölgesinde geçici barınma imkânlarının sağlanması, eğitim, sağlık, psikolojik destek, ulaşım, haberleşme alanlardaki çalışmalar ve ekonomik hayatı canlandırarak tedbirlerin alınması olarak sıralanabilir. Sonrasında afet bölgesinde zarar gören alt ve üst yapının yeniden yapımına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Afetzedelerin kalıcı konut ihtiyaçlarının karşılanmasına, karayolu, enerji nakil hatları, kanalizasyon ve içme suyu hatlarının inşası da bütün bunlara ek olarak verilebilir (Çalıştay Raporu, 2009). Türkiye'nin afet yönetim yapısı ve uygulamalar başlıklı çalışmada, afetlerdeki can, mal kayıpları ve milli servetimizin yok olmasının engellenmesi için afet yönetiminin iyileştirilmesinin gerekliliği ortaya konulmuştur. Bunun için gerekli şartlardan ikisi doğal çevre şartlarıyla uyumlu bir kentleşme yapısı ve ekolojik düzenle uyumlu teknoloji üretimidir. Bu şartlar sağlandığında doğal riskler otomatik olarak azalacaktır (Kayrancıoğlu, 2007).

Afet sorunlarına çözüm getirmek için afet öncesi dönemde herhangi bir girişimde bulunulmamakta ancak, afet olduktan sonra, acele kararlar ile anlık çözümler üretilmeye çalışılmaktadır. Afet öncesi dönemde çözümlerin bulunamaması ya da yavaş seyreden bir süreçte bulunmasının başlıca sebeplerinden biri bürokrasidir. Japon üretim sisteminde Tam Zamanında Üretim adı verilen JIT sistemi kullanımı örnek alınacak olursa; Afet Öncesi, Sırası, Sonrası dönemlerde tüm eylemler seri bir şekilde yapılmalıdır. Bu seri eylemler için afet öncesi dönemde ciddi bir ön çalışma yapılarak kararlar net bir şekilde ortaya konmalıdır. Japonya'da sık sık depremler yaşanmakta

olmasına rağmen can kayıpları en aza indirgenmiştir. Temelindeki mantık, hızlı hareket ederek eyleme geçmektir (Limoncu, 2004).

BÖLÜM 2 : TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ'NDE AFET EĞİTİMİ İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

2.1. Eğitim ve Öğretim

2.1.1. Eğitim ve Öğretim Kavramları

Eğitim; bireyleri küçük yaştan itibaren gelecekteki toplumsal rollerine yönlendirmek üzere, yetişkinlerin hayat tarzını benimsetmek için yapılan çalışmalar bütünüdür. Eğitim aracılığı ile toplumun değer yargıları ile bilgi ve beceri birikimi yeni kuşaklara aktarılmaktadır. Eğitimle, kişiler belli bir yaşam tarzını öğrenmektedirler. Toplumsallaşma ve kültürleşme sürecini ifade eder. Eğitimin amacı, yeni kuşaklara kültür birikimini aktarmaktır. Gençleri, gelecekteki toplumsal rollerine yönlendirmek üzere, yetişkinlerin hayat tarzını benimsetmek için yapılan çalışmalar bütünüdür.

Eğitimin hedefi, bireyin ve toplum yaşamını kolaylaştırıcı, güzelleştirici, zenginleştirici, iyileştirici atılımlar yaparak, bireyi ve toplumu mutlu kılmaktır.

Öğrenme, davranış değişikliğidir. Bu değişiklikler, insanın eğilimlerinde belli bir zaman diliminde oluşur. Bir davranışın başka bir davranışa dönüşmesi ya da potansiyel bir davranışın yönlendirilmesi için yapılan her şey öğretim kavramının kapsamındadır. Bu değişikliğin öğrenme unsuru olabilmesi için kalıcı olması, iz bırakması gerekir.

2.2. Eğitim Sistemleri

2.2.1. Örgün Eğitim Sistemi

Bireylerin hayata atılmadan iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce okul ya da okul niteliği taşıyan yerlerde genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak amacıyla belli yasalara göre düzenlenen, belirli yaş grubundaki bireylere, belirlenmiş amaç ve programlara bağlı olarak, belirli sürelerde verilen düzenli, planlı, yöntemli biçimde verilen herhangi bir eğitimi ifade etmektedir. Anaokulundan üniversiteye kadar örgütlenmiş ve öğrencilerin eğitim öğretim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim-öğretim türüdür.

2.2.2. Yaygın Eğitim Sistemi

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, daha iyi yaşam standartlarına ulaşmak için üzerinde önemle durulan ve çaba harcanan bir konu; gelişme, değişme, kalkınma ve ilerleme için iyi eğitilmiş insan gücünü oluşturmak gerekliliğidir. Bu nedenle bireyin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda, ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmesini sağlayıcı nitelikte, yaşam boyu devam eden eğitim, rehberlik ve yetiştirme etkinlikleriyle desteklenmelidir. Örgün eğitim imkânlarından yararlanmamış olanlara, gittikleri okuldan erken ayrılanlara veya örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan, öğrenme sürecine öğrenen ve öğretenin her ikisinin de katıldığı, planlı eğitim, yaygın eğitim adını alır. Yaygın eğitim, örgün eğitimin boşluklarını tamamlar, yurttaşlara üst öğrenim olanağı sağlar, onları işe ve yaşama hazırlar. Yaygın eğitimde yaş sınırı bulunmamaktadır Her yaş grubu için (çocuk, genç, yetişkin v.b.) yaygın eğitim faaliyetleri düzenlenebilir. Yaygın eğitime verilecek en iyi örnek meslek edindirme kurslarında uygulanan eğitimidir.

2.2.3. Halk Eğitimi

Halk Eğitimi, örgün eğitim sistemine dahil olmamış veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademelerden çıkmış bireylere; gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak için örgün eğitimin yanında veya dışında onların ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte, çeşitli süre ve düzeylerde yaşam boyu yapılan eğitim - üretim - rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümüdür. Halk eğitimi; hangi yaşta olursa olsun, bireyin, demokratik bir toplumun temel ilkeleri ile çatışmamak koşuluyla, ihtiyaç duyduğu bir konuyu dilediği amaçla öğrenmesi için, toplumun kamu hizmeti veya gönüllü kuruluşlar aracılığı ile imkânlar sunar. Halk Eğitimi; fertlerin günün gelişen teknolojik, toplumsal, sosyal ve kültürel şartlara uyumlarını, meslek sahibi kişiler yetiştirilerek ve bunların toplumun değişik üretim ve hizmet sektörlerinde değerlendirmesi için değişik meslek sahibi olmalarını sağlayan, okuma-yazma ve eksik eğitimlerini tamamlayan planlı, programlı eğitim faaliyetleridir.

2.3. Öğretim Sistemleri

2.3.1. Öğretim Stratejileri

Bir şeyi elde etmek için izlenen yol ya da amaca ulaşmak için geliştirilen bir planın uygulanmasına **strateji** adı verilmektedir. Öğretim açısından strateji; öğretilmesi hedeflenen konunun öğrenciye aktarılması için; yöntem, teknik ve araç-gereçlerin belirlenmesine yön veren yaklaşımdır.

Öğretim stratejileri; Tam Öğrenme, Buluş Yoluyla Öğrenme, Sunuş Yoluyla Öğrenme, Kubaşık (İşbirliğine Dayalı Öğrenme) Yoluyla Öğrenme, Araştırmaya Dayalı Öğrenme stratejileridir.

5 ayrı tipte öğretim stratejisi bulunmaktadır. Genel olarak bu öğretim stratejileri; çocuklar, yetişkinler ve yaşlılar olarak ayırım yapılmadan tüm bireylere uygulanabilir. Ancak, verimlilik derecesi farklılık gösterecektir (Altıncık, 2008).

Tablo 1. Eğitim Sonrası Öğrenilenlerin Hatırlanma Tablosu

Eğitim Yöntemi	Hatırlama Yeteneği (%)	
	3 saat sonra hatırlama	3 gün sonra hatırlama
Tam Öğrenme	70	10
Buluş	80	65
Sunum	25	10
Kubaşık	80	65
Araştırmaya Dayalı	90	70

Tabloda da gösterildiği gibi, tam öğrenme yöntemi kullanılarak verilen bir eğitim içeriği, 3 saat sonra %70 oranında hatırlanmaktadır. Bu oran 3 gün sonra %10 değerine kadar düşebilmektedir. Sunuş yöntemi kullanılarak verilen bir eğitim içeriği, 3 saat sonra %25 oranında hatırlanmaktadır. Bu oran 3 gün sonra %10 değerindedir. Buluş yöntemi kullanılarak verilen bir eğitim içeriği, 3 saat sonra %80 oranında hatırlanmaktadır. Bu oran 3 gün sonra %65 değerindedir. Kubaşık öğrenme yöntemi de aynı değerleri göstermektedir. Araştırmaya dayalı interaktif yöntemler ise en yüksek oranda verimlilik sağlar. Bu yöntem kullanılarak verilen bir eğitim içeriği, 3 saat sonra %90 oranında, 3 gün sonra %70 oranında hatırlanmaktadır (Diribaş, 2007).

2.3.1.1. Tam Öğrenme Stratejisi

Tam öğrenme modeli, öğrenciler arasında gözlenen öğrenme düzeyi farklılıklarını en aza indirmeyi amaçlayan bir modeldir. Bu modelde her öğrencinin gerekli zaman, ön koşul öğrenmeler ve öğrenme için gerekli koşullar sağlandığı zaman öğreneceği varsayılır.

Amerikalı eğitimci Benjamin Bloom tarafından ortaya konan tam öğrenme yaklaşımına göre, bir öğrenci çeşitli etkinlikler aracılığıyla, okulda öğretilen her şeyi öğrenebilir. Mevcut uygulamalarda tam öğrenmenin çeşitli şekillerini görmek mümkündür. Bu modelin adımları aşağıda belirtildiği gibidir;

1. Öğrencilere duyarlı ve planlı bir öğretim hizmeti sağlanmalı
2. Öğrenme güçlükleri ile karşılaşanlara yerinde ve zamanında yardım edilmeli
3. Öğrencilere önceden kararlaştırılan yetkinlikle öğrenmeleri için yeterli zaman verilmeli
4. Onlar için de anlamlı olan bir “tam öğrenme” ölçütü belirlenmeli

Bu dört adım uygulandığı takdirde, hemen hemen bütün öğrenciler yüksek düzeyde bir öğrenme gücü geliştirebilirler. Bu model, her öğrencinin en üst düzeyde öğrenmesine olanak sağlar (Erdem, 2006).

2.3.1.2. Buluş Yoluyla Öğrenme Stratejisi

Buluş yoluyla öğrenme, öğrencinin kendisinin üretmesi veya bilgiye ulaşması esasına dayanır. Öğreticinin görevi, gerekli öğrenme ortamını sağlamak suretiyle öğrenciye yardım etmek, öğrenme etkinlikleri sırasında öğrencileri yönlendirmek, ihtiyaç duydukları anda onlara yardım etmektir (Toker, 2005). İnsancıl yaklaşımın genel özelliklerinden olan bireyi ön plana çıkarma burada da kendini göstermekte, bireyin yaratıcılığını ortaya koyarak öğrenmenin başarısında kendisinin inisiyatifi ele alması söz konusu olmaktadır (Gömleksiz, 2002). Buluş yoluyla öğrenme özelden genele doğru düzenlenir (Aşçı, 2006). Buluş yoluyla öğrenmede öğrencinin kendi gözlemleri ve etkinliklerine bağlı olarak bilgi, kavram, ilke ve genellemeye ulaşması sağlanır.

Öğrenci merkezli eğitimin uygulamasına dayalı bir yaklaşımdır (Oktaylar, 2006). Öğretim sürecinde öğrenciler aktiftirler (Aşçı, 2006).

Buluş yoluyla öğretme stratejisinde bir bilgiyi buldurmanın iki temel yolu vardır. Birinci yol, öğrenciyi tamamen problemle yüz yüze bırakıp problemi çözünceye kadar müdahalede bulunmamaktır. Buna yönlendirmesiz buluş denmektedir. Öğrenci, elindeki materyallerle uğraşarak, olguları gözleyerek, elde ettiği bulgular arasında ilişki kurarak öğretilmek istenen kavram ya da ilkeyi kendisi keşfeder (Aşçı, 2006). Bu tür çalışmalarda bazen öğrenciler çalışmadan bıkmakta, başaramayacağı duygusuna kapılıp çalışmayı terk etmektedirler. İkinci yol ise, öğrenciyi problemle uygun bir ortamda karşılaştırma ve bağımsız çalışma ortamını bozmamak kaydıyla, ona güçlüklerle karşılaştığında yol gösterme, ipucu verme gibi etkinlikleri içeren, yönlendirmeli buluştur. Daha çok tercih edilen çalışma biçimi yönlendirmeli buluştur (Gömleksiz, 2002). Bu yaklaşımda öğretim, öğrencilerin merakını uyandıran bir soru ya da problem durumuyla başlatılır. Öğrenciler araştırma yapmaya teşvik edilir. Öğretmen, öğrencilere sorular yöneltir. Bu şekilde öğretim hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olur (Aşçı, 2006).

Yönlendirmeli buluş ile öğrenmede öğreticiye çok iş düşmektedir. Öğretici rehber konumdadır. Öğreticinin temel görevi, öğrencileri yönlendirmektir. (Aşçı, 2006). Öğrenci ise, öğrenme etkinliklerinde daha çok ve daha aktif rol alır. Öğrenci araştırmaya yönlendirildiği için, öğrenme daha kalıcı hale gelir. Stratejinin uygulanması aynı zamanda çeşitli düzeylerde araç-gereç gerekmektedir. Bu durum, öğretimde maliyeti arttırmaktadır. Çok sayıda araç gerektirdiği için maliyeti yüksektir (Gömleksiz, 2002).

2.3.1.3. Sunuş Yoluyla Öğrenme Stratejisi

Ausubel tarafından geliştirilmiştir. Öğretici konuya giriş yapar ve arkasından öğrencilerin fikirlerini, örneklerini, tepkilerini açıklar ve tartışır bu durum ders süresince devam eder. Önce genel kavramlar verilir, daha sonra bu kavramların kapsamındaki alt kavramlar verilir. Öğrenci ve öğretici iletişimi önemlidir. Öğretici anlattığı konuyu somutlaştırmaya çalışır ve genelde özele doğru hiyerarşik bir sıra izler. Öğrencilerin önceki bilgileri ile yeni öğrendikleri arasında yatay ve dikey kurması

sağlanarak anlamlı öğrenmeleri gerçekleştirilir. Öğrencilerin konuyu anlayıp anlamadıkları sık ve kısa cevaplı sorular gibi yollarla kontrol edilir (Toker, 2005).

Uygulamada birbirini izleyen durumlar yukarıda belirtildiği şekilde seyretmektedir. Sunuş yoluyla öğretim yaklaşımının özünde, bilgiyi anlamlandırmak esastır. Verilen bilgi ne olursa olsun, öğrenci, bilgiye yüklediği anlamın somutluk derecesi ölçüsünde öğrenecektir. Bu nedenle sunumun, bilgiyi anlamlandırma ekseninde olması şarttır. Bu da sunumun düzgün yapılandırılması zorunluluğunu doğurmuştur. Bilginin anlamlandırılması için, sunulacak bilgiler kendi içinde bir bütünlük taşımalıdır. Bununla birlikte, öğrencinin de konuyla ilgili doğru önbilgilere sahip olması ve öğrenmeye istekli olması da gereklidir (Temizöz, 2005)

2.3.1.4. Kubaşık (İşbirliğine Dayalı) Öğrenme Stratejisi

Kubaşık öğrenme işbirliğine dayalı bir öğrenme şeklidir. Gruplar oluşturularak ve grup üyeleri arasında fikir alışverişi yapılarak öğrenmenin gerçekleştiği yöntemdir (Toker, 2005). İşbirliğine dayalı öğrenme, küçük gruplar halinde birlikte çalışan ve birlikte çalıştıkları takdirde ödüllendirilen bir öğretim yöntemidir. Konuşma, dinleme, yazmanın kullanıldığı, bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri üzerinde olumlu etkileri kanıtlanmış, işbirliği becerilerinin ön plana çıktığı, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilme, zihinsel yeteneklerini kullanmasını sağlayabilme, kendi öğrenmeleri ile ilgili kararlar almasına olanak verme özelliklerine sahiptir. Yöntem, öğrencilere becerilerini kullanmalarının gerekliliğini anlamalarında, birlikte verimli çalıştıklarında çok daha başarılı olacaklarını anlamalarında, beceri ve yeteneklerini fark etmelerinde yardımcı olur.

İşbirliğine dayalı öğrenme öğrencilerin grup içinde ancak yarışmacı değil işbirlikçi bir ortamda öğrenmelerini öngörmektedir. Bu yaklaşımda öğrenciler ortak bir amaca ulaşmak için birlikte çalışırlar. Birlikte çalışmanın esası, birbirinden daha iyi olmak değil, birbirleriyle daha iyisini yapmaktır. İşbirliğine dayalı öğrenmede grup üyelerinin sosyal beceri ve yetenekleri de önem kazanmaktadır. Kişiler sosyal yeteneklerini kullanmaları yönünde motive edilmeli, öğrenmenin başarısının bu şarta da bağlı olduğu hususunda uyarılmalıdırlar. İşbirliğine dayalı öğrenme yüz yüze iletişim ve etkileşimin ağırlıkta olduğu bir yaklaşımdır. Grup üyeleri arasındaki ilişki olumlu bağımlılık olarak nitelenir. Grup çalışması olmakla birlikte, belli ölçüde bireysel sorumluluğa da yer

verilmektedir. Bu yaklaşımda temel kazanç, işbirliği ve grupla çalışma becerilerinin kazanılmasıdır. Bu gruplara genellikle bilgi öğrenme çemberleri adı verilir (Özer, 2010).

2.3.1.5. Araştırmaya Dayalı Öğrenme Stratejisi

Araştırma yoluyla öğretme stratejisi, öğrencilerin belli bir konu ile ilgili problemi çözmek üzere harekete geçmelerini, araştırma etkinliklerini sürdürmelerini ve sonuca ulaşmalarını sağlar. Öğrencilerin konuyla ilgili problemi çözmek için araştırma etkinliklerini sürdürüp başarıya ulaşmasını sağlar. Öğretici, öğrencilerin düşüncelerine rehberlik ederek, yaşamlarında problemleri nasıl çözmeleri gerektiği konusunda yardımcı olur. Öğretici karmaşık bir durum sunar ve öğrenciler de bilgi toplama ve sonuçlarını test etme yoluyla bir problemi çözmeye çalışır. Bu yolla, gelecekte karşılaşacağı problemleri nasıl çözebileceğini öğrenir. Öğrenciler araştırma sürecinin tüm aşamalarında aktiftirler. Araştırarak, sorulara cevaplar bularak öğrenmelerinde gerekli sorumluluğu üstlerine alırlar. Öğrenciler araştırma sırasında bir bilim adamı rolüne bürünerek araştırma, gözlem, değişkenleri kullanma, soru sorma ve tahmin yapma becerilerini öğrenirler.

Araştırmaya Dayalı Öğrenme yaklaşımında öğreticinin rolü ise geleneksel sınıflardaki rolüne göre oldukça farklıdır. Öğretici, öğrencilerin yaptıkları araştırmayı sürekli destekler. Ayrıca öğretici, öğrencileri hipotezleri üzerinde çalıştırmaya, kazanılan bilgiyi açıklamaya ve yeni bilgiler yapılandırmaya doğru yönlendirir. Bu yaklaşımda öğretici geleneksel sınıflardaki kitap aracılığı ile ve içeriğin dışına çıkmadan bilgi aktarıcı rolünden tamamen çıkmıştır. Daha çok öğrencilerin süreç içerisinde gözlemlerini, tahminlerini, sonuçlarını kolaylaştırır. Öğretici, bilgi ve gerçeği vermez. Öğrencilere rehberlik eder (Toker, 2005). Öğrenme-öğretme süreçlerine aktif olarak katılan öğrenciler daha iyi ve kalıcı öğrenmektedir. Akademik başarı ve kalıcılık düzeyi de ortaya çıkan sonuçlardır (Toker, 2005).

2.3.2. Öğretim Yöntemleri

Bir eğitim programında, öğrencileri belirlenen eğitim hedeflerine ulaştırmak için izlenecek yolların tümü, öğretim yöntemleri olarak adlandırılır. Öğrenciyi hedef ulaştırmak için izlenen yoldur. Yöntem ile belli öğretme teknikleri ve araçları

kullanılarak öğretici ve öğrenci etkinliklerinin bir plana göre düzenlenmesi ve yürütülmesi amaçlanır.

2.3.2.1. Anlatım Yöntemi

Öğretilecek içeriğin öğretici tarafından tek taraflı olarak anlatıldığı, öğreticinin aktif, öğrencinin pasif durumda olduğu yöntemdir. Tüm öğretim yöntemleri kullanılırken, mutlaka anlatım yöntemine başvurulmaktadır. Dersin anlatımı sırasında ya da bir sunum yapılırken öncelikle konuyla ilgili bilgi vermek amacıyla anlatım yöntemi kullanılmaktadır. İlk kez verilecek bilgiler aktarılırken ve konu hakkında ön bilgi vermek amacıyla kullanıldığında daha verimlidir. Bu yönteme derse giriş yaparken, konuyu özetlerken, belirli bir konuyla ilgili bilgi aktarırken başvurulur. Anlatım yöntemi, sözlü anlatıma ağırlık verdiği için anlatmayı gerektiren her türlü derste kullanılır. Anlatım yöntemi, öğretici merkezli bir öğretim yöntemi olup daha çok öğreticinin bilgiyi öğrenenlere aktarması sürecini içermektedir. Anlatım en eski öğretim yöntemidir. Bilgi en basit ve temel hâliyle öğrenciye aktarılmaktadır.

Anlatıma değişik etkinliklerde ihtiyaç duyulmaktadır. Geniş gruplara kısa zamanda aktarılması gereken bilgilerin sunulmasında etkilidir. Anlatım yönteminin etkili olabilmesi için içeriğin kısa ve ilginç olması gereklidir. Bugün okullarda en çok kullanılan yöntemdir. Bu yöntemle bir konuşmacıdan çok sayıda dinleyici yararlanır. Öğretici bu yöntemi kullanırken, öğrencilerin katılımına izin vermeden ve hiçbir görsel-ışitsel araç ile desteklerden çok otokritik bir şekilde kullanabildiği gibi, öğrencilerin katılımına izin veren ve görsel-ışitsel araçlarla desteklenen bir şekilde de kullanılabilir.

Anlatım yönteminde genellikle öğrenciler sadece oturur ve öğreticinin anlattıklarını dinler. Soru sorma, düşüncelerini ifade etme, öğretici ve diğer öğrencilerle düşünceleri tartışma imkânı bulamaz. Öğrenci bu yöntemle bir olayın nedenini, niçinini, nasılını, niyesini soraamamaktadır. Bu nedenle yöntem öğrenciyi edilgin kılmaktadır. Zamanın etkin kullanılarak, istenen bilgi aktarılabilirdiği için, geleneksel olarak da benimsenmiştir. Ancak anlatım uzun olduğunda sıkıcı hale gelmesi muhtemeldir. Bu durum öğrencide derse karşı ilgisizlik olarak geribildirim haline gelmektedir. Anlatım yönteminde sorularla ilginin canlı tutulması gereklidir. Anlatılanların öğrenciye aktarılıp aktarılmadığının ölçülmesi için öğrenci aktif hale getirilerek, öğrenciden öğrenileni anlatması istenebilir. Yöntemin sakıncalarını azaltmak için anlatım süresinin öğrencileri

sıkılmayacak kadar kısa tutulması, herkesin anlayacağı bir dilin kullanılması, anlatımın örneklerle ve gör-ışit araçları ile zenginleştirilmesi gerekir. Anlatım yöntemi, daha çok “yorumlayıcı”, ”açımlayıcı”, ”belirtici” ve “aydımlatıcı” özellikleriyle öğretimdeki yerini koruduğunu ve işlevini sürdürdüğü belirtilmektedir. Modern öğretim anlatıma pek fazla yer vermemekle birlikte öğretici her konuda bu yöntemden belli bir ölçüde yararlanmaktadır (Veribaz, 2010).

2.3.3. Programlı Öğretim Yöntemi

Yöntem, bireysel, kendi kendine öğrenme yöntemidir. B.F. Skinner ve Norman A. Crowder tarafından geliştirilmiş olan bir yöntemdir. Davranışçı öğrenme ekolünün okuldaki uygulamasıdır. Bireyselleştirilmiş öğretim esasına dayanır. Yöntemin üç temel ögesi, program, araç ve öğrencidir. Başlıca özellikleri, içeriğin, küçük parçalar halinde sunulması, öğrenme sürecine aktif katılım sağlanması, öğrenme sonucu anında geribildirim alma, bireysel hızı esas alarak çalışmaya yöne vermektir. Programlı öğretim yöntemi özellikleri maddeler halinde bir araya getirildiğinde Skinner’in pekiştirme ilkesi meydana gelmektedir. Buna göre aşağıdaki liste oluşmaktadır (Ayten, 2008).

1. Küçük adımlar ilkesi
2. Etkin katılım ilkesi
3. Başarı ilkesi
4. Anında düzeltme ilkesi
5. Dereceli ilerleme ilkesi.
6. Bireysel hız ilkesi

Programlı öğretimde okuyarak öğrenme yöntemi kullanılır. Okuyarak öğrenme ile konu hakkında ön bilgiye sahip olunmaktadır. Öğrenmenin gerçekleşmesi için tekrar gerektirir. Okuyarak hafızaya alınan bilgi, görsel, işitsel araçlarla desteklenerek öğrenme kalıcılığı artırılmaktadır.

Öğrenme karmaşık bir olguyu temsil eder. Konuya öncelikle, “göz atma” adı verilen hızlı bir şekilde okuma ile giriş yapılır. İlk izlenime dayanarak sorular belirlenir. Sonraki adımda, bu sorulara cevap arayarak okuma işlemi yapılır. Bu arada cevaplar

ayrı bir yere not edilirse, konuyla ilgili önemli kısımlar özet halinde kendiliğinden oluşacaktır. Son adımda ise, konuyla ilgili akılda kalanların hızlı bir şekilde tekrar edilmesidir. Bu şekilde, okuyarak öğrenme sürecinin aşamaları tamamlanmış olacaktır (Türk, 2010).

Bir öğrenmeyi sadece okuyarak gerçekleştirmek yerine, okuduktan sonra birilerine anlatmak ya da öğrenilen konunun özetini çıkarıp yazmak daha kolay öğrenmeyi sağlar. Öğrenmeyi yapan kişi okuduklarını anlatabildiği, özetleyebildiği ya da sorulan soruları yanıtlatabildiği ölçüde öğrenmiş demektir. Yalnız başına okuyarak öğrenme edilgin (pasif) bir öğrenmedir. Anlatma ya da özetleme ise etkin (aktif) öğrenmedir. Bu nedenle kişi daha iyi öğrenir.

Görsel öğrenmeyi desteklemek için, önemli bilgiler, anahtar kelimeler için hatırlatıcı kartlar hazırlanır. Okuma metnindeki anahtar kelimelerinin altına çizilir. Grafik ve şemalarla öğrenilecek konuyu desteklenir. Planlama ve organizasyon gerektiren işlerde tablolar kullanılabilir. Ezberlenmesi gereken formül ve tanımları görsel kartlar haline getirip panoya asmak öğrenmeyi pekiştirmektedir.

Kendi kendine öğrenme yöntemi kişinin disipline olmasına, konuya olan ilgisine, deneyimine ve içinde bulunduğu konuma bağlıdır. Başarı zihinsel gelişimin hazır olması ile ilişkilidir. Hatırlanmak istenen şeyler belleğe bilinçli olarak kaydedilmesi için zihin hazırlanır. Bu ilgi ve dikkat ile oluşur. Bellekteki bilgiler birbirine yakın bilgilerle ilişki kurar. Kavramlar arasında bağlantıların kurulması etkin bir kayıt yapmayı sağlar.

2.3.3.1.1. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi

Gösteri yöntemi, herhangi bir şeyin nasıl yapılacağını görsel ve işitsel araçlar kullanılarak nasıl yapılacağını gösterilmesidir. Gösteri, belli olgu ve olaylara ilişkin ilkeleri belirtmek, birtakım becerileri ve uygulama yollarını öğretmek amacıyla bir şeyi başkalarının önünde yaparak açıklama işidir. Öğreticinin öğrencilerin önünde bir şeyin nasıl yapılacağını göstermek ya da bir prensibi açıklamak için yaptığı işlemlerin tümü gösteriyi meydana getirir. Yeteneklerin ortaya çıkartılması için zemin hazırlayıcı özelliğe sahiptir. Örneğin beden eğitimi dersinde, öğretilmek istenen hareket, öğretici tarafından bizzat uygulanarak, öğrenciye gösterilir. Öğrenciden tekrar etmesi istenir. Ön

hazırlık gerektiren bir yöntemdir. Öğrencilerde uygulamada, isteksizlik, başaramama korkusu gibi bir takım sorunlar oluşabilir.

Bu yöntemde, öğretilenlerin öğrenciye ulaşip ulaşmadığı ders içinde anında görülebilmektedir. Gösteri yöntemi, beraberinde diğer yöntemlerin de kullanılmasını gerektirebilir. Örneğin, öğretici bir eylemi gösterirken aynı anda, sözlü olarak da anlatımla destekler. Aynı şekilde, öğrencilerin aktif olarak derse katılımı için gösteri sırasında soru cevap yöntemi kullanılabilir. Gösteri yönteminin en önemli kazanımı, herhangi bir işin en uygun biçimde ya da ustaca nasıl başarılacağını göstermektir.

Gösteri tekniği “demostrasyon tekniği” olarak da adlandırılmaktadır. Bu teknik, bir işlemin uygulanmasını, bir araç gerecin çalıştırılmasını önce gösterip açıklama yaparak, sonra da öğrenciye alıştırmaya ve uygulama yaptırarak öğretme yoludur. Gösteri yöntemi, öğreticinin ya da başka bir uzman kişinin dersin kazanımları doğrultusunda bir işin nasıl yapıldığını göstermek veya prensiplerini açıklamak için uyguladığı etkinliktir. Gösteri yöntemi özellikle spor, fen, müzik ve sanat alanlarında kullanılmaktadır. Göze ve kulağa hitap ettiği için öğrenme düzeyi yüksektir. Öğrencilerin ilgilerini çekmektedir. Gösteri esnasında tartışma, dramatizasyon gibi yöntemler kullanılabilir. Slayt, harita, resim, grafik, model, kara tahta gibi görsel-ışitsel araçlardan yararlanılabilir.

Laboratuvarları yetersiz, sınıfları kalabalık okullarda gösteri yöntemi sıkça kullanılmaktadır. Gösteri yöntemi sadece, laboratuvar veya deneyle ilgili bir öğretme tekniği değildir. Bu yöntem, öğrencilere bir konunun daha fazla duyu organına hitap edecek şekilde öğretilmesini kapsar. Film, TV, video ile bir konunun öğrencilere sunulması gibi etkinlikler de gösteri yönteminin içerisindedir.

2.3.3.1.2. Soru-Cevap Yöntemi

Soru, her zaman öğretimdeki temel iletişim araçlarından biri olmuştur. Öğrenme süreci soru sormak ile başlar. Yöntemde, konuyla ilgili sorular sorulur ve cevaplanır. Öğrencilerin düşünme ve yorum yapmalarına olanak sağlayan sorular hazırlanır. Öğrenci soru sorulacağı için sürekli hazır haldedir. Oldukça eski bir yöntem olup, Sokrates’ten bu yana düşündürmek için soru sormanın etkililiği, her öğretme sürecinde kullanılmaktadır.

Soru-Cevap yönteminde, öğrencinin derse aktif katılımı söz konusudur. Soru cevap yöntemi, buluş yoluyla öğretim stratejisine dayanır. Sınıf içi uygulamalarda en yaygın bir şekilde kullanılan tekniktir. Öğreticinin sorduğu soruların öğrenciler tarafından cevaplanmasına dayanır. Bu teknik, öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıklarını kazandırma bakımından oldukça önemlidir ve her dersin öğretiminde kullanılır. Soru-cevap metodu, başka metotların içinde ara sıra kullanılan soru-cevap tekniğinden ayrı; dersi baştan sona soru-cevap tarzında işleme demektir. Soru-cevap yönteminin uygulaması genellikle tartışma ve yoklama (sınav) şeklinde olmaktadır. Burada diyalogdan ziyade, çok kişi arasında belli bir konuda sistemli bir fikir alışverişi söz konusudur. Tartışmayı, bilgili ve gruba hakim olacak şekilde yetkili bir kişinin yönetmesi gerekir. Öğreticinin formüle ettiği soruları öğrencilerin sözel olarak cevaplamalarına dayanan bir öğretim yöntemidir. Öğreticiye, sınıf içindeki kişilerin bilgilerini, bir konuyu kavrama, analiz, sentez, değerlendirme ve uygulama güçlerini ölçme imkânı verir. Öğretici, öğretmeye çalıştıklarının doğru anlaşılıp anlaşılmadığını veya ne kadar öğrenildiğini ancak soru-cevap yöntemi ile öğrenebilir. Bu şekilde dersin öğrenci seviyesine uygun hale getirilmesinde de bu metottan faydalanılır.

2.3.3.1.3. Benzetişim Yöntemi

Gerçek durumlar model ya da sanal ortamda (bilgisayar) yaratılanları üzerinde çalışarak öğrenmedir. Örnek olarak uçuş eğitimi, kadavra üzerinde ameliyatlar bir yangın sırasında alınacak önlemlerle, kurtuluş yollarının öğretilmesi veya bir deprem anında yapılması gerekenlerin öğretilmesi gösterilebilir. Gerçeklerden süzölmüş, çalışma ve analiz amaçlarıyla basite indirgenmiş bir fiziksel yada sosyal sürecin çalışan modelidir (Emiroğlu, 2005). Öğrenme düzeyi oldukça yüksek olup, yavaş öğrenen öğrenciler için faydalıdır. Gerçek durumların sadece anlamlı bölümlerinin alınarak, sınırlı bir çerçevede bir model oluşturularak, bu model üzerinde yapılan bir öğretim türüdür. Öğretici, uygulamada, öğrencilere rolleri dağıtarak olayı tanıtır ve öğrencileri serbest bırakır. Öğrenci problemi kendisi çözmeye çalışır ve kararları kendisi alır (Demirel, 2009). Öğrencilerin bir olayı gerçek olarak varsayarak olay üstünde eğitici çalışmalar yapmalarına olanak sağlar. Bu yöntemde, gerçek olaya benzeyen, gerçek olmayan bir sorun ele alınır. Yöntemde bir fikir değil, olayın kendisi yansıtılmaya çalışılır. Öğrenciler bu olayın içinde bulunarak, olayı anlamlandırır (Özdemir, 2006).

Benzetişim yöntemi kullanılarak, öğrencilerin, ileride alabilecekleri rollere daha iyi hazırlanmaları sağlanır. Yöntem, bildikleri ilkeleri hayata geçirebilme yetilerini geliştirir. Öğrenmeye daha çok güdülenirler. Analiz ve sentez yapabilme yetileri gelişir ve diğer bireylerle daha iyi iletişim kurabilirler (Ayten, 2008).

2.3.3.2. Öğretim Stratejileri ve Öğretim Yöntemleri Arasındaki İlişki

Öğretim stratejilerini uygulamak için öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Bu öğretim yöntemlerinden Anlatım yöntemi, tabloda da gösterildiği gibi, tüm öğretim stratejilerinde kullanılmaktadır. Diğer stratejilerde ise her bir stratejide kullanılan birer yöntem bulunmaktadır. Buluş Yoluyla Öğrenme stratejisi uygulama yöntemi Programlı Öğretim şeklindedir. Sunuş Yoluyla Öğretim stratejisinde, Gösteri Yöntemi kullanılmaktadır. Kubaşık Öğrenme stratejisinde, soru cevap yöntemi kullanılmaktadır. Araştırmaya Dayalı Öğrenme stratejisi için kullanılan yöntem ise Benzetişim Yöntemi'dir.

Tablo 2. Öğretim Stratejileri ve Öğretim Yöntemleri Arasındaki İlişki Tablosu

Öğretim Stratejileri	Öğretim Yöntemleri
1.Tam Öğrenme 2.Buluş Yoluyla Öğrenme Stratejisi 3.Sunuş Yoluyla Öğrenme Stratejisi 4.Kubaşık (İşbirliğine Dayalı) Öğrenme Stratejisi 5.Araştırmaya Dayalı Öğrenme Stratejisi	1.Anlatım Yöntemi
2.Buluş Yoluyla Öğrenme Stratejisi	2. Programlı Öğretim Yöntemi
3.Sunuş Yoluyla Öğrenme Stratejisi	3.Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi
4.Kubaşık (İşbirliğine Dayalı) Öğrenme Stratejisi	4.Soru-Cevap Yöntemi
5.Araştırmaya Dayalı Öğrenme Stratejisi	5.Benzetişim Yöntemi

2.4. Afet Yönetim Sürecinde Eğitimin Önemi

Ülkemizin coğrafi ve siyasi konumu itibarıyla doğal, insan kaynaklı ve teknolojik afetlerle karşı karşıya kalma ihtimali her zaman vardır ve yüksektir. Özellikle 1999 yılında yaşanan Marmara Depremi ile birlikte, öncesi dönemde uzak görünen afet olgusunun günlük hayatımızın akışını birdenbire nasıl değiştirebileceği gözler önüne serilmiştir. Daha kötü olanı ise, afetin olası zararının, kişisel hatalar ile katlanarak artmış olmasıdır. Yaşanan bu acı tecrübe ile, gözler, dünya tarihinin yazmış olduğu tüm afetlere çevrilmiştir. Geçmişten günümüze yaşanan afetlerin ne denli yıkıcı olduğu bir kez daha dile getirilmiştir. Bununla birlikte, bazı uygarlıkların yok olmasına dahi sebep

olmuş olan bu olayların önüne geçilmesinin mümkün olmadığı da idrak edilmiştir. Afetin önlenemeyeceği gerçeği, insanoğlunu, alternatif çözüm arayışlarına itmiştir. Bunlardan biri, afet riski taşıyan bölgelerde yaşayan toplulukların, afet bilincine sahip olmaları gerekliliğidir. Bu zorunluluk, afet bilincini aşılacak üzere, halkın eğitilmesinin önemini ortaya koymuştur. Halkın eğitilmesi için afetin niteliğine göre, çeşitli eğitim programları hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Hazırlanan afet eğitim programları, günden güne artan bir hızla halka aktarılmaktadır. Okullarda çocuklara yönelik, deprem, yangın tatbikatları, kurumlarda yapılan tatbikatlar, sunumlar, seminerler, çeşitli sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları ile afet eğitimleri sürekli kılınmaktadır.

Afetlere karşı eğitim programları hazırlamak kadar, verilen eğitimlerin etkinliğinin ölçümü de önemli bir konudur. Bireylere kazandırılması hedeflenen davranışların uygulamaya geçiş oranı bu tip araştırmalar ile ölçülebilir. Aksi durumda, eğitim verilen bireylerin gerçek bir afet ile karşılaştıklarında nasıl bir davranış biçimi sergileyeceği bilgisine sahip olmak mümkün değildir. Bu nedenle, afetin muhtemel zararını asgari düzeye indirgemeyi hedefleyen tüm eğitim çabaları da boşa gidecektir.

Afet Eğitimi, tabana yayılmış, sistematik bir eğitim yaklaşımı ile mümkün olabilir. İlkel toplumlarda, eğitimde kurumsal bir yapı bulunmadığından, bütün toplumsal çevre ve etkinlikler, okul işlevi görmektedir. Tüm yetişkinler birer öğreticidir. Toplumsal kültürün aktarımı sırasında, aktarılacak bilgi birikiminin artması sebebiyle, hangi bilgilerin aktarılması gerektiği konusunda seçici olmak zorunluluğu doğmuştur. Bu nedenle, bilgi aktarımı, sistematik bir çerçevede değerlendirilerek gerçekleştirilmektedir (Cilve, 2006).

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, hayatımıza giren bilgisayarlar, eğitim amaçlı olarak da sıklıkla kullanılmaya başlamıştır. Bilgisayar destekli eğitim adıyla zihnimize yerleşmekte olan bu kavram, geleneksel eğitim yöntemlerinin yerini almamakta, bu yöntemlere yardımcı ve tamamlayıcı bir unsur olma özelliği taşımaktadır. Kara tahtanın yerini kimi zaman projeksiyon cihazları kimi zamanda akıllı tahtalar almaktadır. Benzer şekilde, drama türünde verilen oyun örnekleri, bilgisayar ortamına aktarılmaktadır. Bir piyesin hazırlanması günler alabilirken, bilgisayar ortamına bir kere aktarılan bir oyun,

istenildiği anda, açılıp izlenebilmektedir. Zamandan, hızdan ve emekten tasarruf edilmesine imkân sağlamaktadır.

Deprem, yangın gibi afetler için yapılan tatbikatlar, afet hazırlığı için en etkili eğitim yöntemidir. Ancak, her durumda, her an, hali hazırda bir tatbikat programına ulaşmak ve uygulamak mümkün olmayabilir. Bilgisayarlar, artık her an elimizin altındadır. Deprem simülasyonları içeren oyunlar, videolar bu konudaki bilgi düzeyini artırmaktadır. 2009 yılında Amsterdam’da düşen THY’ ye ait yolcu uçağının düşüş anı, kaza sonrası elde edilen görüntüler üzerinde çalışılarak simüle edilmiştir. Hazırlanan video ile düşüş anı saniye saniye görüntülenmiş gibi canlandırma yapılmıştır. Basında geniş yer bulan bu kaza hakkında sayısız haber yapılmıştır. 2009 yılında hazırlanan video kaydı ile bir uçağın nasıl düştüğü, zihnimize resmedebileceğimiz şekilde yerleştirilmiştir (siwep.net, 2010).

Okuyarak öğrenme, tekrar gerektirir. Yazının bulunmasından önceleri, insanlar, mağara duvarlarına şekiller çizmek suretiyle anlaşıyorlardı. Yani biri, diğerine zihnindeki görüntüyü gösteriyordu. Sonraları ise, bu şekiller standart hale getirilmeye ya da bir diğer ifadeyle, bazı şekillere belli anlamlar yüklenmeye başlanmıştır. O zamanlardan günümüze kadar geçen süre zarfında şekiller sembollere dönüşerek alfabe adını verdiğimiz sistemleri oluşturmuşlardır. Özündeki mantık, görüntünün dışarıdan alınarak zihne aktarılması veya tam tersi ifadeyle zihindeki görüntünün dışarıya aktarılmasıdır. Görülenler zihne kaydedilir. Sonra istediğinde bunlar yerinden alınarak dışarıya aktarılır. Bir yazı okunurken, semboller bir araya getirilir. Harfler bir araya getirilerek kelimeler oluşur. Kelimeler bir araya getirilerek cümleler oluşur. Bu semboller, zihne, tek tek de kaydedilebilir. Belli gruplar halinde de kaydedilebilir. Geleneksel anlayışta, ilköğretimde harfler tek tek öğretilmek suretiyle alfabe ezberletilirdi. Şimdi ise, fişler ile ilk olarak kelimeler, cümleler verilmektedir. Harf öğretimi sonraki aşamada uygulanmaktadır. Buradaki mantık, zihne yerleştirilecek resmin, somut örnekler aracılığıyla oluşturulmasıdır. Öğrenci, önce, sandalyenin ne olduğunu görerek öğrenecektir. Sonrasında sandalye nesnesinin sembol olarak nasıl ifade edildiğini “SANDALYE” kelimesini görerek-yazarak öğrenecektir. Son aşamada ise, bu sembolik dizilişi oluşturan sembollerin ayrı ayrı neler olduğunu öğrenecektir. Örnekler

çoğaldıkça, sembollerini nasıl kullanması gerektiği konusunda zihinde muhakeme ederek, kendisi zihnindeki resimleri dışarıya aktarmayı öğrenecektir.

Öğrenmeyle ilgili fizyolojik çalışmalar ezber yoluyla öğrenmenin yalnızca hatırlamayla ilgili zihinsel süreçlerin gerçekleşmesine yardım edebileceğini göstermektedir (Özer, 2010). Kalıcı öğrenmede ezber yöntemi bilgiyi unutulmaya mahkum eder. Beyin somut olayları daha kolay kabul eder. Ezber yapıldığında, ezberlenen bilgi, beynin hafıza odacıklarına, etiketlenmiş ve her an oradan çıkartılacakmışçasına yapıştırılır. Hafıza odacığının kabul edeceği yeni bir bilgi geldiği anda, ezberlenen bilgi silinip gider. Bilgisayar destekli eğitimde görsellik ön plandadır. Geleneksel yöntemde, fen bilgisi dersinde vücut organlar, kitaptan, resimlerle desteklenerek ya da model üzerinden öğretilmekteydi. Bilgisayar destekli eğitimde ise eğitim CD'leriyle, canlandırmalarla, animasyonlarla organların yapısı, işleyişi anlatılmaktadır. Bu şekilde öğrenilenler daha kalıcı olmaktadır. Konfüçyüs'ün "Duyarsam unuturum, görürsem hatırlarım, yaparsam öğrenirim" sözünden hareketle, bilgisayar oyunları ve simülasyonlarla öğrenmede kalıcılık sağlanabilir (Kaplan, Şimşek, 2008).

2.4.1. Afet Eğitimi Etkileyen Faktörler

Afet eğitim programlarının içeriklerini etkileyen faktörlerin başında demografik faktörler gelmektedir. Yaş, cinsiyet, bireyin eğitim seviyesi, bireyin ebeveynlerinin eğitim seviyesi, gelir düzeyi şeklinde sıralanan bu faktörler, eğitim programlarının çeşitlendirilmesinde etkili olmuştur. Diğer taraftan Sayısal Uçurum kavramı da eğitim programı içeriğinde değişiklik gerektirmiştir. Bireyin bilgi teknolojilerini kullanma yönündeki yatkınlık derecesi verilen eğitimlerin etkinliğini artırmaktadır. Bilgisayar kullanım becerisi, evde kullandıkları cihazlar, interneti kullanım becerisi bu gruptaki faktörler arasında sayılabilir.

Bireyin, daha önce afet yaşamış olması, afet hakkında sahip olduğu bilgi düzeyi, ilkyardım bilgisine sahip olup olmaması, afet tatbikatlarına veya eğitimlerine katılmış olması, verilecek eğitimin içeriğini etkiler. Bütün bunların yanı sıra, bireyin eğitim almaya istekli olması da önemli bir etkidir.

2.4.2. Bilgiye Erişim, Eğitim ve Öğrenim Konularında Kuşaklararası Algılama Farklılıkları ve Sebepleri

Eğitimde genel anlamda iki tip zekâdan söz edilmektedir. Bunlardan birincisi akıcı zekâ, ikincisi ise billurlaşmış zekâ olarak adlandırılmaktadır. Akıcı zekâ çocuklar ve genç yetişkinlerde daha yüksek seviyededir. Akıcı zekâ karmaşık ilişkileri algılama, kavram geliştirme, anlık bellek ve soyut muhakeme yeteneklerini içerir. Billurlaşmış zekâ ise kişinin yaşantılarına, bilgisine, organizma ile toplum arasındaki etkileşime ve kişinin yaşına bağlı olarak artar. Billurlaşmış zekâ ilişkileri algılama, biçimsel yargılama (muhakeme) ve (toplumun kültürel geleneklerine göre) soyutlama yeteneğiyle ilgilidir. Bu zekâ kişinin eğitimine ve yaşantılarına bağlıdır. Kelime öğrenme, genel bilgi ve aritmetik hesaplama bu tür zekâ örnekleridir. Yaşlılar deneyimleriyle ilişkilendirilen olayları rahatlıkla öğreneceklerdir. Yetişkin eğitiminde, deneyimsel öğrenme ağırlıklıdır. Yeni öğrenilenlerin, daha önceki deneyimlenen olaylarla bağlantısı kurulursa öğrenilen bilgi kalıcı olur.

2.4.3. Sayısal Uçurum Kavramının Eğitim Faaliyetlerine Etkisi

Sayısal Uçurum kavramı, coğrafi olarak birbirinden bağımsız alanlarda sosyo-ekonomik koşullar açısından farklılık gösteren gerçek ve tüzel kişilerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimindeki dengesizlik olarak tanımlanmaktadır (Aktakas, 2006).

Dünya geneline yayılan bir internet ağı olmasına rağmen, internet erişime sahip olamama durumu, bilgi çağını Sayısal Uçurum kavramı ile tanıştırmıştır.

Sayısal uçurumun üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerine göre incelendiği bir araştırma sonucunda, cinsiyet kriterine göre, bilgi ve iletişim teknolojileri, kız öğrenciler tarafından erkek öğrencilere nazaran akademik amaçlı olarak daha fazla kullanılmakta olduğu belirlenmiştir. Ancak, bilgisayar okuryazarlığı erkek öğrencilerde daha yüksek orandadır. Gelir düzeyi kriterine göre, gelir düzeyi arttıkça bilgi teknolojilerine erişim ve eğlence amaçlı kullanım düzeyi artmaktadır (Aşıcı, 2009).

Bilgi teknolojilerinin gelişmesine paralel olarak, internet kullanımı hızla artmaktadır. Özellikle yeni kuşaklarda yaygınlaşan internet kullanımının, doğru bir şekilde yönlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. İlköğretim çağından itibaren internet ile tanışan öğrencilerin eğitiminden sorumlu öğreticilerin de interneti takip etmesi zorunlu

hale gelmiştir. Geleneksel metotlarla uygulanan eğitim, yerini teknolojik araçları kullanarak gerçekleştirilen eğitime bırakmıştır. Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitim uygulamaları teknolojinin bizlere getirdiği yeniliklerdir. Okuyarak öğrenme yanında, görsel sunumlarla bilgi kalıcı hale getirilmeye çalışılmaktadır. Öğreticilerin öğretim tekniklerinde teknolojik araçları kullanma becerisine sahip olması, kendi kişisel çabalarıyla mümkündür. Özellikle genç öğretmenler kendileri eğitim hayatlarının bir kısmında da olsa, teknolojik araçlarla çalıştıkları ve öğrendikleri için öğrencilerine bilgi aktarımları daha kolay olmaktadır. Öğrencileriyle iletişim kurmada, kıdemli öğretmenlere göre daha başarılıdırlar. Çünkü empati yapabilmektedirler. Ancak genç öğretmenler dışında kalan kısımda, bu yetkinliğin artırılması gerekliliği göze çarpmaktadır. İnternet kullanımındaki yoğunluk, genç, bekar, erkek öğretmenlerde olmakla birlikte, yabancı dil bilgisi ve bilgisayar kullanımının etkinliğine göre de değişkenlik göstermektedir (Sürmeli, 2005).

Afet eğitimlerinin verilmesinde teknolojik araçların kullanımı yönünde bir eğilim olduğu görülmektedir. Uygulamalı eğitimlerde bireylere afet tatbikatları yaptırılırken, teorik eğitimlerde teknoloji ürünü araçlar kullanılmaya başlanmıştır. Afet eğitim kuruluşları, afet eğitimlerinin verilmesinde, gitgide artan bilgisayar ve internet kullanımından faydalanmak üzere çalışmalar yapmaktadır. İzmir İtfaiyesi Yangın ve Doğal Afet Eğitim Merkezi (İYDEM) teorik eğitimlerini bilgisayar, projeksiyon, tepegöz gibi modern teknoloji ürünü eğitim yardımcı malzemeleri ile donatılmış sınıflarında uygulamaktadır (İYDEM, 2010).

2.5. Uygulamada Afet Eğitimleri

Bu bölümde çalışmanın alt amaçlarından birincisi olan; Türkiye’de ve Türkiye dışında verilen afet eğitimlerinin neler olduğu açıklanmıştır. Bu eğitimlerin ne şekilde uygulandığı anlatılmıştır.

2.5.1. Yurtiçinde Verilen Afet Eğitimleri

Afet Eğitimi verilmesi için tiyatrodan yararlanılarak, Afet Toplum Temelli Afet Eğitimi Projesi’nin temel faaliyetlerinden ‘Doğal Afet Risk Yönetimi Eğitimi’ programıyla öğrencilere verilen eğitimlerde, Hacivat–Karagöz oyunu kullanılmıştır (Batman Valiliği, 2010).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Zemin ve Deprem İnceleme Şube Müdürlüğü tarafından ilköğretim öğrencilerine yönelik deprem bilincini arttırmak amacıyla hazırladığı “Kıyırdayan Dünya” Adlı tiyatro oyunu, tasvire Güneş İ.Ö.O. öğrencilerine sunulmuştur (Kandıra’nın Sesi, 2010).

Bilgisayar oyunlarında, afetle ilgili öğretici oyunlar bulunmaktadır. Yangın söndürme, depremden korunma gibi oyunlar mevcuttur. Örneğin, afet kurtarma oyununda, Uluslararası Yardımlaşma ve Afet Kurtarma Ekibi’nin Operasyon Şefi olarak oyun yönetilmektedir. Dünya üzerinde çeşitli bölgelerde doğal afetler sonucu yardıma ihtiyaç duyan insanlara, hasta olanlara yardım edilmesini, evsizlere barınaklar yapılması şartlarını taşımaktadır (Afet Kurtarma, 2010).

Türkiye’de Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi projesi (MEGEP) kapsamında Afet Eğitimi kursu vermeye başlanmıştır. Program içeriğinde, afet çeşitleri, afet öncesi - afet sırası - afet sonrası dönemde alınacak önlemler bulunmaktadır. Program sonunda bireylerin, afetlerin neler olduğunu bilmesi, afetin birey ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerinin neler olduğu konusunda fikir sahibi olması, afet bilincinin önemini kavraması hedeflenmektedir. Bu amaçların yanı sıra, toplumun her birimine düşen görevlerin neler olduğunun, hazırlıklı olmanın öneminin, afetlerin oluşumunun, Türkiye’nin afet haritasındaki yeri ve karşı karşıya bulunduğu riskin derecesinin anlaşılması da program amaçları arasında yer almaktadır. Ağırlıklı olarak deprem eksenli bir program olarak görünmesine rağmen, tüm afetlere karşı uygulanacak bir afet hazırlık programı olma özelliği taşımaktadır (Çetin, 2010).

Bir diğer eğitim ise Didim Belediyesi, Didim Kent Konseyi ve Didim Can Gönüllü Arama Kurtarma Derneği tarafından ortaklaşa düzenlenen “Temel Afet Bilinci Eğitmen Eğitimi”dir. Bu eğitimde, 18 gönüllüye Eğitmen sertifikası verilmiştir (DİDİM BELEDİYESİ, 2010). Aydın İl Sağlık Müdürlüğü Sivil Savunma Şube Müdürlüğünce Didim Devlet Hastanesi personeline Sivil Savunma konusunda eğitim verilmiştir. Bu eğitimde, sivil savunmada yapılan yanlışlıklar video ile gösterilip, yapılması gerekenler sözlü olarak aktarılmıştır (Didim Devlet Hastanesi, 2009).

Türkiye genelinde, Adana, Afyon, Ankara, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, İzmir, Sakarya, Samsun ve Van illerinde bulunan Sivil Savunma Birlik Müdürlükleri tarafından afet eğitimleri verilmektedir. Verilen eğitimler kapsam olarak, belirtilen

illerde faaliyet gösteren ve kurtarma ekibi bulunan, kurum ve kuruluşların bu ekiplerine deprem, enkazdan kurtarma, kurtarma malzemeleri, yangın, ilkyardım, doğal afetler, sel ve yüksek katlardan yaralı tahliyesi konularını içermektedir. Resmi kurum ve kuruluşlar, özel sektör, TSK birlikleri, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı izci liderleri ile UMKE ekiplerine verilen eğitimler, seminerler şeklinde olurken, okullarda Doğal Afetlerde Alınacak Önlemler konularında verilen seminerler, sunular, resimler ve slaytlarla desteklenmektedir. Eğitimlerin sonunda, öğrenme düzeyini belirlemek amacıyla tatbikatlar düzenlenmektedir. Bu tatbikatlar, zamansız olarak toplanma, intikal hazırlığı, intikal ile başlayıp gidilen bölgede konuşlanma ve tatbikatın uygulanmasını içermektedir (İzmir Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüğü, 2009).

Sivil Savunma Teşkilat Başkanlığı tarafından verilen eğitimler; Kadrolu Personelin Eğitimi, acil Müdahale Birliği Eğitimleri, Halk Örgütü Mükelleflerinin Eğitimleri, Daire ve Müessese Sivil Savunma Teşkillerinde Görevli Personelin Eğitimleri, acil Müdahale Birliğince Desteklenecek Eğitim Faaliyetleri ve Okullara Yönelik Sivil Savunma Eğitimi faaliyetleridir. Okullarda yıl içerisinde, resim, kompozisyon, şiir ve bilgi yarışmaları, izci kampı ve kültür gezileri düzenlenmektedir. Sivil Savunma Kolu faaliyetlerinde dağıtılan broşürler de eğitim içeriğinin bir parçasıdır. Okullarda verilen eğitimler dışındakiler, kurum personelinin eğitimi ile ilişkilidir. Okullarda verilen eğitimler, çocukların afet konusundaki duyarlılığı ölçmek ve farkındalığı artırma niteliğini taşır (dersimiz.com, 2010).

Türk Kızılay'ı tarafından verilen Temel Afet Bilinci eğitimi, tüm yetişkinler ve öğrencilere yöneliktir. Kapsam olarak, Afet Bilinci, Deprem Tehlikeleri ve Riskler, Depremden Önce Yapılması Gerekenler, Deprem Sırasında ve Sonrasındaki Adımlar konularını içermektedir. Anlatım, beyin fırtınası, soru-cevap, gösteri ve tartışma yöntemleriyle verilen eğitimlerde, eğitim kitapçığı ve CD'si kullanılmıştır. Kızılay tarafından verilen bir diğer eğitim, Yapısal Olmayan Tehlikelerin Azaltılması (YOTA) eğitimidir. Amacı, yaşadığımız ortamlarda bulunan ve yapısal olmayan mobilya, beyaz eşya gibi elemanlardan kaynaklanabilecek tehlikeler hakkında bilinci arttırmak ve risk belirleme hakkında bilgi vermektir. Eğitim programında, YOTA Eğitiminin Amaçları, YOTA Etkinliği, Teknik Detaylar, Temel YOTA Uygulamaları, Büyük, Ağır ve Hassas Ekipmanlar, teknik YOTA Uygulamaları, YOTA'nın ardından neler yapılabileceği

konuları bulunmaktadır. Kızılay bu eğitimlerin yanında “Toplum Liderlerini Teşkilatlandırma Projesi Afet Zararlarını Azaltma Eğitimi” başlıklı ayrı bir eğitim programı da uygulamaktadır. Amaç olarak, olası afetler karşısında muhtarlar, din görevlileri, öğretmenler gibi toplum liderleri aracılığıyla toplumda afetlere karşı hazırlıklı olma ve sosyal sorumluluk bilincinin oluşturulması ve yayınlştırılması benimsenmiştir. Program içeriğinde afetlerde toplum liderlerinin rolü ve depremden korunma bilinci verilmektedir (Akay Derneği, 2010).

1999 Marmara depreminde hasar gören il ve ilçelere çeşitli biçimlerde müdahale ve yardım organizasyonları ile ilk çalışmaları başlayan Afete Hazırlık ve Deprem Eğitimi Derneği (AHDER) 2003 yılında yasal olarak kuruluşunu tamamlamıştır. AHDER tarafından, afet bilincinin ve eğitiminin özellikle okul çağı çocukları başta olmak üzere toplumun çeşitli kesimlerine verilmesi için gerekli yol ve yöntemlerinin araştırma ve geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Bu amaçla, 2001'de Bursa ve İznik'te "Gençlik ve Afet Eğitimi, afet Yönetiminde Gençliğin Rolü" seminerleri verilmiştir. Adapazarı'nda toplam 400 öğretmene ve Adapazarı Sanayi ve Ticaret Odası'ndan 50 işadamaına eğitim verilmiştir. 2002'de Bursa'da kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personelin eğitimini hedefleyen seminer verilmiştir. Aynı yıl, önce zihinsel engelli çocuklara, ailelerine ve eğitimlerine sonra da ortopedik engellilere yönelik eğitimler verilmiştir. Çanakkale'de işadamlarına, öğretmenlere, doktorlara ve kamu görevlilerine yönelik bir dizi bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Antalya'da toplam 400 kamu çalışanına, 600 öğretmene ve 1500 öğrenciye Temel Afet Bilinci ve Eğitici eğitimleri verilmiştir. Gümüşhane'de 400 öğrenciye ve kamu personeli, öğretmen, asker ve sivil savunma ekip üyelerinden oluşan 450 kişilik bir gruba eğitim verilmiştir (Ahder, 2010).

Afete Hazırlık ve Deprem Eğitimi Derneği (AHDER), tarafından yürütölen çeşitli projelerde, çocuklara, gençlere, yetişkinlere yönelik deprem eğitimleri verilmektedir. “Bir Milyon Çocuk, Bir Milyon Aile” başlıklı projede ilköğretim çağındaki çocuklara yönelik deprem eğitim programı uygulanmış ve çocuklarla birlikte çekirdek ailelere ulaşmak hedeflenmiştir. Bir diğer proje ise Güvenli Yaşam Kültürü projesidir. Bu çalışmada, sağlık konularında alınması gereken önlemler üzerinde durulmaktadır. Güvenli Yaşam Kültürü denildiğinde akla gelen afet bilinci ve afetle yaşamaya alışmak

olmasına rağmen, proje içeriğinde ağırlıklı olarak ilk yardım çalışmaları yer almaktadır (Ahder, 2010).

Bursa'da, Yerel Gündem 21 Genel Sekreterliği, Kızılay, İtfaiye Daire Başkanlığı, Odalar ve Uludağ Üniversitesi ile birlikte, halkın doğal afet, yangın ve günlük yaşamdaki olası kazalara karşı hazırlıklı olmasını sağlamak için eğitim ve bilgilendirme çalışmalarını kapsayan “Aile Afete Hazırlık Projesi” tamamlanmıştır. AHDER eğitim çalışmalarını yaklaşık olarak 6000 öğrenciye, 3000 kamu personeline ve 4000 öğretmene ulaşılmış ve 8000 adet eğitici el kitabı, eğitim el kitabı, bilgi kartından oluşan eğitim seti, 7500 adet Afacan Dünya ve 6000 adet bilgi kartı dağıtılmıştır.

Arama Kurtarma ve Acil Yardım Derneği (AKAY), 2000 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Verilen eğitimlerin, diğer kuruluşların düzenlediği eğitim programlarından ayrılan yönü, “çeşitli konu ve düzeylerde eğitim verilmelidir” fikrini esas almasıdır. Kapsam olarak, kişilerin afet sırasında, afet sonrasında nasıl davranacağından, afet öncesinde ise, deprem söz konusu olduğunda yapıların ve çevrenin daha güvenli, yaşanılır hale getirilmesine, diğer afetlerde ise, afetin karakterine uygun olarak gerekli tedbirlerin alınıp uygulanmasına kadar geniş bir çerçevededir (Çalıştay Raporu, 2009). AKAY tarafından verilen eğitimlerde, sunum yapılmakta ve dokümanlar kullanılmaktadır. Eğitimler uzman kişiler yönetiminde seminerler şeklinde verilmektedir (Akay Derneği, 2010).

Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, afete Hazırlık Eğitim Birimi (AHEB) tarafından, Temel Afet Bilinci (ABCD), Yapısal Olmayan Tehlikelerin Azaltılması (YOTA), Depreme Karşı Yapısal Bilinç (DKYB), Sivil Savunma Görevlileri-Toplum Afet Gönüllüsü ve Halkın Afete Hazırlık Eğitim Programı (SSG-TAG) olarak 4 ana eğitim programı hazırlanmıştır. Eğitim Programlarının uygulanması için eğitim sunumları, el kitapları, CD'ler ve bilgi kartları hazırlanmış, bunların dışında Engelliler İçin Yayınlar, Okullarda Afete Hazırlık El Kitabı, Hastanelerde Afete Hazırlık El Kitabı, Müze Eserlerinin Korunması konusunda çalışmalar yapılmıştır (AHEB, 2010).

Felakete Acil Yardım Derneği (FAYDER), afet öncesi eğitim ile ilgili çalışan ilk dernek olma özelliğini taşır. 2001 yılında faaliyete geçmiştir. Amacı bireylerin afet sonrasında hayatta kalma becerilerinin artırılması ve afet mücadelesi konusunda gereken bilgi ve

tedbiri almaları yani temel afet bilinci kazanımını sağlayacak eğitimlerin yaygınlaştırılmasıdır. Dernek diğer STK'lardan gelen eğitim taleplerini gönüllü eğitimcileri aracılığıyla cevaplamaktadır. Eğitimler seminer, sunum şeklinde olup broşürlerle desteklenmektedir.

Uluslararası bir yardım organizasyonu olan Hayata Destek Kuruluşu, acil yardımdan kalkınmaya kadar uzanan geniş bir alanda faaliyet göstermektedir. Hayata Destek kuruluşu, insani kriz dönemlerinde, afet mağdurlarının asgari yaşam standartlarına ulaşmasını sağlamaya yönelik yardım malzemesi temin etmektedir. Hayata Destek kuruluşu, eğitimlerini afet yönetimi alanında çalışan kuruluşlara yönelik olarak uygulamaktadır (Çalıştay Raporu, 2009).

Hareket noktası, afetlerden sonraki ilk 72 saatte profesyonel ekiplerin yetersiz kalması nedeniyle, halkın kendi kendine müdahale etmesi gerçeği olan Mahalle Afet Gönüllüleri Derneği (MAG), Mahalle Afet Destek Projesi (MADP) kapsamında, gönüllülere hem eğitim hem de malzeme temin ederek, mahalle düzeyinde afete hazırlık birimleri oluşturmaktadır. Kocaeli Mahalle Afet Gönüllüleri Derneği Üyeleri Derince İbni Sina İlköğretim okulunda Afet Bilinci Eğitimi vermiştir. Slaytlar ile verilen eğitim içeriğinden sonra okul yöntemi tarafından hazırlanan deprem tahliye planı pratik olarak uygulanmıştır (Mahalle Afet Gönüllüleri-MAG, 2010).

Türkiye Kızılay Derneği, Türk Psikologlar Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD), Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği ve Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği arasında "Afetlerde Psikososyal Hizmetler Birliği Protokolü" yapılmıştır. Psikososyal Hizmetler konusunda afetlerde ve olağan dönemde psikososyal hizmetlerin geliştirilmesi yönünde karşılıklı hak ve sorumlulukları belirlemek üzere yapılmış bir protokoldür. Bu protokole göre TPD, Kızılay'ın insan kapasitesini arttırmak amacıyla, psikologlardan oluşan bir gönüllü grubun eğitilmesi ve bu grubun olası afet durumları için hazır tutulması görevlerini yürütmektedir (Çalıştay Raporu, 2009).

Akademi Acil Durum Eğitim Merkezi, Temel Acil Durum Eğitimi, İleri Acil Durum Eğitimi, Özel Acil Durum Eğitimi ve Kurtarma Eğitimi olarak 4 ayrı eğitim programı sunmaktadır. Bunlardan Temel Afet Eğitimi; tesisin Acil Durum Yönetim Planı gereğince kurulmuş olan ekiplerde görevli olmayan (pasif) tüm personele yönelik iken,

diğer üçü ekiplerde görevli olan personele hitap etmektedir. Eğitimler gösteri yöntemi ile verilmektedir. Eğitimden tarafından gösterilen içerik, eğitimi alan kişilere tatbik ettirilmektedir (Akademi Acil Durum Eğitim Merkezi, 2010).

İnönü Üniversitesi Sivil Savunma Uzmanı Ercan Yetkiner tarafından yürütülen çalışmalarda eğitimler, afet türlerine göre sınıflandırılmıştır. Her bir afet için, video ve sunumlarla uygulanan eğitim programları hazırlanmıştır. Deprem, Çığ, Sel ve Yangın gibi afetler ile ilkyardım ve sığınak eğitimlerinin tümünün birarada sunulması eğitim içeriğini de zenginleştirmektedir (Yetkiner, 2010).

Ankara'da Sivil Savunma Koleji'nde, İl ve İlçe sivil Savunma Müdürlükleri'nde, Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüklerinde, kamu ve özel kurum ve kuruluşları sivil savunma uzmanlık ve amirliklerinde sivil savunma eğitimleri düzenlenmektedir. Sivil savunma kolejinde yapılan eğitimler, temel ve Hazırlayıcı Eğitim Kursları, İlk Yardım Eğitici Eğitimi ve İlk Yardım Eğitimi, Arama ve Kurtarma Eğitimi, İtfaiye Temel Eğitimi ve NBC eğitimi olarak adlandırılmaktadır. Eğitim ve tatbikatlar sivil savunma yükümlüleri için mecburidir, katılmaları zorunludur. Sivil savunma konularında halka verilecek eğitim süresi yılda en az 10 saat olup, bu eğitimler konferans, seminer ve uygulamalı olarak yapılmaktadır (Turkax, 2010).

2.5.2. Yurtdışında Verilen Afet Eğitimleri

Yurtdışında yapılan bir araştırmada, çocuk sağlığı ile ilgili bir bilim dalı olan pediatri alanında görevli hemşirelerin afet hakkındaki bilgi düzeylerini ölçen bir anket yapılmıştır. Toplum bireyleri arasında, afet karşısında, en hassas grubu çocuklar oluşturmaktadır. Çocuklar, afet esnasında, fiziksel, duygusal ve gelişimsel yönden savunmasız durumdadır. Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre; çocukların hassasiyeti karşısında hemşirelerin konuyla ilgili farkındalığı oldukça düşük düzeydedir. Bu da, afet eğitim hazırlık kurslarında pediatri hemşirelerine gerekli eğitimin verilmemesinden kaynaklanmıştır. Yapılan çalışmada, araştırma sonuçlarına göre, hemşirelere özel bir afet hazırlık kursu içeriği oluşturularak önerilmiştir (Fox, Timm, 2008).

Bir diğer çalışmada ise, okullardaki Acil Durum faaliyetleri ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Araştırma ile okullardaki yöneticilerin ve sağlık personelinin afet e karşı hazırlıklı olup olmadıklarını belirlemek amacıyla, afet konusundaki bilgi düzeyleri

ölçülmüştür. E-posta ile gönderilen anket formu ile %72 oranında geri dönüş sağlanmıştır. Soru kağıdı okul müdürlerine ve hemşirelerine gönderilmiştir. Hemşireler ve müdürler Acil Durum çalışmaları ve ekipmanları hakkında kısa bir rapor hazırlamıştır. Hazırlanan raporda belirtilen ekipmanlar ilk yardım malzemeleri ağırlıklıdır (Allen, Sapien, 2001).

Okullarda afet ve acil durum hazırlıkları için devlet kuruluşları ve gönüllü kuruluşların girişimleriyle, tehlike uyarısı ve iletişim sistemleri oluşturulmakta ve sürekliliği sağlanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde ofisi bulunan Eğitim Departmanı tarafından "Kriz Planlamasında Pratik Bilgi: Okullar ve Toplumlar İçin Bir Rehber" başlığı altında oluşturulan Acil Durum Planı hazırlanmıştır. Bu plan, dikkat edilmesi gereken temel noktaları ve yararlı bilgileri içinde bulundurmaktadır (bridgemultimedia.com, 2010).

Bir diğer eylem planında ise, okul personeline yönelik eğitim programı hazırlanmıştır. Bu programda, her sınıf için, özel tasarlanmış afet yada Acil Durum materyalleri ile donatılmış ve tatbikatlar gerçekleştirilmiştir (strawberrypointschool.org, 2010).

Hong Kong'da Beden Eğitimi öğretmenlerinin Acil Durum Yönetimi hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek üzere bir araştırma yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre öğretmenlerin bilgi düzeyi olması gerekenden az çıkmıştır. Öğretmenler, varolan bilgilerini kendi çabalarıyla elde ettiklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak öğretmenlerin Acil Durum yönetimiyle ilgili bilgilerinin ve faaliyetlerinin geliştirilmesi gerektiği önerilmiştir. (Chan, Wong ve Cheung, 2001).

Pittsburgh Üniversitesi'nde çocuklara acil yangın kaçış prosedürlerini öğretmek için tasarlanmış bir eğitim programı ile araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada, 5 çocuk simüle şartlarla donatılmış dokuz ayrı evde, acil yangın durumlarına doğru tepki vermek için eğitilmiştir. Bu uygulama ile, çocukların acil duruma tepki verme becerilerinin arttığı gözlenmiştir (Jones, Haney ve Kazdın, 1981).

Utah Okul Güvenlik Komitesi tarafından hazırlanan Acil Durum eylem planında, herhangi bir Acil Durum veya afet hali karşısında yapılması gerekenler taslak olarak hazırlanmıştır. Teorik çerçevesi belirlenen planın uygulaması için kent genelinde okullara

bilgilendirme yapılmış olup, periyodik aralıklarla planda belirlenen tatbikatlar uygulanmaktadır (Utah, 2007).

Türkiye’de ve Türkiye dışındaki diğer ülkelerde verilmekte olan afet eğitimlerine bakıldığında birtakım farklılıklar göze çarpmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki çalışmalar uygulamaya yönelik olup kurumsal bir yapılanma içinde sürekli iyileştirilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ise, teorik çalışmalar ağırlıklıdır. Amerika’da yapılan bir eylem planı ile eğitimler sürekli hale getirilmeye çalışılırken, Çin’de yapılan araştırmalarda eğitimlerin varlığı tespit edilmesinin amaçlandığı görülmektedir. Türkiye bir afet ülkesi olma niteliğine sahip olması sebebiyle ve yakın zamanda yaşanan depremler dolayısıyla toplumun farkındalığı günden güne artmaktadır. Bu durum, eğitimlerin varlığının tespiti ve verilmekte olan eğitimlerin etkin hale getirilmesi süreçlerinin eşzamanlı yürütülmesine sebep olmuştur. Bir diğer ifadeyle teori ve uygulama aynı anda gelişmektedir. Türkiye, bu anlamda dünya ülkeleri arasında afet eğitimi konusunda hızlı bir şekilde üst sıralara yerleşecek bir ülke profili çizmektedir.

BÖLÜM 3 : AFET EĞİTİM YÖNTEMLERİNİN ALGILANMASI ÜZERİNE BİR ANKET ÇALIŞMASI VE İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİYLE BİR UYGULAMA

3.1. Çalışmanın Amacı ve Araştırma Modelleri

Bu tez çalışmasının iki amacı bulunmaktadır. Birinci amaç; Türk toplumunun farklı kesimlerine mensup bireylerin, afet eğitim çalışmalarına bakış açısını belirlemektir. İkinci amaç ise; herhangi bir afet hali söz konusu olduğunda, ilköğretim öğrencilerine hali hazırda verilmekte olan eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi ve algılama farklılıklarına sebep olan faktörlerin tespit edilerek, en uygun eğitim yönteminin belirlenmesini kapsamaktadır.

Çalışmada, iki ayrı araştırma modeli kurulmuş ve sınaması gerçekleştirilmiştir.

Birinci modelde, çalışmanın genel amaçlarından birinci olan; Türk toplumunda, bireylerin afet eğitimine bakış açısını tespit etmek amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket, çalışmanın alt amaçlarından olan; Türkiye’de verilen afet eğitimlerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu ve bu eğitimlerin algılanma derecesini tespit etmek amacını taşımaktadır. Bu anket ile verilen afet eğitimlerini etkileyen faktörler tespit edilmiştir. Eğitimlerin algılama derecesi ise teorik olarak belirlenmiştir.

İkinci modelde ise amaç; Türkiye’de ilköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılanma derecesini ölçerek, eğitim verilirken kullanılacak en uygun yöntemleri belirlemektir. Bu noktadan hareketle, ilköğretim 5.sınıf öğrencilerine yönelik olarak bir uygulama çalışması yapılmıştır.

3.1.1. Anket Çalışması Özellikleri

3.1.1.1. Araştırmanın Amacı

Anket ile yapılan araştırmada, Türkiye genelinde farklı illerde yaşayan, değişik demografik özelliklere sahip bireylerin Afet Eğitimi’ne bakış açısının belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla, demografik özellikleri itibarıyla birbirinden farklılık

gösteren bireylerin afet konusundaki bilgi düzeyi, Afet Eğitimi almaya istekli olma durumları, Afet Eğitimi veren kuruluşlar ile ilişkileri, verilen afet programlarının kendilerine hitap edip etmediği konularında detaylı bir inceleme yapılmıştır. Yapılan araştırmada, 3 farklı demografik faktöre göre sınıflandırma yapılarak hipotezler oluşturulmuştur. Bu faktörler, Yaş grubu, Eğitim Düzeyi ve Aylık Gelir Düzeyi faktörleridir. Yaş grubuna göre 8 adet hipotez, Eğitim Düzeyi'ne göre 8 adet hipotez ve Aylık Gelir Düzeyi'ne göre 8 adet hipotez olmak üzere toplam 24 adet hipotez sınanmıştır.

3.1.1.2. Araştırmanın Kapsamı

Anket çalışması için, afetlerden her bireyin etkileneceği göz önünde bulundurularak, toplumun birbirinden farklı kesimlerinden bireylere ulaşmak hedeflenmiştir. Bunun için özel bir gruba yönelik değil, genel bir çerçevede araştırma yapılmıştır.

3.1.1.3. Araştırmanın Yöntemi ve Modeli

Bu araştırmada, yaklaşık bir yıl süren bir kaynak taraması yapılmıştır. Bu amaçla, doğal afetler ve afet eğitimleri ile ilgili makaleler, yapılan sunumlar, verilmekte olan afet eğitimlerinin içerikleri incelenmiştir. Literatürde Afet Eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların neler olduğu detaylı olarak araştırılmıştır. Yapılan literatür taraması ile bir araya getirilen eğitim programlarının, toplumun farklı kesimlerindeki etkinliğini ölçmek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırma, Türkiye'nin değişik illerinde yaşayan ve değişik meslek gruplarına mensup toplam 105 kişiye, Afet kavramı, Afet Eğitimi, Etkili Eğitim Yöntemleri, Bilişim Okuryazarlığı konularında bir anketin uygulanması ile yapılmıştır.

3.1.1.4. Araştırmanın Evreni

Araştırma; Ankara, Bursa, Eskişehir, İstanbul, Kayseri, Kırıkkale, Kocaeli, Kütahya, Manisa, Mersin, Muğla ve Sakarya illerindeki, Bakka, Ev Hanımı, İşçi, Kamu Personeli-Memur, Mühendis, Öğrenci, Öğretmen, Pazarlamacı, Sağlık Personeli, Serbest Meslek, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir - Çalışma Ekonomisti, Şoför ve Yönetici Asistanı gruplarına yönelik olarak yapılmıştır. 150 kişiye ulaşılması hedeflenen araştırmada "105" kişiye ulaşılmıştır. Araştırmanın örnekleme Olasılıklı

olmayan örneklemedir. Olasılıklı olmayan örneklemenin türlerinden, “Gelişigüzel Örnekleme” yöntemi seçilmiştir.

Tablo 3. Ankete Katılan Kişilerin Şehirlere Göre Dağılım Tablosu

Şehir	Kişi Sayısı	Kişi Sayısı (%)
Ankara	3	2,86
Bursa	2	1,90
Eskişehir	2	1,90
İstanbul	4	3,81
Kayseri	1	0,95
Kırıkkale	3	2,86
Kocaeli	1	0,95
Kütahya	1	0,95
Manisa	1	0,95
Mersin	1	0,95
Muğla	4	3,81
Sakarya	82	78,10
Toplam	105	100

3.1.1.5. Araştırmanın Hipotezleri

3.1.1.5.1. Yaş Grubu Faktörü İle İlgili Hipotezler

H1: Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H2: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H3: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H4: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H5: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H6: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H7: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H8: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

3.1.1.5.2. Eğitim Düzeyi Faktörü İle İlgili Hipotezler

H9: Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H10: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H11: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H12: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H13: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H14: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H15: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H16: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

3.1.1.5.3. Aylık Gelir Düzeyi Faktörü İle İlgili Hipotezler

H17: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H18: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H19: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H20: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H21: Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H22: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H23: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

H24: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.

3.1.1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, teknoloji kısıtı ve zaman kısıtı ile bağlantılı sınırlılığa sahiptir. Anketin dağıtımı, elden dağıtım ve Elektronik posta ile yapılmıştır. Bu şekilde ulaşılan birey sayısı 150 olup, 105 kişiden geri dönüş sağlanmıştır. Sonuç olarak bu araştırmada “105” kişiye ulaşılmıştır. Zaman kısıtı ise, tez çalışmasının belirlenmiş süresinde tamamlanması gerekliliği sebebiyle bulunmaktadır.

3.1.1.7. Anket Çalışmasının Genel Özellikleri

Araştırma için hazırlanan anket formu, 3 sayfadan oluşmaktadır. Yaklaşık 7 dakikalık bir cevaplama süresine sahip olup, 23 sorudan oluşmaktadır.

Soru kağıdında Yaş, Meslek, Eğitim Düzeyi, Anne Eğitim Düzeyi, Baba Eğitim Düzeyi, Medeni Durum, Aylık Gelir konularında kişisel sorular bulunmaktadır. Bunun dışında Afet Deneyimi, Afet Eğitimi ve Yardım Faaliyetleri, Afet Eğitim Kurumları Hakkındaki Bilgi Düzeyi konularında sorular sorulmuştur. Son grupta ise bireylerin bilgi teknolojilerine yatkınlık derecelerini belirlemek amacıyla, Evlerinde Bulunan Cihazlar, Bilgisayar ve İnternet Kullanım Düzeyleri hakkında sorulmuş sorular bulunmaktadır. Ekte örnek anket sunulmuştur(Bkz.Ek1).

3.1.1.8. Anketin Güvenilirliği

Anketin güvenilirliğini belirlemek için SPSS for Windows 16.0 programı kullanılarak Güvenilirlik Analizi yapılmıştır. Güvenilirliğin iç tutarlılık değeri olan Cronbach's Alpha = 0,848 çıkmıştır. Bu değer, anketin oldukça yüksek bir oranda güvenilirliği sağladığını göstermiştir.

Tablo 4. Anketin Güvenilirlik Analizi Tablosu

Güvenilirlik Analizi	
Cronbach's Alpha	Soru Adedi
0,848	94

3.1.1.9. Anket Sorularının Dağılımı

Araştırmada hipotezleri test etmek için, elde edilen veriler SPSS for Windows 16.0 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede araştırma soruları kategorik ve metrik sorular olarak iki gruba ayrılmıştır. Metrik sorular ilgi alanlarına göre 4 grup altında toplanmıştır. Bunlardan 3 soru grubu Afet Eğitimi ile ilgilidir. Kalan 1 soru grubu ise Bilgisayar Kullanım Düzeyi ile ilgili olan gruptur. Metrik soruların kategorilere göre dağılımı tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 5. Ankette Bulunan LİKERT Ölçekli Soruların Dağılım Tablosu

SIRA NO	GRUP	1-5 LİKERT ÖLÇEKLİ METRİK SORULAR
1	Afet Bilgi Düzeyi	1. Deprem 2. Kasırga 3. Yangın 4. Sel 5. Hortum 6. Volkan patlaması
2	Afet Eğitiminin Faydaları	1. Korku 2. Telaş 3. Panik 4. Üzüntü 5. Heyecan 6. Tepkisizlik
3	Afet Eğitimi Uygulama Yöntemleri	1. Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması çocuklar için etkili bir yöntemdir. 2. Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması yetişkinler için etkili bir yöntemdir. 3. Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması çocuklar için etkili bir yöntemdir. 4. Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması yetişkinler için etkili bir yöntemdir. 5. Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması çocuklar için etkili bir yöntemdir. 6. Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması yetişkinler için etkili bir yöntemdir. 7. Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir. 8. Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir. 9. Tatbikatlar ile verilen eğitim çocuklar için etkili bir yöntemdir. 10. Tatbikatlar ile verilen eğitim yetişkinler için etkili bir yöntemdir. 11. Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi çocuklar için etkili yöntemdir. 12. Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi yetişkinler için etkili yöntemdir.
4	Bilgisayar Programları Kullanım düzeyi	1. Sözcük işlemci (Örneğin MS Word) 2. Hesap Tablosu (Örneğin MS Excel) 3. Sunum (Örneğin MS Powerpoint) 4. Veritabanı (Örneğin MS Access) 5. Web Tarayıcıları (Örneğin Netscape, MS Internet Explorer) 6. Masaüstü Yayıncılık (Örneğin Page Maker) 7. İstatistik / Analiz (Örneğin SPSS, SAS, MS Excel) 8. Web sayfası hazırlama (Örneğin MS Frontpage)

3.1.2. Anket Çalışması Sonuçları ve Değerlendirmeler

3.1.2.1. Demografik Bulgular

3.1.2.1.1. Yaş Dağılımı

Araştırma anketi uygulanan topluluktaki yaş dağılımına göre 21-40 yaşları aralığındaki bireyler çoğunluktadır. % 35.2'si 20 yaşından küçüktür. %41.9 u 21-40 Yaş Arasında, %19 u 41-64 yaş arasında ve %1.9 luk kısmı ise 65 yaş ve üzerindedir. Kalan 1.9 luk kısım ise yaş grubunu belirtmemiştir.

Tablo 6. Yaş Dağılımı Tablosu

Yaş	Frekans	Yüzde (%)
20'den Küçük	37	% 35.2
21-40 Yaş Arası	44	% 41.9
41-64 Yaş Arası	20	% 19
65 Yaş ve Üzeri	2	% 1.9
Belirtilmemiş	2	% 1.9
Toplam	105	% 100

3.1.2.1.2. Medeni Durum Dağılımı

Ankete katılanların, %32.4 ü bekar, %61.9 u evli, %3.8 i dul olduğunu belirtmiştir, kalan 1.9 lık kısım ise medeni durum bilgisi vermemiştir.

Tablo 7. Medeni Durum Dağılımı Tablosu

Medeni Durum	Frekans	Yüzde (%)
Evli	34	% 32,4
Bekar	65	% 61,9
Diğer (Dul, Boşanmış)	4	% 3,8
Belirtilmemiş	2	% 1,9
Toplam	105	100,0

3.1.2.1.3. Meslek Grubu Dağılımı

Meslek gruplarına göre dağılım; Ev Hanımı %8.6, İşçi %5.7, Öğrenci %44, Şoför %1.9, Yönetici Asistanı %1,9, Öğretmen %1, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir-Çalışma Ekonomisti %3.8, Memur %7.6, Mühendis %4.8, Pazarlamacı %4.8, Bakkal %1, Serbest Meslek %6.7, Sağlık Personeli %1 ve % 7.6'lık grup ise meslek bilgisi belirtmemiştir.

Tablo 8. Meslek Dağılımı Tablosu

Meslek	Frekans	Yüzde (%)
Bakkal	1	1,00%
Ev Hanımı	9	8,60%
İşçi	6	5,70%
Kamu Personeli-Memur	8	7,60%
Mühendis	5	4,80%
Öğrenci	46	43,80%
Öğretmen	1	1,00%
Pazarlamacı	5	4,80%
Sağlık Personeli	1	1,00%
Serbest Meslek	7	6,70%
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir – Çalışma Ekonomisti	4	3,80%
Şoför	2	1,90%
Yönetici Asistanı	2	1,90%
Belirtilmemiş	8	7,60%
Toplam	105	% 100,0

3.1.2.1.4. Eğitim Düzeyi Dağılımı

Eğitim durumuna göre dağılım; İlkokul %21.9, Ortaokul %2.9, Lise %39, Üniversite %26.7, Lisansüstü %8.6 şeklindedir.

Tablo 9. Eğitim Düzeyi Dağılımı Tablosu

Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)
İlkokul	23	% 21,9
Ortaokul	3	% 2,9
Lise	41	% 39,0
Üniversite	28	% 26,7
Yüksek Lisans/Doktora	9	% 8,6
Eğitim Almamış	1	% 1,0
Toplam	105	% 100,0

3.1.2.1.5. Anne Eğitim Düzeyi Dağılımı

Anne eğitim düzeyine göre dağılım; ilkokul %60, ortaokul %14.3, lise %20, üniversite %20 şeklindedir.

Tablo 10. Anne Eğitim Düzeyi Dağılımı Tablosu

Anne Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)
İlkokul	63	% 60,0
Ortaokul	15	% 14,3
Lise	21	% 20,0
Üniversite	1	% 1,0
Yüksek Lisans/Doktora	0	% 0,0
Eğitim Almamış	5	% 4,8
Toplam	105	% 100,0

3.1.2.1.6. Baba Eğitim Düzeyi Dağılımı

Baba eğitim düzeyine göre dağılım; ilkokul %41,9, ortaokul %13,3, lise %26,7, üniversite %14,3, lisansüstü %1 şeklindedir.

Tablo 11. Baba Eğitim Düzeyi Dağılımı Tablosu

Baba Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)
İlkokul	44	% 41,9
Ortaokul	14	% 13,3
Lise	28	% 26,7
Üniversite	16	% 15,2
Yüksek Lisans/Doktora	0	% 0,0
Eğitim Almamış	3	% 2,9
Toplam	105	% 100,0

3.1.2.1.7. Aylık Gelir Düzeyi

Ankete katılanların %20 si Asgari Ücret, %19 u 1000 TL'den daha az,%22,9 u 1000 TL – 2000 TL aralığında, %6,7 si 2001 TL – 5000 TL aralığında gelir düzeyine sahiptir.

Tablo 12. Aylık Gelir Düzeyi Dağılımı Tablosu

Aylık Gelir Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)
Asgari Ücret	21	% 20,0
Asgari Ücret - 999 TL	20	% 19,0
1000 TL – 2000 TL	24	% 22,9
2001 TL – 5000 TL	7	% 6,7
> 5000 TL	0	% 0,0
Belirtilmemiş	33	% 31,4
Toplam	105	% 100,0

3.1.2.2. Afet Kavramı ve Afet Eğitimi İle İlgili Bulgular

3.1.2.2.1. Daha Önce Bir Afet Yaşamış Olma Durumuna Göre Dağılım

Daha önce afet yaşamış olanlar % 75.2, hiç yaşamamış olanların oranı %23.8 dir. %1 lik kısım bu konuda bilgi vermemiştir. Bu oranlar anketi cevaplayan kişilerin afet deneyimine sahip bir çoğunluktan oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 13. Daha Önce Bir Afet Yaşamış Olma Durumuna Göre Dağılım Tablosu

Afet Deneyimi	Frekans	Yüzde (%)
Var	79	75,2
Yok	25	23,8
Belirtilmemiş	1	1,0
Toplam	105	100,0

3.1.2.2.2. Afet Eğitimi Bilgi Düzeyine Göre Dağılım

Afet Eğitimi almak üzere herhangi bir kurum, kuruluştan bilgi alanların oranı %15.2, bilgi almamışların oranı % 83.8 dir. %1 lik kısım bu konuda bilgi vermemiştir. Bilgi alanların oranı %15,2 civarında kalması çoğunluğu afet deneyimine sahip bir topluluğun eğitim almaya çok istekli olmadığını göstermektedir. Bu durum toplumun kadercilik anlayışını desteklemektedir. Bu anlayışa göre, yaşanan herhangi bir olayın sonucunu kişisel çabaların değiştiremeyeceğine inanılmaktadır.

Tablo 14. Afet Eğitimi Bilgi Düzeyine Göre Dağılım Tablosu

Afet Hakkında Bilgi	Frekans	Yüzde (%)
Var	16	15,2
Yok	88	83,8
Belirtilmemiş	1	1,0
Toplam	105	100,0

3.1.2.2.3. Afet Eğitiminin Gerekli Olup Olmadığını Düşünen Bireylerin Dağılımı

Afet Eğitiminin gerekli olduğunu düşünenlerin oranı %99 iken gerekli olduğunu düşünmeyenlerin oranı %1 seviyesinde kalmıştır. Afet deneyimine sahip olup, afet eğitimi alma konusunda çok istekli olmayan bu topluluk, afet eğitiminin gerekli olduğunu düşünmektedir. Verilen cevaplara bakıldığında anketi cevaplayanların tamamına yakını afet eğitiminin şart olduğu görüşüne sahiptir.

Tablo 15. Afet Eğitiminin Gerekli Olup Olmadığını Düşünen Bireylerin Dağılım Tablosu

Afet Eğitimi gereklidir	Frekans	Yüzde (%)
Katılıyorum	104	99,0
Katılmıyorum	1	1,0
Toplam	105	100,0

3.1.2.2.4. İlk Yardım Bilgisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılım

Herhangi bir afet durumunda, yardıma ihtiyacı olanlara yardım edebilecek kadar bilgiye sahip olduğunu düşünenler %59, düşünmeyenler %41 oranındadır. İlk yardım eğitimi almış olanlar, olmayanlara göre çoğunluktadır.

Tablo 16. İlk Yardım Bilgisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılım

İlk Yardım Bilgisi	Frekans	Yüzde (%)
Var	62	59,0
Yok	43	41,0
Toplam	105	100,0

3.1.2.2.5. Deprem, Yangın Tatbikatı ve İlk Yardım Eğitimlerine Katılım Durumuna Göre Dağılım

Deprem tatbikatına katılanlar %35.2, katılmayanlar %64.8, yangın tatbikatına katılanlar %38.1, katılmayanlar %61.9, anketi cevaplayanların %1 lik kısmı bu bilgiyi belirtmemiştir. İlk yardım eğitimi alanlar %23.8, almayanlar %76.2 dir. Deprem, yangın tatbikatı veya ilkyardım eğitimlerinden hiç birine katılmayanların oranı 34.3 tür. Bu oranlar, birbirinden bağımsızdır. Deprem tatbikatına katılmış olan bir birey aynı zamanda yangın tatbikatına veya ilkyardım eğitimine katılmış olabilir. Bu nedenle tablolarda ayrı ayrı gösterilmiştir. Tablo20'de görüldüğü gibi hiç bir eğitime katılmayanların oranı katılanlardan daha az çıkmıştır. Bu durumda buradan çıkan sonuç; anket cevaplayanlar verilen eğitimlerden en az birine katılmak istemektedirler.

Tablo 17. Deprem Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu

Deprem Tatbikatı	Frekans	Yüzde (%)
Katılmadım	68	64,8
Katıldım	37	35,2
Toplam	105	100,0

Tablo 18. Yangın Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu

Yangın Tatbikatı	Frekans	Yüzde (%)
Katılmadım	65	61,9
Katıldım	40	38,1
Toplam	105	100,0

Tablo 19. İlk Yardım Eğitimlerine Katılım Durumu Dağılım Tablosu

İlk Yardım Eğitimi	Frekans	Yüzde (%)
Katılmadım	80	76,2
Katıldım	25	23,8
Toplam	105	100,0

Tablo 20. Deprem, Yangın Tatbikatı ve İlk Yardım Eğitimine Katılım Durumu Dağılım Tablosu

Katılım Durumu	Frekans	Yüzde (%)
Katılmadım	36	34,3
Katıldım	69	65,7
Toplam	105	100,0

3.1.2.2.6. Deprem, Yangın Tatbikatı ve İlk Yardım Eğitimlerine Katılım Talep Düzeyine Göre Dağılım

Deprem tatbikatına katılmak istemeyenler %54,3, isteyenler %45,7, yangın tatbikatına katılmak istemeyenler %73,3, isteyenler %26,7 dir. İlk yardım eğitimi almak istemeyenler %37,1, isteyenler %62,9 dur. Deprem, yangın tatbikatı veya ilkyardım eğitimlerinden hiç birine katılmayı düşünmeyenlerin oranı 6,7 dir. Bu oranlar, birbirinden bağımsızdır. Deprem tatbikatına katılmak isteyen bir birey aynı zamanda yangın tatbikatına veya ilkyardım eğitimine katılmak isteyebilmektedir. Bu nedenle tablolarda ayrı ayrı gösterilmiştir. Tablo24'te görüldüğü gibi hiç bir eğitime katılmak istemeyenlerin oranı katılmak isteyenlerden daha az çıkmıştır. Bu durumda buradan çıkan sonuç; anketi cevaplayanlar verilen eğitimlerden en az birine katılmışlardır.

Tablo 21. Deprem Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)

Deprem Tatbikatı	Frekans	Yüzde (%)
Katılmak istemiyorum	57	54,3
Katılmak istiyorum	48	45,7
Toplam	105	100,0

Tablo 22. Yangın Tatbikatı Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)

Yangın Tatbikatı	Frekans	Yüzde (%)
Katılmak istemiyorum	77	73,3
Katılmak istiyorum	28	26,7
Toplam	105	100,0

Tablo 23. İlk Yardım Eğitimlerine Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)

İlk Yardım Eğitimi	Frekans	Yüzde (%)
Katılmak istemiyorum	39	37,1
Katılmak istiyorum	66	62,9
Toplam	105	100,0

Tablo 24. Afet Eğitimlerine Katılım Durumu Dağılım Tablosu (%)

Katılmayanlar	Frekans	Yüzde (%)
Katılmak istemiyorum	7	6,7
Katılmak istiyorum	98	93,3
Toplam	105	100,0

3.1.2.2.7. Afet Eğitiminin Faydaları

Afet Eğitimi almanın can güvenliği sağlayacağını düşünenler %33,3, düşünmeyenler %66,7 oranındadır. Afet Eğitimi almanın mal güvenliği sağlayacağını düşünenler %7,6, düşünmeyenler %92,4 oranındadır. Afet Eğitimi almanın panik olmayı önleyeceğini düşünenler %15,2, düşünmeyenler %84,8, oranındadır. Afet Eğitimi almanın can, mal güvenliği sağlayacağını ve panik olmayı önleyeceğini düşünenler %60'tır. Bu sonuçlara göre, anketi cevaplayanlar yarısından fazlası, afet eğitimi almanın faydalı olacağını düşünmektedir. Kalan %40 lık kısım faydalı olmadığı görüşündedir.

Tablo 25. Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-1

Can Güvenliği Sağlar	Frekans	Yüzde (%)
Katılmıyorum	70	66,7
Katılıyorum	35	33,4
Toplam	105	100,0

Tablo 26. Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-2

Mal Güvenliği Sağlar	Frekans	Yüzde (%)
Katılmıyorum	97	92,4
Katılıyorum	8	7,6
Toplam	105	100,0

Tablo 27. Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-3

Panik Olmayı Önler	Frekans	Yüzde (%)
Katılmıyorum	89	84,8
Katılıyorum	16	15,2
Toplam	105	100,0

Tablo 28. Afet Eğitiminin Faydaları Tablosu-4

Can ve mal güvenliği sağlar ve panik olmayı önler	Frekans	Yüzde (%)
Katılmıyorum	42	40,0
Katılıyorum	63	60,0
Toplam	105	100,0

3.1.2.2.8. Afet Yardım Kuruluşlarının Dağılımı

Ülkemizde afet eğitimlerini veren kurumların bilinirliği AHDER %58.1, AKUT %67.6, M.E.B, %26.7, Kızılay %43.8, Sivil Savunma %43.8, STK'lar %25.7, Belediyeler %22.9 dir. Bu konuda fikri olmayanların oranı %93.3 tür. Bu sonuçlar, AKUT'un yüksek bilinirlik oranına sahip olduğunu göstermiştir. Burada AKUT ekibinin çalışmalarının görsel ve yazılı basında yer almasının önemli bir payı vardır.

Tablo 29. Afet Yardım Kuruluşları Dağılım Tablosu

Kurum Adı	Bilgim yok	Bilgim yok (%)	Bilgim var	Bilgim var (%)
AHDER	44	41,9	61	58,1
AKUT	34	32,4	71	67,6
M.E.B	77	73,3	28	26,7
Kızılay	59	56,2	46	43,8
Sivil Savunma	59	56,2	46	43,8
Sivil Toplum Kuruluşları	78	74,3	27	25,7
Belediyeler	81	77,1	24	22,9
Fikrim yok	98	93,3	7	6,7

3.1.2.3. Bilgi Teknolojilerine Yatkinlık İle İlgili Bulgular

3.1.2.3.1. Bilgisayar Kullanım Oranı Dağılımı

Ankete katılanlardan bilgisayar kullanım oranı dağılımı; her gün kullananlar %45.7, her gün birkaç saat kullananlar %9.5, haftada birkaç gün kullananlar %10.5, haftada birkaç saat kullananlar %11.4, ayda birkaç saat kullananlar %5.7, hiç kullanmayanlar %8.6 oranındadır. Kalan %8.6 lık kısım ise bu bilgiyi vermemiştir. Her gün bilgisayar kullanan bireylerin oranı en yüksek değere sahiptir. Bu sonuç, afet eğitimleri verilirken

bilgisayarlar kullanılmak istenirse, hedef kitleye kolaylıkla ulaşılabileceğinin göstergesidir.

Tablo 30. Bilgisayar Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu

Bilgisayar Kullanım Sıklığı	Frekans	Yüzde (%)
Her gün	48	45,7
Her gün birkaç saat	10	9,5
Haftada birkaç gün	11	10,5
Haftada birkaç saat	12	11,4
Ayda birkaç saat	6	5,7
Hiç	9	8,6
Belirtilmemiş	9	8,6
Toplam	105	100,0

3.1.2.3.2. Bilgisayar Kullanım Oranı ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki

Tablo31’de, 4 farklı yaş grubundan bireylerin, bilgisayar kullanım sıklığı hakkında bilgiler bulunmaktadır. Buna göre, her gün bilgisayar kullanan birey sayısı 28 kişi olarak belirlenmiş olup, Yaş Aralığı 21-40 yaş olarak tespit edilmiştir. Bu grup, 105 kişi içinde en fazla kişi sayısına sahip olan gruptur. Bu grubu izleyen bir diğer grup ise 15 kişi sayısı ile 20 yaş altı gruptur. 65 yaş ve üzerinde bilgisayar kullanım sıklığı sorusuna cevap veren 1 kişi bilgisayarı hiç kullanmadığını belirtmiştir. Yani, bilgisayar kullanım oranı en yüksek olan grup 21-40 yaş arasındadır, en düşük olan grup ise 65 Yaş ve üzerinde olan gruptur. Afet eğitimleri bilgisayarlar kullanılarak verilmek istenirse 20’den küçük olanlar ve 21-40 yaş arası grup uygun bir seçim olacaktır. Buradan çıkan bulgular, eğitim programları hazırlanırken hedef kitle olarak bu iki grubun seçilebileceğini göstermektedir.

Tablo 31. Bilgisayar Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu

Yaş Grubu	20 den küçük	21-40 Yaş Arası	41-64 Yaş Arası	65 Yaş ve Üzeri	Belirtilmemiş
Her gün	15	28	4	0	1
Her gün birkaç saat	3	5	2	0	0
Haftada birkaç gün	5	4	2	0	0
Haftada birkaç saat	9	2	1	0	0
Ayda birkaç saat	1	1	4	0	0
Hiç	1	3	4	1	0
Belirtilmemiş	3	1	3	1	1

3.1.2.3.3. Evde Kullanılan Cihazlara Sahip Olma Durumu

Tablo32’de, anketi cevaplayan bireylere ait, evde kullanılan cihazlara sahip olma durumu ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Buna göre anketi cevaplayanların %95.24’lük kısmında televizyon vardır. Afet eğitimleri için içerik hazırlanırken televizyon kullanılarak bu eğitim içerikleri hedef kitleye ulaştırılabilir.

Tablo 32. Evde Kullanılan Cihazlara Sahip Olma Dağılım Tablosu

Evde Kullanılan Cihazlar	Evet	Hayır	Belirtilmemiş
Televizyon	95,24	3,81	0,95
Şifresiz yayınları alabilen uydu alıcısı	60,00	30,48	9,52
Şifreli yayınları (Digitürk, D-Smart vb.) alabilen uydu alıcısı	40,95	50,48	8,57
Kablolu TV	40,95	46,67	12,38
Sabit Telefon	74,29	20,00	5,71
Bilgisayar (Evde herkese ait tek bilgisayar)	46,67	41,90	11,43
Bilgisayar (Kendinize ait bir masaüstü veya dizüstü)	56,19	35,24	8,57
İnternet bağlantısı	69,52	25,71	4,76

3.1.2.3.4. Evde Kullanılan Cihazlara Sahip Olma Durumu İle Yaş Grubu Arasındaki İlişki

Tablo33’te, 4 farklı yaş grubundan bireylerin, evde kullanılan cihazlara sahip olma durumu hakkında bilgiler bulunmaktadır. Buna göre, anketi cevaplayan bireyler evde kullanılan cihazlara sahip olma düzeyi en yüksek olan grup 21-40 yaş arası grup olmuştur. Bu gruptan sonraki grup ise 20’den küçük olanların oluşturduğu gruptur. Afet eğitimleri bilgisayarlar kullanılarak verilmek istenirse hedef kitle olarak 21-40 yaş arası grup ve 20’den küçük olanlar seçilebilir.

Tablo 33. Evde Kullanılan Cihazlara Sahip Olma Durumu İle Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu

Yaş Grubu		20 den küçük	21-40 yaş arası	41-64 yaş arası	65 Yaş ve Üzeri	Belirtilmemiş
Televizyon	<i>Evet</i>	34	43	19	2	2
	<i>Hayır</i>	3	1	0	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	0	0
Şifresiz yayınları alabilen uydu alıcısı	<i>Evet</i>	20	29	11	1	2
	<i>Hayır</i>	15	10	7	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	2	5	2	1	0
Şifreli yayınları (Digitürk, D-Smart vb.) alabilen uydu alıcısı	<i>Evet</i>	18	16	7	1	1
	<i>Hayır</i>	18	22	12	0	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	1	6	1	1	0
Kablolu TV	<i>Evet</i>	20	17	4	0	2
	<i>Hayır</i>	14	21	14	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	3	6	2	2	0
Sabit Telefon	<i>Evet</i>	29	29	17	1	2
	<i>Hayır</i>	8	12	1	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	3	2	1	0
Bilgisayar (Evde herkese ait tek bilgisayar)	<i>Evet</i>	18	21	11	0	0
	<i>Hayır</i>	19	16	7	0	2
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	7	2	2	0
Bilgisayar (Kendinize ait bir masaüstü veya dizüstü)	<i>Evet</i>	20	29	8	0	2
	<i>Hayır</i>	16	11	10	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	1	4	2	2	0
İnternet Bağlantısı	<i>Evet</i>	25	32	13	1	2
	<i>Hayır</i>	12	9	6	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	3	1	1	0

3.1.2.3.5. Bilgisayar Kullanım Düzeyi Dağılımı

Tablo34 ve Tablo35’te anketi cevaplayan bireylere ait, bilgisayar kullanım düzeyi ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Buna göre anketi cevaplayanların yarısından fazlası temel

bilgisayar kullanımı konusunda bilgi sahibidir. Afet eğitimleri için içerik hazırlanırken bilgisayarlar kullanılarak bu eğitim içerikleri hedef kitleye ulaştırılabileceğini göstermektedir.

Tablo 34. Bilgisayar Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu

Bilgisayar Kullanım Oranı	Evet	Hayır	Belirtilmemiş
Dosya/klasör kopyalama veya taşıma	81	23	1
Bir belgedeki bilgiyi, kopyala-yapıştır komutlarını kullanarak kopyalama veya taşıma	83	19	3
Dosyaları sıkıştırma	67	34	4
Bilgisayarınıza bir işletim sistemi kurma	49	48	8
Bilgisayara yeni aygıt bağlama ve yükleme (yazıcı, modem vb.)	78	24	3
Bilgisayarınızda harici bir bellek (Flash, SD veya HDD) kullanabilme	78	24	3
Bilgisayarı yerel ağa bağlama	72	30	3
Bilgisayarla ilgili bir problemi bulma ve çözme	56	45	4
Basit bir internet sitesi tasarlayabilme	33	68	4

Tablo 35. Bilgisayar Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu (%)

Bilgisayar Kullanım Oranı (%)	Evet	Hayır	Belirtilmemiş
Dosya/klasör kopyalama veya taşıma	77,14	21,90	0,95
Bir belgedeki bilgiyi, kopyala-yapıştır komutlarını kullanarak kopyalama veya taşıma	79,05	18,10	2,86
Dosyaları sıkıştırma	63,81	32,38	3,81
Bilgisayarınıza bir işletim sistemi kurma	46,67	45,71	7,62
Bilgisayara yeni aygıt bağlama ve yükleme (yazıcı, modem vb.)	74,29	22,86	2,86
Bilgisayarınızda harici bir bellek (Flash, SD veya HDD) kullanabilme	74,29	22,86	2,86
Bilgisayarı yerel ağa bağlama	68,57	28,57	2,86
Bilgisayarla ilgili bir problemi bulma ve çözme	53,33	42,86	3,81
Basit bir internet sitesi tasarlayabilme	31,43	64,76	3,81

3.1.2.3.6. Bilgisayar Programları Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki

Tablo36'da, 4 farklı yaş grubundan bireylerin, bilgisayar programları kullanım düzeyi hakkında bilgiler bulunmaktadır. Buna göre, anketi cevaplayan bireyler içinde

bilgisayar kullanım düzeyi en yüksek olan grup 21-40 yaş arası grup olmuştur. Afet eğitimleri bilgisayarlar kullanılarak verilmek istenirse hedef kitle olarak 21-40 yaş arası seçilebilir.

Tablo 36. Bilgisayar Programları Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu

Yaş Grubu		20 den küçük	21-40 Yaş Arası	41-64 Yaş Arası	65 Yaş ve Üzeri	Belirtilmemiş
Dosya/klasör kopyalama veya taşıma	<i>Evet</i>	33	39	7	0	2
	<i>Hayır</i>	4	5	12	2	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	0	0
Bir belgedeki bilgiyi, kopyala-yapıştır komutlarını kullanarak kopyalama veya taşıma	<i>Evet</i>	35	38	9	0	1
	<i>Hayır</i>	1	6	10	1	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	1	0	1	1	0
Dosyaları sıkıştırma	<i>Evet</i>	1	26	35	5	0
	<i>Hayır</i>	1	11	8	13	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	2	1
Bilgisayarınıza bir işletim sistemi kurma	<i>Evet</i>	22	21	4	0	2
	<i>Hayır</i>	12	20	15	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	3	3	1	1	0
Bilgisayara yeni aygıt bağlama ve yükleme (yazıcı, modem vb.)	<i>Evet</i>	32	35	9	0	2
	<i>Hayır</i>	5	8	10	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
Bilgisayarınızda harici bir bellek (Flash, SD veya HDD) kullanabilme	<i>Evet</i>	32	36	8	0	2
	<i>Hayır</i>	5	7	11	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
Bilgisayarı yerel ağa bağlama	<i>Evet</i>	28	34	8	0	2
	<i>Hayır</i>	9	9	11	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
Bilgisayarla ilgili bir problemi bulma ve çözme	<i>Evet</i>	23	27	4	0	2
	<i>Hayır</i>	14	15	15	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	2	1	1	0
Basit bir internet sitesi tasarlayabilme	<i>Evet</i>	15	14	3	0	1
	<i>Hayır</i>	22	28	16	1	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	2	1	1	0

3.1.2.3.7. İnternet Kullanım Becerisi

Tablo37 ve Tablo38’de anketi cevaplayan bireylere ait, internet kullanım düzeyi ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Buna göre anketi cevaplayanların yarısından fazlası

internet kullanımını konusunda başlangıç seviyesinde bilgi sahibidir. Afet eğitimleri için içerik hazırlanırken internet aracılığıyla bu eğitim içerikleri hedef kitleye ulaştırılabileceğini göstermektedir.

Tablo 37. İnternet Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu

İnternet Kullanım Becerisi	Evet	Hayır	Belirtilmemiş
Gazete ya da dergi okuma, haber indirme	88	15	2
E-posta gönderme / alma	81	22	2
Arama motorları yardımıyla (google, arabul, yahoo, vb.) detaylı arama tarama yapabilme	85	16	4
Anlık ileti gönderme (chat, msn, skype, başkaları ile gerçek zamanlı yazışma)	82	20	3
Müzik indirme ya da dinleme (internette yayın yapan radyo hariç)	84	18	3
İnternet üzerinden video görüşmesi (webcam ile)	78	24	3
İnternet üzerinden yayın yapan radyo dinleme ya da televizyon izleme	80	22	3
Öğrenme amacıyla internete başvurma	86	17	2
Okul, üniversite, mesleki kurslar ile ilgili faaliyetler için bilgi arama	83	20	2
Sohbet odalarına, haber gruplarına veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj gönderme	63	39	3
İnternet ağı üzerinden başkaları ile oyun oynama	73	29	3
Sinema filmi, kısa film veya video dosyası indirme, güncelleme	72	30	3
Yazılım indirme	69	33	3

Tablo 38. İnternet Kullanım Düzeyi Dağılım Tablosu (%)

İnternet Kullanım Becerisi (%)	Evet	Hayır	Belirtilmemiş
Gazete ya da dergi okuma, haber indirme	83,81	14,29	1,90
E-posta gönderme / alma	77,14	20,95	1,90
Arama motorları yardımıyla (google, arabul, yahoo, vb.) detaylı arama tarama yapabilme	80,95	15,24	3,81
Anlık ileti gönderme (chat, msn, skype, başkaları ile gerçek zamanlı yazışma)	78,10	19,05	2,86
Müzik indirme ya da dinleme (internette yayın yapan radyo hariç)	80,00	17,14	2,86
İnternet üzerinden video görüşmesi (webcam ile)	74,29	22,86	2,86
İnternet üzerinden yayın yapan radyo dinleme ya da televizyon izleme	76,19	20,95	2,86
Öğrenme amacıyla internete başvurma	81,90	16,19	1,90
Okul, üniversite, mesleki kurslar ile ilgili faaliyetler için bilgi arama	79,05	19,05	1,90
Sohbet odalarına, haber gruplarına veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj gönderme	60,00	37,14	2,86
İnternet ağı üzerinden başkaları ile oyun oynama	69,52	27,62	2,86
Sinema filmi, kısa film veya video dosyası indirme, güncelleme	68,57	28,57	2,86
Yazılım indirme	65,71	31,43	2,86

3.1.2.3.8. İnternet Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki

Tablo39’da, 4 farklı yaş grubundan bireylerin, internet kullanım düzeyi hakkında bilgiler bulunmaktadır. Buna göre, anketi cevaplayan bireyler içinde internet kullanım düzeyi en yüksek olan grup 21-40 yaş arası grup olmuştur. Afet eğitimleri bilgisayarlar kullanılarak verilmek istenirse hedef kitle olarak 21-40 yaş arası seçilebilir.

Tablo 39. İnternet Kullanım Düzeyi ile Yaş Grubu Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu

Yaş Grubu		20 den küçük	21-40 yaş arası	41-64 yaş arası	65 Yaş ve Üzeri	Belirtilmemiş
Gazete ya da dergi okuma, haber indirme	<i>Evet</i>	34	40	12	0	2
	<i>Hayır</i>	3	4	7	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	1	0
E-posta gönderme / alma	<i>Evet</i>	32	39	8	0	2
	<i>Hayır</i>	5	5	11	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	1	0
Arama motorları yardımıyla (google, arabul, yahoo, vb.) detaylı arama tarama yapabilme	<i>Evet</i>	33	39	12	0	1
	<i>Hayır</i>	4	4	7	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	1
Anlık ileti gönderme (chat, msn, skype, başkaları ile gerçek zamanlı yazışma)	<i>Evet</i>	33	39	12	0	1
	<i>Hayır</i>	4	4	7	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	1
Anlık ileti gönderme (chat, msn, skype, başkaları ile gerçek zamanlı yazışma)	<i>Evet</i>	32	38	10	0	2
	<i>Hayır</i>	5	5	9	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
Müzik indirme ya da dinleme (internetten yayın yapan radyo hariç)	<i>Evet</i>	33	39	11	0	1
	<i>Hayır</i>	4	4	8	1	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
İnternet üzerinden video görüşmesi (webcam ile)	<i>Evet</i>	28	39	10	0	1
	<i>Hayır</i>	9	4	9	1	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
İnternet üzerinden yayın yapan radyo dinleme ya da televizyon izleme	<i>Evet</i>	31	38	10	0	1
	<i>Hayır</i>	6	5	9	1	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
Öğrenme amacıyla internete başvurma	<i>Evet</i>	33	40	11	0	2
	<i>Hayır</i>	4	4	8	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	1	0
Okul, üniversite, mesleki kurslar ile ilgili faaliyetler için bilgi arama	<i>Evet</i>	34	39	8	0	2
	<i>Hayır</i>	3	5	11	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	1	0
Sohbet odalarına, haber gruplarına veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj gönderme	<i>Evet</i>	19	36	7	0	1
	<i>Hayır</i>	18	7	12	1	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0

Tablo39'un devamıdır

İnternet ağı üzerinden başkaları ile oyun oynama	<i>Evet</i>	26	38	8	0	1
	<i>Hayır</i>	11	5	11	1	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
Sinema filmi, kısa film veya video dosyası indirme, güncelleme	<i>Evet</i>	27	38	5	0	2
	<i>Hayır</i>	10	5	14	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0
Yazılım indirme	<i>Evet</i>	24	38	5	0	2
	<i>Hayır</i>	13	5	14	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	1	1	0

3.1.2.3.9. Bilgisayar Programlarını Kullanım Düzeyine Göre Dağılım

Tablo40 ve Tablo41'de anketi cevaplayan bireylere ait, bilgisayar programlarını kullanım düzeyi ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Buna göre anketi cevaplayanların yarısından fazlası temel bilgisayar kullanımı konusunda bilgi sahibidir. Afet eğitimleri için içerik hazırlanırken bilgisayarlar kullanılarak bu eğitim içerikleri hedef kitleye ulaştırılabileceğini göstermektedir.

Tablo 40. Bilgisayar Programlarını Kullanım Düzeyine Göre Dağılım Tablosu

Bilgisayar Programları Kullanım Düzeyi	Çok İyi	İyi	Orta	Biraz	Hiç	Belirtilmemiş
Sözcük işlemci (Örneğin MS Word)	27	23	16	12	22	5
Hesap Tablosu (Örneğin MS Excel)	18	30	22	9	17	9
Sunum (Örneğin MS Powerpoint)	21	21	22	10	21	10
Veritabanı (Örneğin MS Access)	12	13	20	9	42	9
Web Tarayıcıları (Örneğin Netscape, MS Internet Explorer)	26	21	14	4	30	10
Masaüstü Yayıncılık (Örneğin Page Maker)	11	9	19	15	44	7
İstatistik / Analiz (Örneğin SPSS, SAS, MS Excel)	11	16	15	11	43	9
Web sayfası hazırlama (Örneğin MS Frontpage)	12	14	14	8	49	8

Tablo 41. Bilgisayar Programlarını Kullanım Düzeyine Göre Dağılım Tablosu (%)

Bilgisayar Programları Kullanım Düzeyi (%)	Çok İyi	İyi	Orta	Biraz	Hiç	Belirtilmemiş
Sözcük işlemci (Örneğin MS Word)	25,71	21,90	15,24	11,43	20,95	4,76
Web Tarayıcıları (Örneğin Netscape, MS Internet Explorer)	24,76	20,00	13,33	3,81	28,57	9,52
Sunum (Örneğin MS Powerpoint)	20,00	20,00	20,95	9,52	20,00	9,52
Hesap Tablosu (Örneğin MS Excel)	17,14	28,57	20,95	8,57	16,19	8,57
Veritabanı (Örneğin MS Access)	11,43	12,38	19,05	8,57	40,00	8,57
Web sayfası hazırlama (Örneğin MS Frontpage)	11,43	13,33	13,33	7,62	46,67	7,62
Masaüstü Yayıncılık (Örneğin Page Maker)	10,48	8,57	18,10	14,29	41,90	6,67
İstatistik / Analiz (Örneğin SPSS, SAS, MS Excel)	10,48	15,24	14,29	10,48	40,95	8,57

3.1.2.4. Demografik Faktörlerin Afet Sürecindeki Eğitim Faaliyetlerine Etkisi

3.1.2.4.1. Yaş Unsurunun Etkisi

Afet deneyimi ve eğitim faaliyetleri ile ilgili yöneltilen sorulara verilen cevapların, yaş gruplarına göre dağılımı tabloda gösterildiği gibidir. Tablo42’de, 4 farklı yaş grubundan bireylere ait, afet deneyimi hakkında bilgiler bulunmaktadır. Buna göre, anketi cevaplayan bireyler içinde afet deneyimi en yüksek olan grup 21-40 yaş arası grup olmuştur. Afet eğitimi verilmesi gereken hedef kitle olarak 21-40 yaş arası gruptan seçilebilir.

Tablo 42. Afet Deneyimi ile Yaş Grupları Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu

Yaş Grubu		20 den küçük	21-40 Yaş Arası	41-64 Yaş Arası	65 Yaş ve Üzeri	Belirtilmemiş
8. Daha önce bir afet yaşadınız mı?	<i>Evet</i>	26	33	17	2	1
	<i>Hayır</i>	10	11	3	0	1
	<i>Belirtilmemiş</i>	1	0	0	0	0
9. Afet Eğitimi almak üzere herhangi bir kurum, kuruluştan bilgi aldınız mı?	<i>Evet</i>	5	6	4	0	1
	<i>Hayır</i>	32	38	16	2	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	0	0	1
10. Sizce Afet Eğitimi almak gerekli midir?	<i>Evet</i>	36	44	20	2	2
	<i>Hayır</i>	1	0	0	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	0	0	0
11. Herhangi bir afet durumunda, yardıma ihtiyacı olanlara yardım edebilecek kadar bilginiz olduğunu düşünüyor musunuz? (ilkyardım vs.)	<i>Evet</i>	22	25	12	1	2
	<i>Hayır</i>	15	19	8	1	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	0	0	0

3.1.2.4.2. Meslek Unsurunun Etkisi

Afet deneyimi ve eğitim faaliyetleri ile ilgili yöneltilen sorulara verilen cevapların, meslek gruplarına göre dağılımı tabloda gösterildiği gibidir. Tablo43'te, farklı meslek grubundan bireylere ait, afet deneyimi hakkında bilgiler bulunmaktadır. Buna göre, anketi cevaplayan bireyler içinde afet deneyimi en yüksek olan grup öğrenci grubu olmuştur. Afet eğitimi verilmesi gereken hedef kitle olarak öğrencilerden oluşan grup seçilebilir.

Tablo 43. Afet Deneyimi ile Meslek Grupları Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu

Meslek Grubu		Ev hanımı	İşçi	Öğrenci	Şoför	Yönetici Asistanı	Öğretmen	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	Kamu Personeli-Memur	Mühendis	Pazarlamacı	Bakkal	Serbest Meslek	Sağlık Personeli	Belirtilmemiş
8. Daha önce bir afet yaşadınız mı?	<i>E</i>	8	3	32	2	2	1	3	6	4	5	1	1	5	6
	<i>H</i>	1	2	14	0	0	0	1	2	1	0	0	0	3	1
	<i>B</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Afet Eğitimi almak üzere herhangi bir kurum, kuruluştan bilgi aldınız mı?	<i>E</i>	0	0	7	0	0	0	1	2	1	1	0	0	2	2
	<i>H</i>	9	6	39	2	2	1	3	6	4	4	1	1	5	5
	<i>B</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10. Sizce Afet Eğitimi almak gerekli midir?	<i>E</i>	9	6	45	2	2	1	4	8	5	5	1	1	8	7
	<i>H</i>	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	<i>B</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Herhangi bir afet durumunda, yardıma ihtiyacı olanlara yardım edebilecek kadar bilginiz olduğunu düşünüyor musunuz? (İlkyardım vs.)	<i>E</i>	3	1	31	1	0	1	1	4	2	2	1	1	8	6
	<i>H</i>	6	5	15	1	2	0	3	4	3	3	0	0	0	1
	<i>B</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.1.2.4.3. Eğitim Düzeyi Unsurunun Etkisi

Afet deneyimi ve eğitim faaliyetleri ile ilgili yöneltilen sorulara verilen cevapların, eğitim düzeyi gruplarına göre dağılımı tabloda gösterildiği gibidir. Tablo44'te, farklı eğitim düzeyine sahip bireylerin, afet deneyimi hakkında bilgiler bulunmaktadır. Buna göre, anketi cevaplayan bireyler içinde afet deneyimi en yüksek olan grup lise grubu olmuştur. Afet eğitimi verilmesi gereken hedef kitle olarak lise grubu seçilebilir.

Tablo 44. Afet Deneyimi ile Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki Dağılım Tablosu

Eğitim Düzeyi		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü	Belirtilmemiş
8. Daha önce bir afet yaşadınız mı?	<i>Evet</i>	18	2	34	18	6	1
	<i>Hayır</i>	5	1	6	10	3	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	1	0	0	0
9. Afet Eğitimi almak üzere herhangi bir kurum, kuruluştan bilgi aldınız mı?	<i>Evet</i>	0	4	4	4	0	4
	<i>Hayır</i>	3	36	24	5	1	19
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	1	0	0	0	0
10. Sizce Afet Eğitimi almak gerekli midir?	<i>Evet</i>	3	40	28	9	1	23
	<i>Hayır</i>	0	1	0	0	0	0
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	0	0	0	0
11. Herhangi bir afet durumunda, yardıma ihtiyacı olanlara yardım edebilecek kadar bilginiz olduğunu düşünüyor musunuz? (ilkyardım vs.)	<i>Evet</i>	1	24	15	6	1	15
	<i>Hayır</i>	2	17	13	3	0	8
	<i>Belirtilmemiş</i>	0	0	0	0	0	0

3.1.2.5. Hipotezlere İlişkin Bulgular

Türkiye genelinde farklı illerde yaşayan değişik demografik özelliklere sahip bireylerin afet eğitimine bakış açısının belirlenmesi amacıyla oluşturulan hipotezler sınanmıştır. Tablo45'te anketi cevaplayanların bu ifadelere vermiş oldukları cevapları bulunmaktadır. Tablo46'da ise cevapların yüzde oranları verilmiştir. Bu tablolara göre,

anketi cevaplayanlar hipotez ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle istatistiksel testleri yapılmıştır.

Tablo 45. Hipotez Tablosu

İfadeler	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Emin Değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Belirtilmemiş
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	36	31	13	8	10	7
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	26	39	19	11	2	8
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	13	33	22	19	11	7
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	13	36	28	14	5	9
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	51	32	5	5	3	9
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	42	39	10	5	0	9
Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	36	38	15	7	1	8
Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	34	43	15	6	0	7
Tatbikatlar ile verilen eğitim çocuklar için etkili bir yöntemdir.	59	31	4	2	3	6
Tatbikatlar ile verilen eğitim yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	51	33	13	3	0	5
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi çocuklar için etkili yöntemdir.	32	34	17	12	3	7
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi yetişkinler için etkili yöntemdir.	16	34	20	18	7	10

Tablo 46. Hipotez Tablosu (%)

İfadeler (%)	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Emin Değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Belirtilmemiş
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	% 34,3	% 29,5	% 12,4	% 7,6	% 9,5	% 6,7
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	% 24,8	% 37,1	% 18,1	% 10,5	% 1,9	% 7,6
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	% 12,4	% 31,4	% 21	% 18,1	% 10,5	% 6,7
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	% 8,6	% 12,4	% 34,3	% 26,7	% 13,3	% 4,8
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	% 48,6	% 30,5	% 4,8	% 4,8	% 2,9	% 8,6
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	% 40	% 37,1	% 9,5	% 4,8	% 0	% 8,6
Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	% 34,3	% 36,2	% 14,3	% 6,7	% 1	% 7,6
Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	% 32,4	% 41	% 14,3	% 5,7	% 0	% 6,7
Tatbikatlar ile verilen eğitim çocuklar için etkili bir yöntemdir.	% 56,2	% 29,5	% 3,8	% 1,9	% 2,9	% 5,7
Tatbikatlar ile verilen eğitim yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	% 48,6	% 31,4	% 12,4	% 2,9	% 100	% 4,8
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi çocuklar için en etkili yöntemdir.	% 30,5	% 32,4	% 16,2	% 11,4	% 2,9	% 6,7
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi yetişkinler için en etkili yöntemdir.	% 15,2	% 32,4	% 19	% 17,1	% 6,7	% 9,5

Türkiye genelinde farklı illerde yaşayan, değişik demografik özelliklere sahip bireylerin afet eğitimine bakış açısının belirlenmesi amacıyla 3 farklı demografik faktöre göre sınıflandırma yapılarak hipotezler oluşturulmuştur. Bu faktörler, Yaş grubu, Eğitim Düzeyi ve Aylık Gelir Düzeyi faktörleridir.

3.1.2.5.1. Hipotezler ile Yaş Grupları Arasındaki İlişki Tablosu

Tablo47’de yaş gruplarına göre hipotezlere katılım durumu bulunmaktadır. Bu tabloya göre, hipotez ifadelerine katılım durumu en yüksek olan gruplar, 20’den küçük olanlar ve 21-40 yaş arası bireylerin oluşturduğu gruplardır. Yaş gruplarında en yüksek katılım yoğunluğunun gençlerde olduğu görülmüştür.

Tablo 47. Hipotezler ile Yaş Grupları Arasındaki İlişki Tablosu

Hipotezler	Yaş Grubu	Kesinlikle Katlıyorum	Katlıyorum	Emin Değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Belirtilmemiş
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	17	10	4	1	3	2
	21-40 Yaş Arası	9	14	7	7	4	3
	41-64 Yaş Arası	7	7	2	0	3	1
	65 Yaş ve Üzeri	1	0	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	2	0	0	0	0	0
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	11	13	7	3	0	3
	21-40 Yaş Arası	9	15	11	7	1	1
	41-64 Yaş Arası	3	11	1	1	1	3
	65 Yaş ve Üzeri	1	0	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	2	0	0	0	0	0
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	4	10	11	7	3	2
	21-40 Yaş Arası	5	13	8	9	6	3
	41-64 Yaş Arası	2	10	2	3	2	1
	65 Yaş ve Üzeri	1	0	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	1	0	1	0	0	0
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	4	15	11	2	1	4
	21-40 Yaş Arası	6	8	17	7	3	3
	41-64 Yaş Arası	2	11	0	5	1	1
	65 Yaş ve Üzeri	0	1	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	1	1	0	0	0	0
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	22	11	1	0	1	2
	21-40 Yaş Arası	22	14	3	2	0	3
	41-64 Yaş Arası	6	6	1	3	2	2
	65 Yaş ve Üzeri	0	0	0	0	0	2
	Belirtilmemiş	1	1	0	0	0	0

Tablo47'nin devamıdır

Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	16	11	6	0	0	4
	21-40 Yaş Arası	18	19	2	2	0	3
	41-64 Yaş Arası	6	9	1	3	0	1
	65 Yaş ve Üzeri	1	0	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	1	0	1	0	0	0
Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	15	13	6	1	0	2
	21-40 Yaş Arası	15	14	5	5	1	4
	41-64 Yaş Arası	4	10	4	1	0	1
	65 Yaş ve Üzeri	1	0	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	1	1	0	0	0	0
Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	12	17	4	1	0	3
	21-40 Yaş Arası	17	16	6	3	0	2
	41-64 Yaş Arası	4	9	4	2	0	1
	65 Yaş ve Üzeri	0	1	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	1	0	1	0	0	0
Tatbikatlar ile verilen eğitim çocuklar için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	21	11	2	1	0	2
	21-40 Yaş Arası	23	13	2	1	2	3
	41-64 Yaş Arası	13	5	0	0	1	1
	65 Yaş ve Üzeri	1	1	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	1	1	0	0	0	0
Tatbikatlar ile verilen eğitim yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	20 den Küçük	14	17	4	0	0	2
	21-40 Yaş Arası	23	9	8	2	0	2
	41-64 Yaş Arası	10	7	1	1	0	1
	65 Yaş ve Üzeri	2	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	2	0	0	0	0	0
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi çocuklar için en etkili yöntemdir.	20 den Küçük	9	13	4	7	2	2
	21-40 Yaş Arası	13	15	10	2	1	3
	41-64 Yaş Arası	7	6	3	3	0	1
	65 Yaş ve Üzeri	1	0	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	2	0	0	0	0	0
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi yetişkinler için en etkili yöntemdir.	20 den Küçük	3	9	7	11	4	3
	21-40 Yaş Arası	9	17	9	4	1	4
	41-64 Yaş Arası	3	8	4	3	0	2
	65 Yaş ve Üzeri	1	0	0	0	0	1
	Belirtilmemiş	0	0	0	0	2	0

3.1.2.5.2. Hipotezler ile Eğitim Düzeyi Grupları Arasındaki İlişki Tablosu

Tablo48'de Eğitim Düzeyi gruplarına göre hipotezlere katılım durumu bulunmaktadır. Bu tabloya göre, hipotez ifadelerine katılım durumu en yüksek olan grup, lise mezunu bireylerin oluşturduğu gruplardır.

Tablo 48. Hipotezler ile Eğitim Düzeyi Grupları Arasındaki İlişki Tablosu

Hipotezler	Eğitim Düzeyi	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Emin Değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Belirtilmemiş
Anlatıcının Afet Eğitimini ders şeklinde anlatması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	11	6	1	0	1	4
	Ortaokul	1	1	0	0	0	1
	Lise	19	10	5	1	5	1
	Üniversite	4	12	3	7	1	1
	Yüksek Lisans/Doktora	0	2	3	0	3	0
	Eğitim Almamış	1	0	1	0	0	0
Anlatıcının Afet Eğitimini ders şeklinde anlatması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	7	10	1	0	1	4
	Ortaokul	1	2	0	0	0	0
	Lise	14	14	8	3	0	2
	Üniversite	3	11	8	5	0	1
	Yüksek Lisans/Doktora	0	2	2	2	1	1
	Eğitim Almamış	1	0	0	1	0	0
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	5	9	3	1	1	4
	Ortaokul	0	2	0	0	0	1
	Lise	5	10	12	9	4	1
	Üniversite	2	10	7	5	3	1
	Yüksek Lisans/Doktora	0	2	0	4	2	0
	Eğitim Almamış	1	0	0	0	1	0
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	4	8	3	2	1	5
	Ortaokul	0	2	0	0	0	1
	Lise	7	13	12	6	1	2
	Üniversite	1	10	11	4	1	1
	Yüksek Lisans/Doktora	0	3	2	2	1	0
	Eğitim Almamış	1	0	0	0	1	0
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	9	4	0	2	2	6
	Ortaokul	1	1	0	0	0	1
	Lise	24	14	1	0	1	1
	Üniversite	13	8	4	2	0	1
	Yüksek Lisans/Doktora	3	4	0	1	0	0
	Eğitim Almamış	1	1	0	0	0	0
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	9	7	0	2	0	5
	Ortaokul	0	1	1	0	0	1
	Lise	21	13	6	0	0	1
	Üniversite	8	13	3	2	0	2
	Yüksek Lisans/Doktora	3	4	0	1	0	0
	Eğitim Almamış	1	1	0	0	0	0

Tablo48'in devamıdır

Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	İlkokul	7	7	3	1	0	5
	Ortaokul	0	2	0	0	0	1
	Lise	18	16	6	0	0	1
	Üniversite	9	10	4	4	0	1
	Yüksek Lisans/Doktora	1	2	2	2	1	0
	Eğitim Almamış	1	1	0	0	0	0
Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	İlkokul	7	8	2	2	0	4
	Ortaokul	0	1	1	0	0	1
	Lise	13	21	5	1	0	1
	Üniversite	11	8	6	2	0	1
	Yüksek Lisans/Doktora	2	4	1	1	0	0
	Eğitim Almamış	1	1	0	0	0	0
Tatbikatlar ile verilen eğitim çocuklar için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	11	7	1	0	0	4
	Ortaokul	1	1	0	0	0	1
	Lise	26	12	1	1	0	1
	Üniversite	16	9	1	0	2	0
	Yüksek Lisans/Doktora	3	2	1	1	1	0
	Eğitim Almamış	2	0	0	0	0	0
Tatbikatlar ile verilen eğitim yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	İlkokul	12	8	1	0	0	2
	Ortaokul	0	1	1	0	0	1
	Lise	20	16	4	0	0	1
	Üniversite	14	6	5	2	0	1
	Yüksek Lisans/Doktora	3	2	2	1	0	0
	Eğitim Almamış	1	0	0	0	0	0
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi çocuklar için en etkili yöntemdir.	İlkokul	10	4	2	2	1	4
	Ortaokul	1	1	0	0	0	1
	Lise	14	13	4	7	2	1
	Üniversite	5	13	8	1	0	1
	Yüksek Lisans/Doktora	1	2	3	2	0	0
	Eğitim Almamış	1	1	0	0	0	0
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi yetişkinler için en etkili yöntemdir.	İlkokul	4	6	1	3	2	7
	Ortaokul	0	1	1	0	0	1
	Lise	9	11	7	9	4	1
	Üniversite	2	12	8	4	1	1
	Yüksek Lisans/Doktora	1	2	3	2	0	0
	Eğitim Almamış	0	2	0	0	0	0

3.1.2.5.3. Hipotezler ile Aylık Gelir Düzeyi Grupları Arasındaki İlişki Tablosu

Tablo49’da Aylık Gelir Düzeyi gruplarına göre hipotezlere katılım durumu bulunmaktadır. Bu tabloya göre, hipotez ifadelerine katılım durumu en yüksek olan grup, aylık geliri 1000 TL – 2000 TL aralığında olan bireylerin oluşturduğu gruplardır.

Tablo 49. Hipotezler ile Aylık Gelir Grupları Arasındaki İlişki Tablosu

Hipotezler	Aylık Gelir	Katılım Durumu					
		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Emin Değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Belirtilmemiş
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	9	6	1	1	1	3
	Asgari Ücret - 999 TL	5	8	3	0	2	2
	1000 TL – 2000 TL	9	4	2	3	4	2
	2001 TL – 5000 TL	0	2	2	2	1	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	13	11	5	2	2	0
Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	7	9	2	1	0	2
	Asgari Ücret - 999 TL	5	8	4	0	1	2
	1000 TL – 2000 TL	6	7	1	7	1	2
	2001 TL – 5000 TL	0	2	2	2	0	1
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	8	13	10	1	0	1
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	2	9	4	2	1	3
	Asgari Ücret - 999 TL	2	6	6	3	1	2
	1000 TL – 2000 TL	4	6	2	6	4	2
	2001 TL – 5000 TL	1	2	0	1	3	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	4	10	10	7	2	0
Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi alması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	1	10	5	2	0	3
	Asgari Ücret - 999 TL	3	4	5	4	1	3
	1000 TL – 2000 TL	5	8	3	5	1	2
	2001 TL – 5000 TL	0	3	2	0	2	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	4	11	13	3	1	1

Tablo49'un devamıdır

Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması çocuklar için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	8	5	2	0	1	5
	Asgari Ücret - 999 TL	8	4	3	2	1	2
	1000 TL – 2000 TL	14	6	0	1	1	2
	2001 TL – 5000 TL	4	2	0	1	0	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	17	15	0	1	0	0
Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	11	5	1	0	0	4
	Asgari Ücret - 999 TL	6	7	2	3	0	2
	1000 TL – 2000 TL	12	9	1	0	0	2
	2001 TL – 5000 TL	3	2	1	1	0	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	10	16	5	1	0	1
Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	8	8	0	1	0	4
	Asgari Ücret - 999 TL	3	9	2	3	1	2
	1000 TL – 2000 TL	9	7	5	1	0	2
	2001 TL – 5000 TL	2	2	1	2	0	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	14	12	7	0	0	0
Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi alması etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	7	9	1	2	0	2
	Asgari Ücret - 999 TL	4	9	3	2	0	2
	1000 TL – 2000 TL	8	8	5	1	0	2
	2001 TL – 5000 TL	3	2	1	1	0	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	12	15	5	0	0	1
Tatbikatlar ile verilen eğitim çocuklar için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	9	8	0	0	0	4
	Asgari Ücret - 999 TL	7	7	3	0	2	1
	1000 TL – 2000 TL	21	2	0	0	0	1
	2001 TL – 5000 TL	4	1	0	1	1	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	18	13	1	1	0	0
Tatbikatlar ile verilen eğitim yetişkinler için etkili bir yöntemdir.	Asgari Ücret	10	6	3	0	0	2
	Asgari Ücret - 999 TL	6	5	6	2	0	1
	1000 TL – 2000 TL	18	4	1	0	0	1
	2001 TL – 5000 TL	4	1	1	1	0	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	13	17	2	0	0	1
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi çocuklar için en etkili yöntemdir.	Asgari Ücret	8	7	2	0	1	3
	Asgari Ücret - 999 TL	6	4	6	2	0	2
	1000 TL – 2000 TL	7	6	3	6	0	2
	2001 TL – 5000 TL	2	2	2	1	0	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	9	15	4	3	2	0
Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi yetişkinler için en etkili yöntemdir.	Asgari Ücret	5	5	2	4	0	5
	Asgari Ücret - 999 TL	5	6	4	2	1	2
	1000 TL – 2000 TL	5	7	5	4	1	2
	2001 TL – 5000 TL	0	2	3	2	0	0
	> 5000 TL	0	0	0	0	0	0
	Belirtilmemiş	1	14	6	6	5	1

3.1.2.5.4. Yaş Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi

Çalışmanın birinci amacı olan; toplumdaki bireylerin Afet Eğitime bakış açısını belirlemek için yapılan anket yapılmıştır. Bu anket ile toplumdaki bireylerin Afet Eğitime bakış açısında, yaş grupları arasında farklılık olup olmadığını belirlemek üzere yaş faktörü için oluşturulan hipotezler test edilmiştir.

Tablo 50. Yaş Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi

HİPOTEZLER	F	SİG.	DURUM
H1: Anlatıcının Afet Eğitimi ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	1,939	,110	RED
H2: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	1,487	,212	RED
H3: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	1,655	,167	RED
H4: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	2,985	,023	RED
H5: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	1,131	,346	RED
H6: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	,147	,964	RED
H7: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	,489	,744	RED
H8: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	1,708	,154	RED

H1 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,110 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak

anlamli bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, anlatıcının afet eğitimini ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H1 hipotezi Reddedilmiştir.** “H1: Anlatıcının afet eğitimini ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H2 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,212 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak afet eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H2 hipotezi Reddedilmiştir.** “H2: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.”

H3 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,167 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, afet eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H3 hipotezi Reddedilmiştir.** “H3: Afet eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.

H4 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,023 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda afet eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Ancak yapılan analizde, gruplar arasındaki anlamlılık düzeyi 0,05'ten büyük çıkmıştır. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu

analiz sonuçlarına göre; **H4 hipotezi Reddedilmiştir.** “H4: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.”

H5 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,346 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H5 hipotezi Reddedilmiştir.** “H5: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.”

H6 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,964 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H6 hipotezi Reddedilmiştir.** “H6: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.”

H7 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,744 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H7 hipotezi Reddedilmiştir.** “H7: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.”

H8 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,154 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, afet eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H8 hipotezi Reddedilmiştir.** “H8: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin

çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.”

3.1.2.5.5. Eğitim Düzeyi Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi

Çalışmanın birinci amacı olan; toplumdaki bireylerin Afet eğitimine bakış açısını belirlemek için yapılan anket yapılmıştır. Bu anket ile toplumdaki bireylerin Afet eğitimine bakış açısında, Eğitim Düzeyi grupları arasında farklılık olup olmadığını belirlemek üzere Eğitim Düzeyi faktörü için oluşturulan hipotezler test edilmiştir.

Tablo 51. Eğitim Düzeyi Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi

HİPOTEZLER	F	SİG.	DURUM
H9: Anlatıcının Afet eğitimini ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	4,005	,001	RED
H10: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	4,520	,000	RED
H11: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	3,113	,008	RED
H12: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	,514	,796	RED
H13: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	2,916	,012	RED
H14: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	2,065	,064	RED
H15: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	1,263	,282	RED
H16: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	1,626	,148	RED

H9 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,001 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda anlatıcının Afet eğitimini ders şeklinde

anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Ancak yapılan analizde, bu hipotez sorusuna verilen cevaplar 2’den az olduğu için scheffe testinden sonuç elde edilememiştir. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H9 hipotezi Reddedilmiştir.** “H9: Anlatıcının Afet eğitimini ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H10 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,000 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Ancak yapılan analizde, bu hipotez sorusuna verilen cevaplar 2’den az olduğu için scheffe testinden sonuç elde edilememiştir. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H10 hipotezi Reddedilmiştir.** “H10: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H11 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,008 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda Afet eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Ancak yapılan analizde, bu hipotez sorusuna verilen cevaplar 2’den az olduğu için scheffe testinden sonuç elde edilememiştir. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H11 hipotezi Reddedilmiştir.** “H11: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili

bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H12 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,796 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, afet eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu analiz sonuçlarına göre; **H12 hipotezi Reddedilmiştir.** “H12: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H13 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,012 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Ancak yapılan analizde, bu hipotez sorusuna verilen cevaplar 2’den az olduğu için scheffe testinden sonuç elde edilememiştir. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H13 hipotezi Reddedilmiştir.** “H13: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H14 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,064 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu analiz sonuçlarına göre; **H14 hipotezi Reddedilmiştir.** “H14: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H15 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,282 olduğu gör÷lmektedir. Bu değerin 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu dūřünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu analiz sonuçlarına göre; **H15 hipotezi Reddedilmiřtir.** "H15: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu dūřünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır."

H16 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,148 olduğu gör÷lmektedir. Bu değerin 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, afet Eęitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu dūřünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu analiz sonuçlarına göre; **H16 hipotezi Reddedilmiřtir.** "H16: Afet Eęitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu dūřünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır."

3.1.2.5.6. Aylık Gelir Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi

Çalışmanın birinci amacı olan; toplumdaki bireylerin Afet Eğitimine bakış açısını belirlemek için yapılan anket yapılmıştır. Bu anket ile toplumdaki bireylerin Afet Eğitimine bakış açısında, aylık Gelir Düzeyi grupları arasında farklılık olup olmadığını belirlemek üzere Aylık Gelir Düzeyi faktörü için oluşturulan hipotezler test edilmiştir.

Tablo 52. Aylık Gelir Dağılımı İle Afet Eğitimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ANOVA Analizi

HİPOTEZLER	F	SİG.	DURUM
H17: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	1,014	,404	RED
H18: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	,729	,574	RED
H19: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	3,199	,016	RED
H20: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	2,508	,047	RED
H21: Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	,277	,892	RED
H22: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	4,731	,002	KABUL
H23: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	3,631	,008	KABUL
H24: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	1,105	,358	RED

H17 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,404 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H17 hipotezi Reddedilmiştir.** “H17: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H18 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,574 olduğu görülmektedir. Bu değerin 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H18 hipotezi Reddedilmiştir**. “H18: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H19 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,016 olduğu görülmektedir. Bu değerin 0,05'ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Ancak yapılan analizde, gruplar arasındaki anlamlılık düzeyi 0,05'ten büyük çıkmıştır. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H19 hipotezi Reddedilmiştir**. “H19: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H20 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,047 olduğu görülmektedir. Bu değerin 0,05'ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Ancak yapılan analizde, gruplar arasındaki anlamlılık düzeyi 0,05'ten büyük çıkmıştır. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H20 hipotezi Reddedilmiştir**. “H20: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap

yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H21 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,892 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H21 hipotezi Reddedilmiştir**. “H21: Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H22 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,002 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda tatbikatlar ile verilen eğitimin, çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Yapılan analizde, aylık geliri Asgari Ücret – 1000 TL aralığında olan grup ile 1000 TL – 20000 TL aralığında olan grup arasındaki anlamlılık düzeyi 0,017 çıkmıştır. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H22 hipotezi KABUL edilmiştir**. “H22: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

Tablo 53. H22 - H23 Scheffe Testi Tablosu

H22: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır. (Scheffe)		
H23: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır. (Scheffe)		
(I) Aylık_Gelir	(J) -Aylık_Gelir	SİG.
Asgari Ücret - 999 TL	1000 TL – 2000 TL	,017

H23 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,002 olduğu görülmektedir. Bu değerin 0,05'ten küçük olması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda Tatbikatlar ile verilen eğitimin, yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “scheffe” testi yapılmıştır. Yapılan analizde, aylık geliri Asgari Ücret – 1000 TL aralığında olan grup ile 1000 TL – 20000 TL aralığında olan grup arasındaki anlamlılık düzeyi 0,017 çıkmıştır. Yani gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H23 hipotezi KABUL edilmiştir**. “H23: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

H24 : Yapılan ANOVA analizi sonucunda ifadenin anlamlılık düzeyinin 0,358 olduğu görülmektedir. Bu değerin 0,05'ten küçük olmaması nedeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda, Afet Eğitimi'nin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; **H24 hipotezi Reddedilmiştir**. “H24: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.”

Verilmekte olan afet eğitimlerinin Yaş, Eğitim Düzeyi ve Aylık Gelir Düzeyi faktörleri ile ilişkisini belirlemek amacıyla oluşturulan hipotezler sınanmıştır. Oluşturulan 24 hipotezden 9 tanesi anlamlılık seviyesi ölçümü sonucu KABUL EDİLMİŞTİR. Kabul edilen hipotezlerin detaylı incelemesi için yapılan “scheffe” testi değerlerine göre 9 hipotezden 7 tanesi REDDEDİLMİŞTİR. Bu sonuçlar afet eğitiminin demografik faktörlerden etkilendiğini göstermekle birlikte detaylı incelenmesi gerektiğini göstermiştir. Bu çalışmada, konuyla ilgili bundan sonra yapılacak çalışmalara yön verecek bulgular ortaya konulmuştur.

3.1.3. Uygulama Çalışması Özellikleri

3.1.3.1. Uygulama Çalışmasının Amacı

Araştırmanın ikinci amacı, ilköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek ve en uygun eğitim yöntemini tespit etmektir. Bu amaca ulaşmak için çalışmanın iki alt amacı bulunmaktadır. Bunlardan birincisi; Türkiye’de verilen afet eğitimlerinin algılanma derecesi belirlenmesidir. İkinci amaç ise; Türkiye’de ilköğretim öğrencilerine verilecek afet eğitimleri için kullanılacak en uygun eğitim yöntemlerinin hangileri olduğunun tespit edilmesidir. Bunu gerçekleştirmek için ilköğretim okullarında uygulanan mevcut öğretim yöntemlerinden Anlatım Yöntemi, Programlı Öğretim ve Gösteri Yöntemi ile verilen afet eğitimlerinin etkinliğini ölçmek üzere, ilköğretim 5.sınıf öğrencilerine yönelik olarak bir uygulama çalışması yapılmıştır.

3.1.3.2. Uygulama Çalışmasının Kapsamı

Uygulama çalışması için, Adapazarı Merkez Atatürk İlköğretim Okulu 5-C sınıfı öğrencilerinden 40 kişilik bir grup “Gelişigüzel örnekleme” yöntemine göre seçilmiştir.

3.1.3.3. Uygulama Çalışmasının Yöntemi ve Modeli

Anlatım Yöntemi, Programlı Öğretim ve Gösteri Yöntemi ile verilen afet eğitimlerinin etkinliğini ölçmek üzere, 10’ar kişilik 4 ayrı gruba ayrılan öğrencilerden deney grupları oluşturulmuştur. Bu gruplar sırasıyla;

1. Dinleme Grubu
2. Okuma Grubu
3. Sunum Grubu
4. Video Grubu

Tablo 54.Uygulama Çalışması Öğretim Stratejileri ve Öğretim Yöntemleri ile Deney Grupları Arasındaki İlişki Tablosu

Öğretim Stratejileri	Öğretim Yöntemleri	Deney Grupları
1.Tam Öğrenme 2.Buluş Yoluyla Öğrenme Stratejisi 3.Sunuş Yoluyla Öğrenme Stratejisi 4.Kubaşık (İşbirliğine Dayalı) Öğrenme Stratejisi 5.Araştırmaya Dayalı Öğrenme Stratejisi	1.Anlatım Yöntemi	1. Dinleme
2.Buluş Yoluyla Öğrenme Stratejisi	2. Programlı Öğretim Yöntemi	2. Okuma
3.Sunuş Yoluyla Öğrenme Stratejisi	3.Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi	3. Sunum
3.Sunuş Yoluyla Öğrenme Stratejisi	3.Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi	4. Video

Her bir gruba aynı eğitim içeriğini farklı metodlarla sunmak için, özel olarak materyal hazırlanmıştır. Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

- Eğitim CD'si
- Powerpoint Sunusu
- Ses Kaydı
- Yazılı Materyal

Her bir grupta kullanılan eğitim materyali aşağıda belirtilmiştir.

1.Grup – Dinleme Grubu : Deprem Öncesi, Sırası ve Sonrası konulu bir eğitim CD'si, görüntüler gösterilmeden sadece dinletilmiştir.

2.Grup – Okuma Grubu : Deprem Öncesi, Sırası ve Sonrası konulu bir eğitim CD'sinin içeriğindeki sözlü anlatım yazılı hale getirilerek, yazılı materyal şeklinde öğrencilere dağıtılmış ve okumaları istenmiştir.

3.Grup – Sunum Grubu : Deprem Öncesi, Sırası ve Sonrası konulu bir eğitim CD'sinin içeriğindeki sözlü anlatım yazılı hale getirilmiş, içerikteki resimleri de kullanarak bir sunum hazırlanmış ve öğrencilere izletilmiştir.

4.Grup – Video Grubu : Deprem Öncesi, Sırası ve Sonrası konulu bir eğitim CD'si izlettirilmiştir.

Gruplara eğitim içerikleri verildikten sonra, öğrencilere sorular sorularak, hangi grupta verilen eğitimin etkin olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.1.3.4. Uygulama Çalışmasının Evreni

Uygulama için, Sakarya İli Adapazarı İlçesi Merkez Atatürk İlköğretim Okulu 5-C sınıfı öğrencileriyle çalışma yapılmıştır.

3.1.3.5. Uygulama Çalışmasının Sınırlılıkları

Uygulama için oluşturulan grupların kişi sayısı 10 kişi ile sınırlandırılmıştır. Eğitim içeriğine sadık kalmak amacıyla, Eğitim CD'si, Sunum, Ses Kaydı ve yazılı materyal titizlikle hazırlanmıştır. Aktarılacak olan içeriğin her bir eğitim aracının içeriğinin diğerleriyle tutarlı olması sağlanmıştır.

3.1.3.6. Uygulama Çalışmasının Güvenilirliği

Uygulama çalışmasının sorgulaması için hazırlanan sorular klasik sınav şeklinde hazırlanmış olup, sonuçlar bilgisayar ortamında, matris haline getirilmiştir. Bu matriste, doğru cevaplanan sorulara “1 puan”, yanlış cevaplanan sorulara ise “0 puan” verilmiştir. Anket niteliği taşımasına rağmen istatistiksel açıdan güvenilirlik analizine de tabi tutulmuştur. Bu test sonucunda Cronbach Alpha değerleri ayrı ayrı hesaplanmıştır. 1.Sorgulama matrisinden elde edilen Cronbach Alpha değeri = 0.734 olarak bulunmuştur. 2. Sorgulama matrisine ait Cronbach Alpha değeri ise 0,686 dır. 3. Sorgulama matrisinin Cronbach Alpha değeri 0,625 çıkmıştır. Bu durumda 1.Sorgulama matrisi güvenilirlik değeri en yüksek çıkmıştır.

Diğer taraftan, ilköğretim öğrencilerinden oluşturulan bu gruplara yapılan sınav, habersiz olarak ve öğretmenleri nezaretinde yapılmıştır. Bu yönüyle, okulda verilen bir ders niteliği taşıdığı için uygulama çalışması prensipte güvenilir kabul edilmiştir.

Tablo 55. Sorgulama Matrisi1 Güvenilirlik Analizi Tablosu

Güvenilirlik Analizi	
Cronbach's Alpha	Soru Adedi
0,734	20

Tablo 56. Sorgulama Matrisi2 Güvenilirlik Analizi Tablosu

Güvenilirlik Analizi	
Cronbach's Alpha	Soru Adedi
0,686	20

Tablo 57. Sorgulama Matrisi3 Güvenilirlik Analizi Tablosu

Güvenilirlik Analizi	
Cronbach's Alpha	Soru Adedi
0,625	20

3.1.3.7. Uygulama Çalışmasında Kullanılan Ölçüm Metodu ve Soru Dağılımı

Gruplara verilen soru kağıdı 20 sorudan oluşmaktadır. Eğitim verildiği gün, öğrencilere bu soru kağıtları dağıtılarak cevaplamaları istenmiştir. 2 gün sonra, aynı sorulardan oluşan yeni soru kağıdı dağıtılarak cevaplamaları istenmiştir. Eğitimin verilmesinden 1 ay sonra yeni bir soru kağıdı dağıtılarak cevaplandırılması sağlanmıştır. Buradaki amaç, eğitimin verildiği gün verilen cevaplar ile belli bir süre geçtikten sonra verilecek cevaplar arasındaki farkı belirlemektir. Öğrencilere verilen soru kağıdındaki sorular, üç başlık altında toplanarak klasik sınav şeklinde cevaplandırılacak biçimde hazırlanmıştır. Başlıklar, *Deprem Öncesinde Yapılması Gerekenler*, *Deprem Sırasında Yapılması Gerekenler* ve *Deprem Sonrasında Yapılması Gerekenler* olarak sıralanmıştır.

Tablo 58. Uygulama Çalışması Sınav Soruları Tablosu

SORU NO	DEPREM ÖNCESİNDE YAPILMASI GEREKENLER
1	Salonunuzda bulunan kütüphane, vitrin gibi eşyanızın herhangi bir sarsıntıda devrilme ihtimaline karşı, kendinizin alabileceğiniz önlemler neler olabilir?
2	Oturma grubunuz pencere önünde ise, sarsıntı esnasında nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya kalınabilir? Buna karşı nasıl bir önlem alınmalıdır?
3	Tavandaki avize ve ağır saksılar gibi asılı bulunan eşyanızın bir sarsıntıda size tehlike yaratmaması için yapılabilecekler neler olabilir?
4	Depremi gece meydana geleceğini düşünerek, bu durumda, uyuduğumuz mekanlarda, önceden alınması gereken önlemler neler olabilir?
5	Banyo, mutfak, koridor dış kapı yakınındaki eşyalarımızla (ayna, termosifon,şofben, LPG tüpü, dolap, raflar, fırın, buzdolabı, ayna, portmanto) İlgili alınması gereken tedbirler nelerdir?
6	Çok katlı binalarda binanın terk edilmesi doğru mudur? Açıklayınız.
7	Evimizde, işyerimizde ve okulumuzda bulunan dayanıklı eşyalarımız nelerdir? Bunlar depreme karşı bizi ne şekilde koruyabilirler?
8	Deprem eylem planı nedir? Aile bireylerine öğretilmesi gerekenler nelerdir?
	DEPREM SIRASINDA YAPILMASI GEREKENLER
9	Bir deprem anında, aşağıdaki mekanlarda veya durumlarda neler yapılması gerektiğini yazınız.
9.1	Evinizdeyseniz.
9.2	Deniz kenarında veya rıhtımdaysanız,
9.3	Otobüs tren ya da diğer bir toplu taşıma aracındaysanız,
9.4	Bir gösteri merkezinde sinema veya tiyatrodaysanız
9.5	Stadyumdaysanız
9.6	Sokak veya caddedeyseniz
9.7	Yaya üst geçidi veya bir köprü üzerindeyseniz,
10	Depremle karşı karşıya kaldınız ve yara almadan kurtuldunuz. Depremi hemen ardından yapılması gerekenler nelerdir?
	DEPREM SONRASINDA YAPILMASI GEREKENLER
11	Depremden sonra bölgeye gelen acil yardım gruplarına yardımcı olmak için neler yapılmalıdır?
12	Bir enkazla ilgili olarak bazı bilgilerin kriz masalarına bildirilmesi gereklidir. Bilinmesi gereken bilgiler nelerdir?
13	Enkaz altından çıkarılan canlıların ve cesetlerin kimlik bilgileri nerelere bildirilmelidir?
14	Deprem bölgesindeki ağır hasarlı binalara girmek tehlikeli midir? Neden?

3.1.4. Uygulama Çalışması Sonuçları ve Değerlendirmeler

Çalışmanın diğer amacı olan, ilköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek ve en uygun eğitim yöntemini tespit etmek üzere yapılan uygulama çalışması için klasik sınav ile ölçüm yapılmıştır. Eğitimin verildiği gün 1.klasik sınav yapılmıştır. eğitimden iki gün sonra da 2.klasik sınav yapılmıştır. Bu çalışmanın üzerinden yaklaşık bir ay sonra 3.klasik sınav yapılmıştır. Öğrenciler tarafından cevaplanan soru kağıtları incelendikten sonra, yapılan 3 sınavın sonuçları karşılaştırılmıştır. Her bir grup için, öncelikle ortalama bir doğru cevap sayısı hesaplanmıştır. İlk olarak, sınav1 ortalaması, sınav2 ortalaması, sınav3 ortalaması bulunmuştur. Tabloda gösterildiği gibi, dört grubun 1.sınav, 2.sınav ve 3.sınav değerleri bir araya getirilerek karşılaştırma yapılmıştır. Buna göre;

1.Dinleme grubunda değişiklik gözlenmemiştir.

2.Okuma grubunda; 1.Sorgulama ile 2.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 10.5 oranında “Azalma” gözlenmiştir. 1.Sorgulama ile 3.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 3.5 oranında “Azalma” gözlenmiştir. 2.Sorgulama ile 3.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 7.8 oranında “Artma” gözlenmiştir.

3.Sunum grubunda; 1.Sorgulama ile 2.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 11 oranında “Azalma” gözlenmiştir. 1.Sorgulama ile 3.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 22.5 oranında “Azalma” gözlenmiştir. 2.Sorgulama ile 3.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 6.7 oranında “Azalma” gözlenmiştir.

4.Video grubunda; 1.Sorgulama ile 2.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 2 oranında “Azalma” gözlenmiştir. 1.Sorgulama ile 3.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 10.7 oranında “Azalma” gözlenmiştir. 2.Sorgulama ile 3.Sorgulamada doğru verilen cevap sayısında % 8.5 oranında “Azalma” gözlenmiştir.

Bu sonuçlar, literatürde kabul edilen eğitim sonrası öğrenilenlerin hatırlanma oranları ile kısmen uyumludur. Tablo1’de gösterilen eğitim sonrası öğrenilenlerin hatırlanma oranları hatırlanacak olursa; Tam Öğrenme Stratejisi ile verilen bir eğitim içeriğinin 3 saat sonraki hatırlanma oranı %70 iken, bu oran 3 gün sonra %10 değerine kadar düşebilmekteydi. Bu uygulamada 1.Dinleme grubunda Tam Öğrenme Stratejisi

uygulanmıştır. Eğitimin üzerinden zaman geçmesine rağmen bilgilerin hatırlanma oranında değişiklik görülmemiştir. Buluş yoluyla öğrenme stratejisi 2.Okuma grubunda uygulanmıştır. Bu strateji ile verilen bir eğitim içeriğinin 3 saat sonraki hatırlanma oranı %80 iken, bu oran 3 gün sonra %65 değerindeydi. Okuma grubundaki azalma oranı %6 olarak belirlenmiştir. sunuş yoluyla öğrenme stratejisi iki ayrı grupta uygulanmıştır. Bu strateji ile verilen bir eğitim içeriğinin 3 saat sonraki hatırlanma oranı %25'tir. 3 gün sonra %10 değerindeydi. 3.Sunum grubundaki hatırlanma oranını azalma değeri %12 iken, 4.Video grubunda bu değer %2'de kalmıştır. Bu sonuçlar, literatürde kabul edilen değerlerden farklı çıkmıştır.

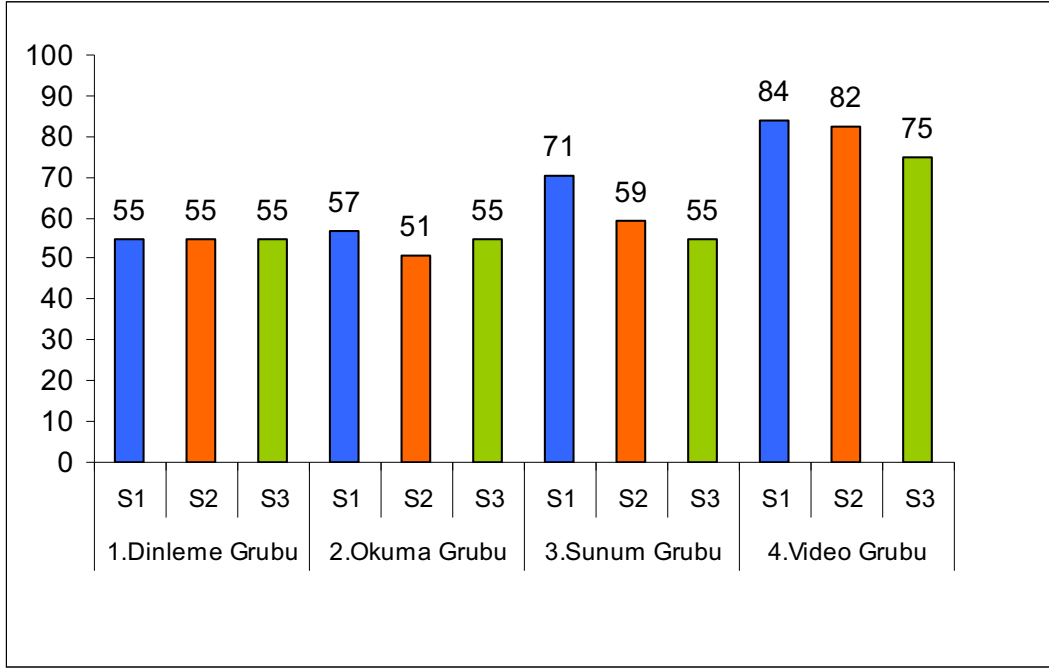
Tablo 59. Eğitim Sonrası Öğrenilenlerin Hatırlanma Tablosu ile Uygulama Sonuçları Arasındaki İlişki Gözlenen

Eğitim Yöntemi	Hatırlama Yeteneği (%)		Gözlenen	
	3 saat sonra hatırlama	3 gün sonra hatırlama	Grup Adı	Açıklama
Tam Öğrenme	70	10	1. Dinleme	Değişiklik gözlenmedi
Buluş	25	10	2.Okuma	%6 oranında AZALMA görülmüştür.
Sunum	80	65	3. Sunum	%12 oranında AZALMA görülmüştür
			4.Video	%2 oranında AZALMA görülmüştür

Tablo 60. Uygulama Çalışması Sınav Sonuçları Değerlendirme Tablosu

Grubu	Sorgulama No	Doğru Verilen Cevap Sayısı (Ortalama-Adet)	Doğru Verilen Cevap Oranı (%)
1.Dinleme Grubu	S1	11	55
	S2	11	55
	S3	11	55
2.Okuma Grubu	S1	11	57
	S2	10	51
	S3	11	55
3.Sunum Grubu	S1	14	71
	S2	12	59
	S3	11	55
4.Video Grubu	S1	17	84
	S2	16	82
	S3	15	75

Şekil 1. Uygulama Çalışması Sınav Sonuçları Değerlendirme Grafiği

3.1.4.1.1. Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 1.Sorgulama Sonuçları

1.Dinleme grubuna ait, 1.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 61. Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
1.Dinleme Grubu	S1	Ö1	15
	S1	Ö2	13
	S1	Ö3	15
	S1	Ö4	12
	S1	Ö5	6
	S1	Ö6	11
	S1	Ö7	13
	S1	Ö8	8
	S1	Ö9	9
	S1	Ö10	10
		S1 Ortalama	11,2

3.1.4.1.2. Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 2.Sorgulama Sonuçları

1.Dinleme grubuna ait, 2.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 62. Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
1.Dinleme Grubu	S2	Ö1	15
	S2	Ö2	14
	S2	Ö3	12
	S2	Ö4	14
	S2	Ö5	7
	S2	Ö6	10
	S2	Ö7	11
	S2	Ö8	8
	S2	Ö9	14
	S2	Ö10	9
		S2 Ortalama	11,4

3.1.4.1.3. Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 3.Sorgulama Sonuçları

1.Dinleme grubuna ait, 3.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 63. Uygulama Çalışması 1.Dinleme Grubu 3.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
1.Dinleme Grubu	S3	Ö1	13
	S3	Ö2	11
	S3	Ö3	9
	S3	Ö4	12
	S3	Ö5	11
	S3	Ö6	11
	S3	Ö7	8
	S3	Ö8	9
	S3	Ö9	13
	S3	Ö10	8
		S3 Ortalama	11,8

3.1.4.1.4. Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 1.Sorgulama Sonuçları

2.Okuma grubuna ait, 1.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 64. Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
2.Okuma Grubu	S1	Ö1	7
	S1	Ö2	14
	S1	Ö3	14
	S1	Ö4	16
	S1	Ö5	8
	S1	Ö6	0
	S1	Ö7	11
	S1	Ö8	13
	S1	Ö9	15
	S1	Ö10	16
		S1 Ortalama	11,4

3.1.4.1.5. Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 2.Sorgulama Sonuçları

2.Okuma grubuna ait, 2.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 65. Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
2.Okuma Grubu	S2	Ö1	8
	S2	Ö2	10
	S2	Ö3	13
	S2	Ö4	14
	S2	Ö5	8
	S2	Ö6	0
	S2	Ö7	13
	S2	Ö8	8
	S2	Ö9	14
	S2	Ö10	14
		S2 Ortalama	10,2

3.1.4.1.6. Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 3.Sorgulama Sonuçları

2.Okuma grubuna ait, 3.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 66. Uygulama Çalışması 2.Okuma Grubu 3.Sorgulama Sonuçları

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
2.Okuma Grubu	S3	Ö1	8
	S3	Ö2	11
	S3	Ö3	12
	S3	Ö4	15
	S3	Ö5	9
	S3	Ö6	6
	S3	Ö7	12
	S3	Ö8	9
	S3	Ö9	11
	S3	Ö10	15
		S3 Ortalama	10,8

3.1.4.1.7. Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 1.Sorgulama Sonuçları

3.Sunum grubuna ait, 1.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 67. Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
3.Sunum Grubu	S1	Ö1	14
	S1	Ö2	17
	S1	Ö3	14
	S1	Ö4	12
	S1	Ö5	18
	S1	Ö6	12
	S1	Ö7	11
	S1	Ö8	13
	S1	Ö9	16
	S1	Ö10	0
		S1 Ortalama	13,7

3.1.4.1.8. Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 2.Sorgulama Sonuçları

3.Sunum grubuna ait, 2.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 68. Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
3.Sunum Grubu	S2	Ö1	12
	S2	Ö2	13
	S2	Ö3	11
	S2	Ö4	6
	S2	Ö5	15
	S2	Ö6	10
	S2	Ö7	16
	S2	Ö8	10
	S2	Ö9	14
	S2	Ö10	0
		S2 Ortalama	13,2

3.1.4.1.9. Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 3.Sorgulama Sonuçları

3.Sunum grubuna ait, 3.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 69. Uygulama Çalışması 3.Sunum Grubu 3.Sorgulama Sonuçları

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
3.Sunum Grubu	S3	Ö1	10
	S3	Ö2	13
	S3	Ö3	13
	S3	Ö4	5
	S3	Ö5	14
	S3	Ö6	8
	S3	Ö7	16
	S3	Ö8	9
	S3	Ö9	13
	S3	Ö10	0
		S3 Ortalama	10,2

3.1.4.1.10. Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 1.Sorgulama Sonuçları

4.Video grubuna ait, 1.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 70. Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 1.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
4.Video Grubu	S1	Ö1	18
	S1	Ö2	14
	S1	Ö3	17
	S1	Ö4	19
	S1	Ö5	10
	S1	Ö6	18
	S1	Ö7	18
	S1	Ö8	19
	S1	Ö9	19
	S1	Ö10	16
		S1 Ortalama	16,8

3.1.4.1.11. Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 2.Sorgulama Sonuçları

4.Video grubuna ait, 2.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 71. Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 2.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
4.Video Grubu	S2	Ö1	13
	S2	Ö2	15
	S2	Ö3	14
	S2	Ö4	20
	S2	Ö5	15
	S2	Ö6	15
	S2	Ö7	18
	S2	Ö8	18
	S2	Ö9	16
	S2	Ö10	17
		S2 Ortalama	16,5

3.1.4.1.12. Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 3.Sorgulama Sonuçları

4.Video grubuna ait, 3.Sorgulama sonuçları tablosu verilmiştir.

Tablo 72. Uygulama Çalışması 4.Video Grubu 3.Sorgulama Sonuçları Tablosu

GRUBU	SORGULAMA NO	ÖĞRENCİ SIRA NO	DOĞRU CEVAP SAYISI
4.Video Grubu	S3	Ö1	13
	S3	Ö2	12
	S3	Ö3	16
	S3	Ö4	18
	S3	Ö5	15
	S3	Ö6	12
	S3	Ö7	17
	S3	Ö8	16
	S3	Ö9	16
	S3	Ö10	13
		S3 Ortalama	15,4

3.1.4.1.13. Uygulama Çalışması 1.Sorgulama-2.Sorgulama-3.Sorgulama Sonuçları

Gruplara sorulan her bir sorunun 1. Sorgulama, 2. Sorgulama ve 3.Sorgulama sonucundaki cevaplanma durumu tabloda belirtilmiştir.

Tablo 73. Uygulama Çalışması 1.Sorgulama-2.Sorgulama-3.Sorgulama Sonuçları Tablosu

SORU NO	SORU AÇIKLAMASI	SORGULAMA NO	1. DİNLEME GRUBU		2. OKUMA GRUBU		3. SUNUM GRUBU		4. VIDEO GRUBU	
			DOĞRU	DOĞRU	DOĞRU	YANLIŞ	YANLIŞ	YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ
1	Salonunuzda bulunan kütüphane, vitrin gibi eşyanızın herhangi bir sarsıntıda devrilme ihtimaline karşı, kendinizin alabileceğiniz önlemler neler olabilir?	S1	5	8	9	0	2	5	8	2
		S2	8	7	6	3	3	2	10	0
		S3	9	6	7	3	4	1	10	0
2	Oturma grubunuz pencere önünde ise, sarsıntı esnasında nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya kalınabilir? Buna karşı nasıl bir önlem alınmalıdır?	S1	7	5	8	1	5	3	9	1
		S2	6	7	8	1	3	4	10	0
		S3	8	6	8	2	4	2	10	0
3	Tavandaki avize ve ağır saksılar gibi asılı bulunan eşyanızın bir sarsıntıda size tehlike yaratmaması için yapılabilecekler neler olabilir?	S1	7	6	5	4	4	3	8	2
		S2	6	8	6	3	2	4	10	0
		S3	5	8	6	4	2	5	8	2

Tablo73'ün devamıdır

4	Depremi gece meydana geleceğini düşünerek, bu durumda, uyuduğumuz mekanlarda, önceden alınması gereken önlemler neler olabilir?	S1	7	6	8	1	4	3	8	2
		S2	10	7	8	1	3	0	9	1
		S3	8	8	7	3	2	2	10	0
5	Banyo, mutfak, koridor dış kapı yakınındaki eşyalarımızla (ayna, termosifon,sofben, LPG tüpü, dolap, raflar, fırın, buzdolabı, ayna, portmanto) İlgili alınması gereken tedbirler nelerdir?	S1	7	8	7	2	2	3	8	2
		S2	8	7	7	2	3	2	10	0
		S3	5	8	7	3	2	5	8	2
6	Çok katlı binalarda binanın terk edilmesi doğru mudur? Açıklayınız.	S1	8	8	5	4	2	2	10	0
		S2	9	8	8	1	2	1	9	1
		S3	9	8	9	1	2	1	9	1
7	Evimizde, işyerimizde ve okulumuzda bulunan dayanıklı eşyalarımız nelerdir? Bunlar depreme karşı bizi ne şekilde koruyabilirler?	S1	10	7	8	1	3	0	10	0
		S2	9	6	8	1	4	1	9	1
		S3	7	8	7	3	2	3	10	0
8	Deprem eylem planı nedir? Aile bireylerine öğretilmesi gerekenler nelerdir?	S1	5	7	9	0	3	5	10	0
		S2	5	5	4	5	5	5	8	2
		S3	1	7	4	6	3	9	4	6
9	Bir deprem anında, aşağıdaki mekanlarda veya durumlarda neler yapılması gerektiğini yazınız.									
9.1	Evinizdeyseniz,	S1	5	8	9	0	2	5	9	1
		S2	5	5	3	6	5	5	8	2
		S3	7	6	5	5	4	3	6	4
9.2	Deniz kenarında veya rıhtımdaysanız,	S1	3	4	3	6	6	7	7	3
		S2	3	5	3	6	5	7	8	2
		S3	4	1	4	6	9	6	7	3
9.3	Otobüs tren ya da diğer bir toplu taşıma aracındaysanız,	S1	6	4	7	2	6	4	9	1
		S2	3	4	6	3	6	7	7	3
		S3	3	4	6	3	6	7	7	3
9.4	Bir gösteri merkezinde sinema veya tiyatrodaysanız	S1	8	4	5	4	6	2	10	0
		S2	4	6	4	5	4	6	10	0
		S3	7	1	4	6	9	3	10	0
9.5	Stadyumdaysanız	S1	4	4	5	4	6	6	9	1
		S2	4	5	4	5	5	6	10	0
		S3	5	3	2	8	7	5	8	2
9.6	Sokak veya caddedeyseniz	S1	8	6	7	2	4	2	9	1
		S2	7	6	6	3	4	3	9	1
		S3	6	5	6	4	5	4	7	3
9.7	Yaya üst geçidi veya bir köprü üzerindeyseniz,	S1	3	2	6	3	8	7	8	2
		S2	4	1	4	5	9	6	7	3
		S3	1	4	6	4	6	9	7	3
10	Depremle karşı karşıya kaldınız ve yara almadan kurtuldunuz. Depremi hemen ardından yapılması gerekenler nelerdir?	S1	3	6	6	3	4	7	7	3
		S2	5	2	3	6	8	5	5	5
		S3	1	2	2	8	8	9	5	5
11	Depremden sonra bölgeye gelen acil yardım gruplarına yardımcı olmak için neler yapılmalıdır?	S1	2	5	3	6	5	8	4	6
		S2	7	1	0	9	9	3	2	8
		S3	0	0	2	8	10	10	1	9
12	Bir enkazla ilgili olarak bazı bilgilerin kriz masalarına bildirilmesi gereklidir. Bilinmesi gereken bilgiler nelerdir?	S1	0	0	2	7	10	10	6	4
		S2	0	0	1	8	10	10	4	6
		S3	0	0	2	8	10	10	1	9
13	Enkaz altından çıkarılan canlıların ve cesetlerin kimlik bilgileri nerelere bildirilmelidir?	S1	4	7	8	1	3	6	9	1
		S2	3	5	9	0	5	7	7	3
		S3	4	5	6	4	5	6	9	1
14	Deprem bölgesindeki ağır hasarlı binalara girmek tehlikeli midir? Neden?	S1	10	9	7	2	1	0	10	0
		S2	8	7	9	0	3	2	9	1
		S3	7	8	6	4	2	3	10	0

SONUÇ

Analiz Sonuçları

Araştırmanın iki amacı bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, toplumdaki bireylerin Afet Eğitime bakış açısını belirlemektir. İkincisi, ilköğretimde verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek ve en uygun eğitim yöntemini tespit etmektir.

Afet hakkında bilinen her türlü bilgi, insanların belleğinde kısmen de olsa bulunmaktadır. Ancak bunlar düzenli değildir. Çünkü afet eğitimlerinin plan ve programları standart ve düzenli bir yapıya sahip değildir. Bilinenlerin bir kısmı, kulaktan dolma bilgiler dahi olabilmektedir. Afet eğitimiyle verilmesi gereken bilgilerin toplumdaki bireylere sistemli bir şekilde aktarılması gerekmektedir. Birey, bilgisinin değerli olduğuna inandığı ölçüde, öğrenmeye açık hale gelecektir. Şu an itibariyle, afet hakkında bilinenler dağınık yapıda olup kavram karışıklığına sebep olan durumlar söz konusu olmaktadır.

Birinci amaç olan; toplumdaki bireylerin afet eğitime bakış açısını belirlemek için anket yapılmıştır. Buna göre, Yaş, Eğitim Düzeyi, Aylık Gelir Düzeyi, afet eğitime bakış açısında etkili olmaktadır. Toplumdaki bireylerin Afet Eğitime bakış açısında, belirli gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek üzere; Yaş, Eğitim Düzeyi ve Aylık Gelir Düzeyi faktörleri için oluşturulan hipotezler test edilmiştir. Anket sonuçlarına göre, sınaması yapılan 24 adet hipotezden 9 tanesi KABUL EDİLMİŞTİR, 15 tanesi ise REDDEDİLMİŞTİR. Detaylı olarak incelendiğinde ise, 2 hipotez dışında kalanların hepsinin reddedildiği belirlenmiştir. Kabul edilen hipotez sayısının tüm hipotezlerin sayısına oranla az oluşunun sebebi, toplumdaki bireylerin afet eğitimlerini algılamasının zayıf oluşudur. Bireyler, kendilere yöneltilen sorularda, afet eğitimi almanın gerekli olduğunu düşündüklerini belirtirken, bu eğitimi nasıl almak istedikleri gerektiği hakkında herhangi bir fikir sahibi olmadıkları görülmüştür. Bu durum sadece afet eğitimi ile ilişkili bir sonuç değildir. Burada eğitim sistemimizdeki yanlışlıklar göze çarpmaktadır. Okullarda verilen eğitimler ezbere dayalı olarak yapıldığı için, bireyler kendileri için uygun olan öğretim yöntemleri hakkında bilgi sahibi değildir. Nasıl daha iyi öğrenim sorusu bireylerin zihinlerine hiçbir şekilde yansımamıştır. Bu durum, öğrenmeye açık bir toplum olmadığımızı da göstermektedir.

Yapılan anket ile, afet eğitimini almaya istekli olanların demografik faktörlere göre değişik ilgi gruplarına ayrıştığı belirlenmiştir. Bir diğer ifadeyle, demografik faktörler, afet eğitimine olan talebi etkileyici özelliktedir.

İkinci amaç olan, ilköğretimde verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek ve en uygun eğitim yöntemini tespit etmek üzere yapılan uygulama sonuçlarına göre, dört farklı yöntem kullanılarak eğitim verilmiştir. Bu yöntemler, Dinleme grubu, Okuma grubu, Sunum grubu ve Video grubudur. Bu eğitimler sonunda eğitimin verildiği gün, eğitim verildikten iki gün sonra ve eğitim verildikten bir ay sonra olmak üzere ölçüm yapılmıştır. Bu ölçümlere göre, eğitimin verildiği gün en yüksek öğrenme oranı Video grubundadır. Daha sonra sırasıyla Sunum, Okuma ve Dinleme grupları gelmiştir. İki gün sonra yapılan ölçümde, sıralamada ilk grup yine Video grubu olmuştur. İkinci grup Sunum grubu, üçüncü grup Dinleme ve son grup Okuma grubu olmuştur. İkinci sorgulamada sıralamada değişiklik gözlenmemiştir. Üçüncü ve son ölçümde ise, video grubu yine ilk sırada olmak üzere, diğer grupların hepsi aynı ölçüm derecesi ile ikinci grup sıralamasını paylaşmıştır. Gruplar arasındaki bu farklılıkların yanında, her bir grup için ayrı bir değerlendirme yapılacak olursa; Video ve Sunum grubundaki öğrencilerin sorgulama sonuçlarındaki doğru cevaplanma oranı gitgide azalma yönünde eğilim göstermiştir. Dinleme grubunda sorgulama sonuçlarında değişiklik gözlenmemiştir. Okuma grubunda birinci ve ikinci sorgulama sonuçlarındaki doğru cevaplanma oranı azalma eğilimi gösterirken, üçüncü sorgulamada bu etki artma yönünde olmuştur. Bu bulgular, kısa vadeli öğrenmede Video ve Sunum gruplarında verilen eğitimlerin yani görsel yöntemlerin daha başarılı olduğu göstermektedir. Uzun vadeli öğrenme söz konusu olduğunda Dinleme ve Okuma gruplarında kalıcılık gözlenmiştir. Yapılan bu uygulama ile mevcut durumun analizi yapılarak bulgular ortaya konulmuştur. Kısa ve uzun vadeli öğrenme yöntemlerinde kalıcılık sağlanması için araştırılacak yöntemlere ışık tutacak bir çalışma niteliği taşımaktadır.

Görüş ve Düşünceler

Yapılan literatür taramasına dayalı bulguların sonuçları şu şekildedir:

1. Türkiye’de uygulanan eğitim sistemleri, Örgün Eğitim, Yaygın Eğitim, Halk Eğitimi olarak üç grupta toplanmaktadır. Afet eğitimleri, okullarda verilen Örgün Eğitim ağırlıklı olmak üzere, Yaygın Eğitim ve Halk Eğitimi ile verilmektedir.

2. Türkiye'nin eğitim profiline bakıldığında, tarihsel süreçte eğitim kurumlarının yapısında önemli değişiklikler olmuştur. Temelde gözlemlenen, halk eğitiminin yaygın oluşudur. Halk eğitiminin yaygın olması ile birlikte, bir yandan da bilgilerin çoğalması, aktarılacak bilgilerin seçilmesi zorunluluğunu getirdiği için, öğretim strateji ve yöntemleri ortaya çıkmıştır. Öğretim strateji ve yöntemleri, zaman içinde sürekli gelişme göstererek günümüzdeki yapısına ulaşmıştır.

3. Afet eğitim sürecinde, sürece etki eden faktörlerin başında, demografik özellikler gelmektedir. Bireyin yaşı, eğitim düzeyi ve mesleği afet eğitim sürecindeki eğitim çalışmalarını etkileyici özelliğe sahiptir. Diğer yandan, toplumdaki kuşaklar arasında, eğitim konusunda değişken tavırlar söz konusudur. Çocukların, gençlerin, yetişkinlerin ve yaşlıların, eğitimlerde verilenleri algılama derecesi farklılık göstermektedir. Bilgiye erişimde, sayısal uçurum kavramının, ülkemizde, göz ardı edilemez bir hükmü olduğu gerçektir. Türkiye, bir yanda, bilgi çağına getirdikleriyle yaşayan bir toplum kesimine sahiptir. Diğer tarafta bilgi çağına herhangi bir nesnesi ile henüz tanışmamış bir topluluğu bünyesinde barındırmaktadır. Ülke çapında, dengesiz bir durum olarak analiz edilen bu yapı, eğitim konusuna da bir şekilde etki etmektedir. Bu etki bilgi teknolojilerine yatkın olan kesimin eğitim konusunda daha aktif, diğer kesimin ise pasif bir profil çizmesi olarak kendini göstermektedir.

4. Afet yönetim sürecinin planlaması aşamasında, titizlikle hazırlanan çalışmalar uygulama safhasında problemlerle karşılaşabilmekte ve zaman zaman sekteye uğrayabilmektedir. Bazı durumlarda afet yönetim sürecinde görev alan bireylerin çabalarının toplamı bile, bu sorunların üstesinden gelmeye yetmemektedir. Afet hali, tüm bireyleri ilgilendiren bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, hiçbir bireyin sorumluluk almaktan kaçınması sözkonusu olmamalıdır. Çünkü afet, sadece bir insanı değil, bütün bir toplumu etkileyici özelliğe sahiptir. Tanımında da ifade edildiği gibi, bir olayın afet niteliğini taşıması için insan topluluklarını etkileyici özellikte olması gerekir. Her birey, afet konusunda bilgi sahibi olmak ve afet halinde kendisine düşen görevi yapmak zorundadır. Bireylerin bu bilinci kazanması için Afet Eğitimi şarttır. Bilinçsiz şekilde yapılan herhangi bir yardım girişimi, istenenin aksine olumsuz sonuçlar doğurabilir. Ülkemiz insanı, herhangi bir afet, kriz veya acil bir durum karşısında, son derece iyi niyetle yardıma koşan ve elinden geleni yapmaya hazır bir

yapıya sahiptir. Ancak sistemli bir şekilde hareket edilmediği için zaman zaman kötü sonuçlar yaşanabilmektedir. İnsanımızın bu hassasiyeti göz önüne alınarak, afet yönetim sürecinde yapılan çalışmalarda, eğitim konusuna gereken önem verilerek, bu potansiyel doğru bir şekilde değerlendirilmelidir.

5. Türkiye’de hali hazırda uygulanan afet eğitimleri, Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları, Sivil Savunma, Türk Kızılayı ve Gönüllü Kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Yapılan çalışmalarla, toplumun büyük bir kesiminde afet konusunda farkındalık sağlanmıştır. Bu kuruluşların bazıları, halkın eğitimine odaklanırken, bir kısmı ise, acil yardım ekiplerine eleman yetiştirmeyi hedeflemiştir. Bütün kuruluşların amacı, afeti en az zararla atlattak için yapılması gerekenleri belirlemek ve uygulamaktır. Bu yönüyle, bütün çalışmalar takdire değerdir. Finans kaynakları konusunda zaman zaman problemle karşılaşılmasına rağmen, etkinliklerini tüm hızıyla sürdürmek için aralıksız çalışmaktadırlar. Verilen eğitimlerin içerikleri, farklı öğrenme gruplarına göre, kısmen çeşitlendirilmiştir. Çocuklara, kimi zaman tiyatro, kimi zaman tatbikatlar şeklinde eğitimler verilmektedir. Genel olarak değerlendirme yapılacak olursa, tüm yaş gruplarına verilen eğitimlerde, tatbikatlarla verilen eğitimler ağırlıklıdır. Ancak her bireyin öğrenme şekli farklı olduğu için, toplumdaki bireyleri öğrenme şekillerine göre sınıflandırarak, ilgili gruba, uygun olan eğitim yöntemiyle eğitim verilmesi uygundur.

6. Ülkemizde afet yönetimine verilen önem, 1999 yılı Marmara depreminden sonra, ivme kazanmıştır. Coğrafi konumu, itibariyle %92’si deprem kuşağında yer alan ülkemizi etkileyen deprem, doğal afetler içerisinde ülkemiz için birinci derecede önem arzeden bir afettir. Bunun yanında, zaman zaman depreme bağlı olarak gelişen, kimi zaman da depremden bağımsız olarak meydana gelen, heyelanlar, seller, salgın hastalıklar da ülkemizin karşı karşıya bulunduğu afetlerdir. Hangi afet hali olursa olsun, hayatta kalmak için, afetle yaşamayı bilerek, mücadele etmek zorunluluğu bulunmaktadır. Afet Yönetim Süreci, afetin niteliğine göre, farklı adımları içerebilir. Ancak temelinde, her bir bireyin, afet bilinci ile hareket etmesi gerekliliği vardır. Devlet organları, afet yönetim sürecini sistemli bir yapıya kavuşturmak için, gerekli çalışmaları kendi bünyelerinde yapmaktadır. Devlet dışında da, çeşitli kurum ve kuruluşlar Afet Yönetim sürecinin birer parçası olarak çalışmalarına devam etmektedirler. Bu yapıda

zaman zaman iletişim kopmaları meydana gelmektedir. Afet konusunda yapılan araştırmalarla bu durumların önüne geçilmesi için modeller kurulmakta ve imkanlar ölçüsünde sımanmaktadır.

KAYNAKÇA

- AFET KURTARMA, (2010), <http://www.zeka-oyunlari.net/oyun/523/Afet-Kurtarma.html> Erişim Tarihi : 22.01.2010
- AFETE HAZIRLIK EĞİTİM BİRİMİ (AHEB), (2010), “Afete Hazırlık Eğitimi”, Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, <http://www.koeri.boun.edu.tr/aheb/tarihce.asp> Erişim Tarihi: 05.05.2010
- AFETE HAZIRLIK VE DEPREM EĞİTİMİ DERNEĞİ(AHDER), (2010), <http://www.ahder.org/> Erişim Tarihi : 01.05.2010
- AKADEMİ ACİL DURUM EĞİTİM MERKEZİ, (2010), “Açık Katılımlı Temel İlk Yardım Eğitimi”, <http://www.acildurumegitim.com/tr/index.php> Erişim Tarihi : 05.05.2010
- ARAMA KURTARMA VE ACİL YARDIM DERNEĞİ(AKAY), (2010), <http://www.akay.org.tr/MainPage/?LanguageID=1> Erişim Tarihi : 05.05.2010
- ALTINCIK, M, (2008), “Öğretim Yöntem ve Teknikleri”, <http://www.sinifogretmeniyiz.biz/> Erişim Tarihi : 01.05.2010
- AKTAKAS, B. (2006), *Bölgesel/Yerel Kalkınma, Bölgesel Gelişme İçin Bir Model*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı
- ALLEN, A. SAPIEN, R. (2001), “Emergency Preparation in Schools: A Snapshot of A Rural State”, University of New Mexico Health Sciences Center, Department of Emergency Medicine
- ARSLAN, Ü. ŞAHİNÖZ, T. ve KAYA, M. (2007), “Afetlerde Sağlık Organizasyonu Çalışmaları”, TMMOB Afet Sempozyumu
- AŞÇI, U. (2006), *9. Sınıf Fizik Eğitiminde Buluş Yoluyla Öğretim İle Geleneksel Yolla Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisinin Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

- AŞICI, T. (2009), *Sayısal Uçurumun Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü
- AYTEN, N. (2008), “Öğretim Yöntem ve Teknikleri”
- BATMAN VALİLİĞİ, (2010), “Toplum Temelli Afet Eğitimi Projesi”, <http://www.batman.gov.tr/yazdir.asp?ID=372> Erişim Tarihi : 20.01.2010
- bridgemultimedia.com, (2010), “Emergency Preparedness Online, Fifth Edition”, <http://www.bridgemultimedia.com/eas/emerppeP.php> Erişim Tarihi : 14.12.2010
- CİLVE, N. (2006), *İlköğretim ve Lise Eğitim Binalarının Kullanıcı Gereksinimlerinin ve Fiziksel Mekan Özelliklerinin Bina Değerlendirme Yöntemi ile Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Mimarlık Ana Bilim Dalı
- ÇAKIN, O. (2008), “Afetlere Hazırlık”
- ÇALIŞTAY RAPORU, (2009), “Sivil Toplum Kuruluşları olarak afet yönetiminde birlikte nasıl daha iyi çalışırız?”, İstanbul Aydın Üniversitesi
- CHAN, K. WONG, S. CHEUNG, P. (2001), “Lay Knowledge of Physical Education Teachers About The Emergency Management Of Dental Trauma in Hong Kong”, **Dental Traumatology**, Volume 17, Issue 2, Sf:77-85
- ÇELİK, K. (2004), *Eğitimde Acil Durum Yönetimi Model Önerisi ve Uygulanabilirliği Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- ÇETİN, E, (2010), “Afet Eğitimi”, <http://www.ekmelcetin.com/afet-deprem-egitimi-kursu> Erişim Tarihi : 13.04.2010
- DEĞERLİYURT, M. (2009), *Acil Durum Yönetiminde Coğrafyanın Rolü: Eskişehir Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DEMİREL, Ö, (2009), “Türkçe Öğretiminde Çağdaş Öğretim Yöntem ve Teknikleri”, <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2277/unite03.pdf> Erişim Tarihi:03.05.2010

- dersimiz.com, (2010), “Sivil Savunma Eğitimleri nasıl yapılır?”, <http://www.dersimiz.com/belirligun/bilgi.asp?id=76> Erişim Tarihi : 03.05.2010
- DİDİM BELEDİYESİ, (2010), “Temel Afet Bilinci Eğitim Eğiitimi”, <http://www.haberciniz.biz/haber/toplum-gonullulerine-afet-egitimi-aydin--801534.html> Erişim Tarihi : 07.04.2010
- DİDİM DEVLET HASTANESİ, (2009), <http://www.aydinnethaber.com/haber/sivil-savunma-egitim-semineri--18237.html?interstitial=true> Erişim Tarihi : 03.05.2010
- DİRİBAŞ, S, (2007), “Eğitim Yöntemleri”, Aydın Sağlık Müdürlüğü
- disasterprepped.com, (2010), “Checklist for Emergency Preparedness in Schools”, http://www.disasterprepped.com/schools_checklist.php Erişim Tarihi: 14.12.10
- DURDURAN, S. ve GEYMEN, A. (2006), “Türkiye’de Afet Bilgi Sistemi Çalışmalarının Genel Bir Değerlendirmesi”, Selçuk Üniversitesi, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü
- EMİROĞLU, G. (2005), *İlköğretimde İnkılâp Tarihi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*, Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
- ERDEM, A. (2006), *Nasıl Öğretmeliyim: Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri*, Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi
- ERGİN, A. ve BALAS, C. (2005), “Tsunami Modelleri”, **Türkiye Mühendislik Haberleri** Sayı 438 - 2005/4
- ERGÜDER, C. (2006), “Entegre Afet Yönetim Sistemi ve İlkeleri”, T.C. İçişleri Bakanlığı
- ERGÜNAY, O. GÜLKAN, P. ve GÜLER, H. (2009), “Afet Yönetimi İle İlgili Terimler”, Gazi Üniversitesi, Deprem Araştırma Merkezi, ODTÜ, Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
- ESEN, A. (2006), “Ülkemizde Yerel Yönetimlerin Afet Önleme Çalışmaları; Sorunlar Ve Öneriler”

- FOX, L. ve TIMM, N. (2008), “Pediatric Issues in Disaster Preparedness: Meeting the Educational Needs of Nurses—Are We There Yet?”, MetroHealth Medical Center, Cleveland, OH, Division of Emergency Medicine, Cincinnati Children's Hospital Medical Center, Cincinnati, OH
- GÖMLEKSİZ, M. (2002), *Öğretimde Planlama Uygulama ve Değerlendirme*, sf:83-106, ELAZIĞ
- HUANG, W. ZHANG, Y. ve ZHOU, Q. (2010), “Identifying Critical Success Factors in Emergency Management Using A Fuzzy Dematel Method”, School of Management, Huazhong University of Science and Technology, Wuhan, Hubei 430074, PR China
- İŞÇEN, (2004), <http://www.peribacasidergisi.com/words/dogaltuvaldeilahibirtablo.htm>
Erişim Tarihi : 08.01.2011
- İSKENDER, H. ve ERDOĞAN, N. (2006), “Afet Durum İyileştirme Plânlamasında Gönüllü Kaynakların Yönetimi”
- İZMİR İTFAİYESİ YANGIN VE DOĞAL AFET EĞİTİM MERKEZİ(İYDEM), (2010), <http://www.izmir.bel.tr/iydem/brosur.asp> Erişim Tarihi : 08.01.2011
- İZMİR SİVİL SAVUNMA ARAMA VE KURTARMA BİRLİK MÜDÜRLÜĞÜ, (2009), <http://www.izmirsar.gov.tr/faaliyetler/egitim/egitimler.htm> Erişim Tarihi : 03.05.2010
- JONES, T. HANEY, I. ve KAZDIN, E. (1981), “Social Validation And Training Of Emergency Fire Safety Skills For Potential Injury Prevention And Life Saving”, *Journal Of Applied Behavior Analysis* 1981, 14 Sf: 249-260 No: 3
- KAHRAMAN, N. (2009), *İstanbul İlindeki Bir Özel Hastanede Çalışan Hemşirelerin Kriz Ve Kriz Yönetimi İle İlgili Düşünceleri*, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- KANDIRA’NIN SESİ, (2010), <http://www.kandiraninsesi.com/Kandirada-da-deprem-oyununa-buyuk-ilgi-wordh-2229.html> Erişim Tarihi : 22.01.2010

- KAPLAN, B. ŞİMŞEK, Y. (2008), “Sağlık Teknikerlerinin Fizyoloji Eğitiminde Yeterliliğe Dayalı Eğitim Tekniği”, III. Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
- KESİŞİM BROKERLİK, (2010), <http://www.kesisimbrokerlik.com> Erişim Tarihi : 05.05.2010
- LİMONCU, S. (2004), “Türkiye’de Yeniden Yapım Aşamasında Yaşanan Sorunlar ve Öneriler”
- MAHALLE AFET GÖNÜLLÜLERİ (MAG), (2010), <http://www.mag.org.tr/tur/> Erişim Tarihi :05.05.2010
- MAYTALMAN, E. (2007), *Acil Durum Yönetimi: Sanayi Tesisleri ve İşyerleri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı,
- siwep.net, “Sivil Havacılık Haberleri”, <http://www.siwep.net/haber/2296-ucak-kazalari-amsterdam-kazasi-simulasyonu.html> Erişim Tarihi : 08.01.2011
- strawberrypointschool.org, (2010) “Emergency Preparedness”, <http://strawberrypointschool.org/contacts/disaster-plan/> Erişim Tarihi : 14.12.2010
- OKTAYLAR, H. (2006), “Buluş Yoluyla Öğrenme”, *Öğretici Adayları İçin Konu Anlatımlı, Örnek Çözümlü KPSS Eğitim Bilimleri*, Ankara: Yargı Yayın evi
- OLGUN, H. (2006), *Afet Kaynaklı Krizlerin Yönetimi: 1999 Sonrası İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ÖZDEMİR, A. (2002), *İlköğretim Okul Müdürlerinin Kriz Yönetimi Konusundaki Koordinasyon Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ÖZDEMİR, E. 2006, *Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

- ÖZER, M. (2010), “Etkin Öğrenmede Yeni Arayışlar: İşbirliğine Dayalı Öğrenme ve Buluş Yoluyla Öğrenme”
- ÖZER, Z. (2010), “Öğrenme nedir?”, <http://www.psikoweb.com/ogrenme.html> Erişim Tarihi : 08.01.2011
- ÖZMAYA, S. (2010), *Kamu Güvenliği Alanında Kriz Yönetimi*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ÖZMEN, B. NURLU, M. KUTERDEM, K. ve TEMİZ, A, (2005), “Afet Yönetimi ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü”, Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi
- TEMİZÖZ, Y. (2005), *Buluş Yoluyla Öğrenmeyi Esas Alan Öğretme Ve Sunuş Yoluyla Öğretme Yaklaşımlarının Matematik Öğretiminde Uygulanması Konusunda Matematik Öğretmenlerinin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü
- TOKER, M, 2005, “Aktif Öğrenme”, <http://www.universitetoplum.org/text.php3> Erişim Tarihi : 10.05.2010
- TÜRK, A, 2010, “Öğrenme Stratejileri”, <http://okulweb.meb.gov.tr/19/03/319463/> Erişim Tarihi : 10.05.2010
- TURKAX, (2010), “Sivil Savunma Eğitimleri”, <http://www.turkax.com/sivil-savunma-egitimleri> Erişim Tarihi : 10.05.2010
- Utah School Safety Committe, (2007), “Planning Guide For Utah Schools”
- YETKİNER, E, (2010), Sivil Savunma Eğitimleri, İnönü Üniversitesi Sivil Savunma Birimi, <http://iys.inonu.edu.tr/index.php>, Erişim Tarihi : 05.05.2010
- VERİBAZ, (2010), “Düz Anlatım Yöntemi”, <http://www.veribaz.com/viewdoc.html?ogretim-yontem-ve-teknikleri-duz-anlatim-yontemi-gosteri-yontemi> Erişim Tarihi : 03.05.2010

EKLER

EK A : Afet Eğitimi Anket Formu

ANKET FORMU

Değerli katılımcı,

Dolduracağınız bu anket Farklı Gruplara Verilecek Afet Eğitimlerinin Belirlenmesi konulu bir araştırmaya yöneliktir. Bu anket tamamen bilimsel çalışma amaçlıdır ve elde edilen bilgiler akademik olarak kullanılacaktır.

Değerli katılımınız için teşekkür ederim.

Doç. Dr. Erman COŞKUN

Sakarya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

1. Yaşınız	☐ 20 den küçük	☐ 21-40	☐ 41-64	☐ 65 Yaş ve Üzeri	
2. Mesleğiniz					
3. Eğitim durumunuz	☐ İlkokul	☐ Ortaokul	☐ Lise	☐ Üniversite	☐ Lisansüstü
4. Anne eğitim durumu	☐ İlkokul	☐ Ortaokul	☐ Lise	☐ Üniversite	☐ Lisansüstü
5. Baba eğitim durumu	☐ İlkokul	☐ Ortaokul	☐ Lise	☐ Üniversite	☐ Lisansüstü
6. Medeni haliniz	☐ Evli	Çocuk Sayısı			
	☐ Bekar				
	☐ Diğer				
7. Aylık geliriniz	☐ Asgari Ücret	☐ <1000	☐ 1000-2000	☐ 2001-5000	☐ >5000
8. Daha önce bir afet yaşadınız mı?				☐ Evet	☐ Hayır
9. Afet Eğitimi almak üzere herhangi bir kurum, kuruluştan bilgi aldınız mı?				☐ Evet	☐ Hayır
10. Sizce Afet Eğitimi almak gerekli midir?				☐ Evet	☐ Hayır
Herhangi bir afet durumunda, yardıma ihtiyacı olanlara yardım edebilecek kadar bilginiz olduğunu düşünüyor musunuz? (İlkyardım vs.)				☐ Evet	☐ Hayır
11. Aşağıda belirtilen etkinliklerden hangisine katıldınız?					
☐ Deprem Tatbikatı	☐ Yangın Tatbikatı	☐ İlkyardım Eğitimi	☐ Katılmadım		
12. Aşağıda belirtilen etkinliklerden hangisine katılmak istersiniz?					
☐ Deprem Tatbikatı	☐ Yangın Tatbikatı	☐ İlkyardım Eğitimi	☐ Katılmadım		
13. Afet Eğitimi almak ne fayda sağlar?					
☐ Can güvenliği	☐ Mal güvenliği	☐ Panik olmayı önler	☐ Hepsi		
14. Ülkemizde afet eğitimleri hangi kurum, kuruluşlar tarafından verilmektedir (Birden fazla seçenek seçebilirsiniz)					
☐ AHDER (Afete Hazırlık ve Deprem Eğitimi Derneği)	☐ AKUT (Arama Kurtarma Derneği)	☐ M.E.B	☐ Kızılay		

18. Afet eğitimi ile ilgili olarak aşağıdaki sorularda uygun olan şıkkı işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Emin değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Anlatıcının afet eğitimini ders şeklinde anlatması çocuklar için etkili bir yöntemdir.					
2. Anlatıcının afet eğitimini ders şeklinde anlatması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.					
3. Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak afet eğitimi alması çocuklar için etkili bir yöntemdir.					
4. Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak afet eğitimi alması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.					
5. Afet eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması çocuklar için etkili bir yöntemdir.					
6. Afet eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılması yetişkinler için etkili bir yöntemdir.					
7. Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle afet eğitimi alması etkili bir yöntemdir.					
8. Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle afet eğitimi alması etkili bir yöntemdir.					
9. Tatbikatlar ile verilen eğitim çocuklar için etkili bir yöntemdir.					
10. Tatbikatlar ile verilen eğitim yetişkinler için etkili bir yöntemdir.					
11. Afet eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi çocuklar için en etkili yöntemdir.					
12. Afet eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesi yetişkinler için en etkili yöntemdir.					

Sivil Savunma

Sivil Toplum Kuruluşları

Belediyeler

Fikrim yok

19. Bilgisayar kullanım sıklığınız?

Her gün

Hergün birkaç saat

Haftada birkaç gün

Haftada birkaç saat

Ayda birkaç saat

Hiç

A) Evinizde aşağıdaki cihaz vb. aygıtlardan hangisine sahipsiniz?

a) Televizyon	☐ Evet	☐ Hayır
b) Şifresiz yayınları alabilen uydu alıcısı	☐ Evet	☐ Hayır
c) Şifreli yayınları (Digitürk, D-Smart vb.) alabilen uydu alıcısı	☐ Evet	☐ Hayır
d) Kablolu TV	☐ Evet	☐ Hayır
e) Sabit Telefon	☐ Evet	☐ Hayır
f) Bilgisayar (Evde herkese ait tek bilgisayar)	☐ Evet	☐ Hayır
g) Bilgisayar (Kendinize ait bir masaüstü veya dizüstü)	☐ Evet	☐ Hayır
h) İnternet bağlantısı	☐ Evet	☐ Hayır

B) Bilgisayarda aşağıdaki işlemleri rahatlıkla gerçekleştirebilirim

a) Dosya/klasör kopyalama veya taşıma	☐ Evet	☐ Hayır
b) Bir belgedeki bilgiyi, kopyala-yapıştır komutlarını kullanarak kopyalama veya taşıma	☐ Evet	☐ Hayır
c) Dosyaları sıkıştırma	☐ Evet	☐ Hayır
d) Bilgisayarınıza bir işletim sistemi kurma	☐ Evet	☐ Hayır
e) Bilgisayara yeni aygıt bağlama ve yükleme (yazıcı, modem vb.)	☐ Evet	☐ Hayır

f) Bilgisayarınızda harici bir bellek (Flash, SD veya HDD) kullanabilme	☐ Evet	☐ Hayır
g) Bilgisayarı yerel ağa bağlama	☐ Evet	☐ Hayır
h) Bilgisayarla ilgili bir problemi bulma ve çözme	☐ Evet	☐ Hayır
i) Basit bir internet sitesi tasarlayabilme	☐ Evet	☐ Hayır

C) İnternette aşağıdaki işlemleri rahatlıkla yapabiliyim.

a) Gazete ya da dergi okuma, haber indirme	☐ Evet	☐ Hayır
b) E-posta gönderme / alma	☐ Evet	☐ Hayır
c) Arama motorları yardımıyla (google, arabul, yahoo, vb.) detaylı arama tarama yapabilme	☐ Evet	☐ Hayır
d) Anlık ileti gönderme (chat, msn, skpye, başkaları ile gerçek zamanlı yazışma)	☐ Evet	☐ Hayır
e) Müzik indirme ya da dinleme (internetten yayın yapan radyo hariç)	☐ Evet	☐ Hayır
f) İnternet üzerinden video görüşmesi (webcam ile)	☐ Evet	☐ Hayır
g) İnternet üzerinden yayın yapan radyo dinleme ya da televizyon izleme	☐ Evet	☐ Hayır
h) Öğrenme amacıyla internete başvurma	☐ Evet	☐ Hayır
i) Okul, üniversite, mesleki kurslar ile ilgili faaliyetler için bilgi arama	☐ Evet	☐ Hayır
j) Sohbet odalarına, haber gruplarına veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj gönderme	☐ Evet	☐ Hayır
k) İnternet ağı üzerinden başkaları ile oyun oynama	☐ Evet	☐ Hayır
l) Sinema filmi, kısa film veya video dosyası indirme, güncelleme	☐ Evet	☐ Hayır
m) Yazılım indirme	☐ Evet	☐ Hayır

D) Kullanım düzeyi ile ilgili olarak aşağıdaki sorularda uygun olan şıkkı işaretleyiniz.

	Çok İyi	İyi	Orta	Biraz	Hiç
a) Sözcük işlemci (Örneğin MS Word)					
b) Hesap Tablosu (Örneğin MS Excel)					
c) Sunum (Örneğin MS Powerpoint)					
d) Veritabanı (Örneğin MS Access)					
e) Web Tarayıcıları (Örneğin Netscape, MS Internet Explorer)					
f) Masaüstü Yayıncılık (Örneğin Page Maker)					
g) İstatistik / Analiz (Örneğin SPSS, SAS, MS Excel)					
h) Web sayfası hazırlama (Örneğin MS Frontpage)					

EK B : Uygulama Çalışması Eğitim Notu

DEPREM ÖNCESİNDE YAPILMASI GEREKENLER

Bina ve zeminiyle ilgili alacağınız önlemlerin yanısıra olası bir depreme karşı evinizin doğru düzenlenmesi de oldukça önemlidir. Binanız olası bir deprem esnasında hasar görmese bile evin içindeki eşya ve diğer araçlar, yaralanmalara, ölümlere ve yangın gibi diğer istenmeyen olaylara sebep verebilir. Bununla beraber evinizin doğru düzenlenmesi sayesinde, bir deprem anında olabilecek mal kaybı riski de azalacaktır.

- Salonunuzda bulunan kütüphane, vitrin gibi eşyanızın herhangi bir sarsıntıda devrilip devrilmeyeceğini kontrol etmelisiniz. Bu eşyanın devrilebileceğini düşünüyorsanız, nalbur, mobilya aksesuarı vb. malzemeyi satan yerlerden kolaylıkla temin edebileceğiniz basit malzemelerle bunları duvara sabitleyebilirsiniz.
- Sabitlenmiş veya güvenliğinden emin olduğunuz vitrininizin raflarına bakın. Düşmesi muhtemel cam ve diğer eşyanızı alt raflara veya daha güvenli yerlere alın. Bir sarsıntı anında öne doğru kayma ihtimali olan eşya için, raf önüne çita gibi eklemeler yapabilirsiniz.
- Oturma grubunuz pencere önünde ise, sarsıntı esnasında camın patlaması nedeniyle, yaralanma olasılığına karşı oturma grubunuzu daha korunaklı bir alana yerleştiriniz.
- Tavandaki avize ve ağır saksılar gibi asılı bulunan eşyanız bir sarsıntıda size tehlike yaratabilir. Bu eşyanın tehlike yaratmasını engellemek için, asılı bulduklarını kancaların uçlarını tavanla birleştirin.
- Salonunuzda bulunabilecek vantilatör, klima, tv ve müzikseti gibi diğer eşyanızı da deprem anında size zarar vermesini ve kırılmalarını engellemek için basit yöntem ve aksesuarlarla buldukları yerlere sabitleyebilirsiniz.
- Soba, elektrikli ısıtıcı gibi ısınma araçlarınızın mutlaka güvenliğini sağlayın.
- Evinizin salonu için aldığınız bu önlemleri evinizin diğer bölümlerinde de almayı unutmayın.

Deprem gece de olabilir. Uykudayken, çevrenize hakim olamayacaksınız. Bu nedenle özellikle yatak odanızda yapacağınız düzenlemeler son derece önemli olacaktır.

- Öncelikle yatak düzeniniz pencere önündeyse yatağınızı odanızın elverdiği ölçüde pencereden uzak bir yere alın.
- Şayet yatağınızı pencereden uzağa alamıyorsanız, perdelerinizi kalın ve sağlam bir malzemeden seçin.
- Perdeleri uyumadan önce mutlaka örtün.
- Yatağınıza yakın tablo ve ayna gibi riskli duvar süsleri için önlem alın.
- Tablo ve ayna gibi malzemeleri duvara sabitleyebilir veya daha güvenli bir yere taşıyabilirsiniz.
- Giysi dolaplarının üzerindeki yüklerde eğer önlem alınmazsa sarsıntıda düşüp sizi yaralayabilir.
- Giysi dolaplarının sarsıntı esnasında devrileceğini düşünüyorsanız onları duvara sabitleme aksesuarlarıyla sabitleyin.
- Yatak odanızda bulunabilecek tv, makyaj komodoni ya da vb. diğer eşyanın da düşme olasılığına karşı önlemler alın.

- Kendi yatak odanız için aldığınız önlemlerin aynısını çocuğunuz odası için de uygulayın.
- Özellikle çocuğunuzun yatağının çevresinde üzerine düşebilecek bir şey bulundurmayın.
- Banyonuzdaki termosifon ve şofben gibi su ısıtıcılarınızı kontrol edin.
- Düşme olasılığına karşılık onları duvara sabitleyin.
- Şayet banyonuzda şofbeniniz için LPG tüpünüz varsa, tüpünüzün hortumunu esnek bırakın.
- Banyonuzdaki LPG tüpünüzü mutlaka sabitleyerek devrilmelerine karşı sağlamlaştırın.
- Banyonuzdaki aynanızı sabitleyin.
- Raflardaki kırılabilir gereçlerle ilgili de önlem almayı unutmayın.
- Deprem anında mutfaktaki dolap kapaklarınızın açılması ve içindeki tabak, bardak gibi malzemenin düşüp kırılmasına karşı kapaklara durdurucu takın.
- Duvar üzerindeki raflara ek yaparak sağlamlaştırabilirsiniz.
- Mikrodalga fırınınızı ve banko üzerindeki eşyanızı muhafazalı bir yere alın.
- Deprem sırasında evden çıkabilecek kadar kapıya yakın olabilirsiniz.
- Bu nedenle kapınıza yakın alanda kaçışınızı engelleyecek eşya bulundurmayın.
- Kapınızın önüne düşebilecek formanto ve ayna gibi eşyanız varsa onları uygun bir alana alıp sabitleyin.

Kendinize ailenizin bütün bireylerini de içeren deprem anında ve sonrasında neler yapmanız gerektiği üzerine bir eylem planı hazırlamalısınız. Şayet evinizi belli bir süre altında terketme imkanınız yoksa ve evinizi terketmeye kalkışırsanız son derece ciddi bir riski de almış olursunuz. Çok katlı binalarda binanın terkedilmesi son derece yanlış bir davranış şeklidir.

Evimizde, işyerimizde ve okulumuzda güvenli alanları tespit etmemiz gerekiyor. Bu alanlarda dayanıklı eşyalarımızda özellikle bulaşık makinaları, çamaşır makinaları, içleri doldurulmuş çekyatlar, demir ayaklı masalar, ranzalar, sabit makina tezgahları bizleri koruyacaktır. Çünkü bu nesnelere sarsıntı esnasında tavanın çökmesi nedeniyle ezilecekler fakat yok olmayacaktır.

Oluşturduğunuz eylem planının provasını aile fertleriyle yapmalısınız. Deprem anında önceden belirlediğiniz güvenli alanlarla nasıl ve hangi hızda ulaşıyorsunuz sorularını hep birlikte tartışmalı ve birbirinize destek olmalısınız.

- Aile bireylerine doğalgaz ve ana şalteri kapatmasını öğretin.
- 10 yaşından büyük tüm bireylere yangın tüpünün nasıl kullanılacağını öğretin.
- Kolayca ulaşabileceğiniz bir veya birkaç yerde pille çalışan fener bulundurun.
- Kendiniz ve aileniz için bir deprem çantası hazırlayın.
- İlk yardım malzemesi varsa sürekli kullandığımız ilaçlar, pilli radyo, fener ve yedek piller, plastik çöp torbası, düdüğü, konserve, bisküvi gibi gıdalar ve sık aralıklarla değiştireceğiniz içme suyu ve bir miktar para.

Ev içi eylem planınızın yanısıra çocuklarınızın okullarındaki eylem planını da takip etmelisiniz. Okullarda yapılmış olan eylem planları düzenli olarak yapılan tatbikatlarla öğrencilere öğretilmekte ve pekiştirilmektedir. Henüz herhangi bir çalışma yapılmamışsa bunu organizasyonu için okul yönetimlerini ve okul aile birliklerini teşvik etmelisiniz.

Şimdiye kadar aldığımız önlemleri sadece ev içinde değil çalıştığımız mekanlarda da uygulamalısınız. Biliyorsunuz ki depremin ne zaman nerede olacağı önceden bilinmemekte. İş başında ya da okuldayken, evinizden uzakta veya yoldayken. Belki de uyuyorken... Deprem öncesinde alacağınız tüm bu önlemler deprem esnasında sizin ve sevdiklerinizin yaşamlarını koruyacaktır.

DEPREM SIRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

Bir deprem anında evinizdeyseniz,

- İlk sarsıntıyı hissettiğiniz anda asla paniğe kapılmayın. Panik sağlıklı düşünmenizi engeller, hatalı ve bilinç dışı hareket etmenize yol açar.
- 10-15 saniye içinde bulunduğunuz yerden bina dışına güvenli bir açık alana çıkma planınızı uygulamaya koyun. Unutmayın, deprem öncesinde alacağınızı önlemlerden biri olan bu plan ancak bulunduğunuz yer binayı 10 en geç 15 saniye içinde terketme imkanı veriyorsa yapılacak bir eylemdir.
- Şayet bulunduğunuz yerden binayı 10 en geç 15 saniye içinde terkedemiyorsanız ve bu durumda terketmeye çalışırsanız risk almış olursunuz.
- Eğer o an elinizin altında değilse hazırladığımız deprem çantasına ulaşmak için zaman harcamayın. Bu kendinizi korumak için size gerekli olan süreyi çalabilir.
- Deprem anında binanın içinde kalmışsanız kesinlikle merdivenlerden ve merdiven boşluklarından uzak durun.
- Asansör bir tuzaktır. Kullanmayın. Yıkılan binalarda en yüksek oranda ölüm bu noktalarda meydana gelmektedir.
- Bazı durumlarda ani bir çıkış olanağı yaratmanız mümkündür. Giriş katındaki camı kendinize zarar vermeyecek şekilde kırmak gibi.
- Birinci kattan daha yüksekte iseniz, atlamayı denemeyin.yüksekten atlama ciddi yaralanmalara, hatta ölüme neden olabilir.
- Eğer binayı terkedemiyorsanız daha önce belirlediğiniz güvenli alana gidin ve yan yatarak cenin pozisyonunu alın. Nesnelere yanına ve önüne en iyi yatma pozisyonu cenin şeklindedir.

Deprem sırasında bir oteldeyseniz,

- Otel odasında sığınabileceğiniz en güvenli noktaya gidin.
- Otel güvenlik talimatında okuduklarınızı yapın.
- Asla asansör kullanmayın.

Deprem sırasında araçta ve seyir halinde iseniz,

- Depremi hissettiğiniz anda yavaşlayın ve sağa yanaşıp motoru durdurun.
- Kontak anahtarını yerinde bırakın ve kapıları kilitlemeden aracınızdan çıkın.
- Binalardan, elektrik direklerinden, ağaçlardan ve özellikle de trafikten uzakta durun.
- Tünel giriş ve çıkış yakınlarında durmayın. Buralarda yamaç kaymaları ve kaya düşmeleri olabilir.

Tünel içinde yada kapalı bir otoparktaysanız,

- Çıkışa yakın değilseniz aracınızı durdurun ve aşağı inin.
- Aracınızın yanına yan yatarak cenin pozisyonu alın.

Deprem esnasında deniz kenarında veya rıhtımdaysanız,

- Mümkün olduğu kadar kıyı şeridinden uzaklaşın.

Şayet bir nehir kenarında veya bir baraj civarındaysanız,

- Emniyet olarak deprem geçer geçmez nehirden uzaklaşın.

Deprem esnasında otobüs tren ya da diğer bir toplu taşıma aracındaysanız,

- Öncelikle sakin olun ve panik yapmayın. Unutmayın, toplu taşıma araçları kalabalık mekanlar olabileceği için panik depremin kendinden daha büyük zararlara yol açabilir.
- Görevlileri dinleyip onlara uyun.
- Ani ve topluca hareket etmeyin.
- Özellikle çocuklara ve yaşlılara dikkat edin.
- Aracı terkederken trafiği kontrol edin. Unutmayın, özellikle deprem gibi olağandışı zamanlarda insanın dikkati kolay dağılabileceğinden kaza olma ihtimali de artar.

Deprem anında tiyatro, sinema, stadyum, cami ya da toplu alışveriş merkezlerindeyseniz sakin panik yapmayın ve anonsları dinleyin.

- Deprem anında kargaşa ve panik, özellikle kalabalık yerlerde güvenliğinizi ciddi tehlikeye sokar.
- Bu sebeple sakin olmaya çalışmalı, çevrenizdekileri de sakin olmaya davet etmelisiniz.

Deprem anında bir mağazadaysanız,

- Herhangi bir yıkılma olasılığına karşı raf ve dolaplardan uzak durun.

Bir gösteri merkezinde sinema veya tiyatrodaysanız

- Koltukların arasına çömelerek güvenli pozisyon alın ve depremin geçmesini bekleyin.

Şayet deprem anında stadyumdaysanız

- En tehlikeli durum tribünlerde çıkacak paniktir. Böyle bir durumda en güvenli yer sahanın ortasıdır. Sakin olun ve yapılacak anonslara uyun.

Depreme sokak veya caddede yakalanırsanız,

- Size zarar verebilecek en tehlikeli şeyler düşebilecek cam parçaları veya reklam panoları gibi malzemelerdir. Reklam panolarından, direklerden, bahçe ve apartman duvarlarından uzak durun.

Deprem anında yaya üst geçidi veya bir köprü üzerindeyseniz,

- Parmaklıklara tutunarak sarsıntının bitmesini bekleyin.

Depreme bir yer altı çarşısı veya yer altı geçidinde yakalanırsanız,

- Unutmayın bu gibi yerler, yangın, gaz sızıntısı veya su basması yoksa yeryüzünden daha güvenlidir.
- Paniğe kapılmayın
- Vitrinlerden uzak durun.

Depremle karşı karşıya kaldınız ve yara almadan kurtuldunuz

- Önce sakinleşin
- Yakınlarınızı kontrol edin ve onları da sakinleştirin.
- Çevrenizde tehlikeli bir durum olup olmadığını kontrol edin.
- Olası gaz sızıntıları nedeniyle kesinlikle çakmak, kibrit ve mum yakmayın.
- El feneri kullanın.
- Gaz ve su vanalarını, yanan ocakları hemen kapatın.
- Bulduğunuz yerde kırılmış cam, ortalığa dökülmüş kimyasal madde, yanma veya düşme tehlikesi olan eşya olup olmadığına bakın.
- Banyonuzdaki su ve kanalizasyon borularının kırıldığından şüphe ediyorsanız onları kullanmayın.

- Evinizi terketmeden önce sağlam bir ayakkabı varsa bir şapka ve kalın giyecek giyin.
- Yanınıza battaniye gibi gerekebilecek malzemeyi almak da faydalı olacaktır.
- Evinizi terkederken elektrik şalterini kapatmayı unutmayın.
- Eylem planınızdaki belirlediğiniz, güvenli çıkış yoluyla binayı terkedin ve güvenli bir alana gidin.
- Depremden sağ olarak kurtulmuş olan aile fertleri dışarıda toplu olarak emniyetli bir yerde bulunmalıdır.
- Eğer hepsi bir arada değilse aile fertleri depremden sonra toplanma bölgesinde bir arada olmalıdır.

DEPREM SONRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

Deprem sonrasında afet bölgesinde kalacaksanız, unutmayın ki, ilk bir kaç gün, acil yardım grupları halen yaşam savaşı veren insanların yardımına koşmak için çalışıyor olacaktır.

- Onlara yardımcı olun. Acil yardım gruplarına doğru ve sağlıklı bilgi vermek başkalarının hayatını kurtaracaktır.
- İlyardım ve sosyal yardım faaliyetlerine katılın.
- Enkazın üzerinde geniş yığınlar teşkil edip dolaşmayın.
- Enkaz bölgesini boşaltıp emniyete alarak, uzman ekipler gelene kadar arama ve basit kurtarma faaliyetlerini icra edin.

Sesle arama yapabilmek için,

- En fazla iki kişiyle dinleme yapın.
- Sesini duyduğunuz ilk canlıyı kurtarmak için acele etmeyin.
- Enkazın diğer ses gelen bölgelerini de dinleyerek ses gelen bölgeleri işaretleyin. aksi takdirde, diğerlerinin ölümüne neden olabilirsiniz.
- Kurtarmada kesinlikle iş makinası kullanmayın.

Bir enkazla ilgili aşağıdaki bilgileri edinmeye çalışın.

- Binanın inşaat tipi,
- Kat sayısı ve katlarda kaç daire olduğu,
- Dairelerin iç planı,
- Patlayıcı ve yanıcı maddelerin varlığı,
- Mahsur kalanların sayıları ile bulunabilecekleri yerler.

Unutmayın bu gibi bilgiler kurtarma çalışmalarını kolaylaştıracaktır.

Enkaz altından çıkardığınız,

- Canlı ve cesetlerin kimliklerini ve sevk edildiklerini yerleri kaydedin.
- Bu bilgileri uzman ekiplere ve kriz masalarına iletin.
- Ağır hasarlı binalara eşya veya ceset çıkarmak için girmeyin.
- Çok gerekmedikçe yollara çıkmayın.
- Şehir sınırlarını terk etmeden önce muhtar veya kriz masalarına bilgi verin.

EK C : Uygulama Çalışması İçin Soru Formu

DEPREM ÖNCESİNDE YAPILMASI GEREKENLER

Salonunuzda bulunan kütüphane, vitrin gibi eşyanızın herhangi bir sarsıntıda devrilme ihtimaline karşı, kendinizin alabileceğiniz önlemler neler olabilir?

.....
.....

Oturma grubunuz pencere önünde ise, sarsıntı esnasında nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya kalınabilir? Buna karşı nasıl bir önlem alınmalıdır?

.....
.....

Tavandaki avize ve ağır saksılar gibi asılı bulunan eşyanızın bir sarsıntıda size tehlike yaratmaması için yapılabilecekler neler olabilir?

.....
.....

Depremi gece meydana geleceğini düşünerek, bu durumda, uyuduğumuz mekanlarda, önceden alınması gereken önlemler neler olabilir?

.....
.....

Banyo, mutfak, koridor dış kapı yakınındaki eşyalarımızla (ayna, termosifon,şofben, LPG tüpü, dolap, raflar, fırın, buzdolabı, ayna, portmanto) İlgili alınması gereken tedbirler nelerdir?

.....
.....

Çok katlı binalarda binanın terkedilmesi doğru mudur? Açıklayınız.

.....
.....

Evimizde, işyerimizde ve okulumuzda bulunan dayanıklı eşyalarımız nelerdir? Bunlar depreme karşı bizi ne şekilde koruyabilirler?

.....
.....

Deprem eylem planı nedir? Aile bireylerine öğretilmesi gerekenler nelerdir?

.....
.....

DEPREM SIRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

Bir deprem anında, aşağıdaki mekanlarda veya durumlarda neler yapılması gerektiğini yazınız.

Evinizdeyseniz.

.....
.....

Deniz kenarında veya rıhtımdaysanız,

.....

Otobüs tren ya da diğer bir toplu taşıma aracındaysanız,

.....

Bir gösteri merkezinde sinema veya tiyatrodaysanız

.....

Stadyumdaysanız

.....

Sokak veya caddedeyseniz

.....

Yaya üst geçidi veya bir köprü üzerindeyseniz,

.....

Depremle karşı karşıya kaldınız ve yara almadan kurtuldunuz. Depremin hemen ardından yapılması gerekenler nelerdir?

.....

DEPREM SONRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

Depremden sonra bölgeye gelen acil yardım gruplarına yardımcı olmak için neler yapılmalıdır?

.....

Bir enkazla ilgili olarak bazı bilgilerin kriz masalarına bildirilmesi gereklidir. Bilinmesi gereken bilgiler nelerdir?

.....

Enkaz altından çıkarılan canlıların ve cesetlerin kimlik bilgileri nerelere bildirilmelidir?

.....

Deprem bölgesindeki ağır hasarlı binalara girmek tehlikeli midir? Neden?

.....

EK4 : Hipotez Analizi Tablosu

Hipotezler	Durumu
H1: Anlatıcının Afet Eğitimi'ni ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H2: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H3: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H4: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H5: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H6: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H7: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H8: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, yaş grupları arasında farklılık vardır.	RED
H9: Anlatıcının Afet Eğitimi'ni ders şeklinde anlatmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H10: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H11: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H12: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED

Tablonun Devamı

H13: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H14: Tatbikatlar ile verilen eğitimin çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H15: Tatbikatlar ile verilen eğitimin yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H16: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, eğitim düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H17: Yazılı veya basılı materyalden kişinin kendi başına okuyarak Afet Eğitimi almasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H18: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H19: Afet Eğitimi verilmesinde eğitim videolarının, sahne oyunlarının ve filmlerin kullanılmasının yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H20: Çocukların uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H21: Yetişkinlerin uzmanlarla bir araya getirilip soru-cevap yöntemiyle Afet Eğitimi almasının etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED
H22: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, çocuklar için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	KABUL
H23: Tatbikatlar ile verilen eğitimin, yetişkinler için etkili bir yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	KABUL
H24: Afet Eğitiminin bilgisayar oyunları ile verilmesinin çocuklar için en etkili yöntem olduğunu düşünen bireyler için, aylık gelir düzeyi grupları arasında farklılık vardır.	RED

ÖZGEÇMİŞ

1982 yılında Burdur ilinde doğmuştur. 1995 yılında Adapazarı 21 Haziran İlköğretim Okulu'nu bitirmiştir. Adapazarı Anadolu Kız Meslek Lisesi Bilgisayar Bölümünü 1999 yılında bitirmiştir. Daha sonra, Sakarya Üniversitesi Bilgisayar Programcılığı bölümünden 2001 yılında mezun olmuştur. 2007 yılında Anadolu Üniversitesi İşletme bölümünü bitirmiştir. 2008 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama bölümünde Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır.

2001 – 2006 yılları arasında özel bir öğretim kurumunda Bilgisayar Eğitmeni olarak görev yapmıştır. 2006 yılından bu yana Federal Elektrik A.Ş - Üretim Planlama bölümünde Üretim Planlama Teknikeri olarak görev yapmaktadır.